

Yazi Dogo

Gabatarwa: Wannan matani yana fumshe da hira da aka yi bisa kan *Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan Kwaiƙwoyo*. Wannan dan littafi shi ne na farko da aka buga na wadannan maganganu. Kuma za'a juya shi nan gaba ya zama filim da ake ce ma "documentaire". Tahiyar zuwa Niger ta Malam Tijani ta 2004, ta yiwu da taimakon Cibiyar Bincike ta Afrika ta Yamma (West African Research Association, wato WARA) da porje dinshi wanda ake ce ma Wurin Adanar Littattafan Harsunan Afrika (African Language Materials Archive, wato ALMA). A cikin shekara ta 2005, WARA da ALMA sun taimaka ma Yazi Dogo don ya iya ya zo Boston su yi aiki tare da Malam Tijani bisa kan wannan hira. Wannan aikin da suka yi tare, shi ya kawo haifuwar wannan dan littafi.

Maƙirƙiri: Yazi Dogo

Mai Tambaya: Issoufou Boubacar

Wajen "camera": Malam Tijani (John Hutchison)

Mutanen da suke magana a ciki:

AM: Aisha Moussa

AW: Ashiru Waje

BI: Bohari Ibrahim

DD: Dodo

DM: Dan Madawa

HA: Hajia Aminata Djima

IA: Issoufou Aboubacar

HMT: Hama mai Tebur

KD: Karimoun Dan Djima.

LM: Leila Boubacar Soumaila Maiga

MC: Sunana Madame Mahamadou Chafa'atou.

MH: Mahamadou Hassane

MT: Malam Tijani (John Hutchison)

NS: Nana Salouba

SS: Souleymane Sanda

UB: Umaru Badamassi

UN: Oumarou Naino

YD: Yazi Dogo

YI: Yahaya Inoussa

Cassette I

IA: Ni sunana Malam Isufu Bubakar. Ina cikin mutanen da ke wasan kwaikwoyo tare da Malam Yaji Dogo. Na fara wasan kwaikwoyo tare da su, shi Yaji Dogon tun shekara alif dari tara da tamanin da huɗu ke nan kimanin, shekara ashirin yau. Yanzu inda muken ga, shi ne ake ce ma: "Centre Culturel Oumarou Ganda (C.C.O.G) a turanci. Gida ne wanda aka yi don matasa, don al'adun galgajiya. To wuri kuma wanda shi, Yaji Dogon da shi da mutanenshi masu wasan kwaikwoyo, suke cikinshi lokaci duka don tsatsaren wasannin nasu. Yanzu dai, inda muken ga, kun lura cikin babban wani dan hili mai itace da dama, amma daga nan, ana cikin kuma gidan ma da kanshi. Babban gida ne. Yanzu in kuna so, sai ku bi mu, sau da kafa, mu je mu ga wurin. To. Kai! Kankili, biri mazambacin mai gona. A biri mazambacin mai gona. Ashiru; abin ga nika so, kaset kinnan taka, ta "générique", kana tune. To aiko, tahiya ma to zo da sa'a, ga shi mun yi daidai da shigaban wurin: ana ce mishi Mahaman Lawali Garba shi ne yau, Laptana na wannan wurin, babban hilin na matasa, da al'adu na galgajiya.

IA: Malam Lawali! Muna lahiya?

LG Lahiya lau.

IA: Lahiya lau.

LG Alhamdilahi.

IA: To, madalla. E abinga muke yi. E son muke mu; san rayuwar Yazi Dogo, wannan babban dan wasan kwaikwoyo kun san ko, anan ne yake zakkuwa, yana tsara wasanninshi.

LG Na'am.

IA: Kuma yana wasanninshi.

LG Iyi, to ni sanin da na yi ma Yazi Dogo, ba nan ba ne kadai.

IA: Na'am.

LG Tun ina dan karamina, ina cikin makaranta, jahar Damagaram, ni san Yazi Dogo, yana wasan kwaikwaiyo. Da Allah ya sa na kare karatu na jahar Damagaram, na yi sekandari na samu abin da ake ce ma Brevet, aka kawo ni nan Yamai wata makaranta da ake ce ma INJS. A lokacin nan, Yazi Dogo yana nan garin, yana aiki wata ma'aikata da ake ce ma "Centre de Perfectionnement Professionnel."

IA: Iyi C.F.P.P.

LG Voilà.

LG To! Ko da yake a lokacin nan, can yana aiki amma yana da kungiya ta "théâtre" ta wasan kwaikwoyo da ake ce ma: "Troupe Yazi Dogo".

IA: Na'am.

LG Ita kuma wannan kungiya a cikin "Centre Culturel Oumarou Ganda" wannan "Centre" da muke ciki, a cikinshi ne take, tun ba yau ba. Donko tun a lokacin nan, na san akwai gungiya nan, tana nan, ta Yazi Dogo, kuma har Allah ya sa, Allah ya sa ni zo wannan wurin, ni ne wakilin wannan gidan kuma na tarda wannan kungiya, wannan kungiya ta Yazi Dogo.

Wannan kungiya ita, tana kamama wannan gidan aiki, kwarai kwarai bisan kan fuska wasan kwaikwoyo, da horon yara bisan kan al'adu na galgajiya da wasan kwaikwoyo. Dan azo, da suka shirya kowacce shekara, can da, wanda ake kira "Semaine du Théâtre et du rire". Wato sati ne, ake kebewa na al'adun galgajiya da ban dariya. To wannan kungiya ta theater ta Yazi Dogo har yanzu tana bisa wannan "programme" kuma tana ci gaba da wallaha wasan kwaikwoyo a nan, da suke yin "repetition" kuma tana kawowa gudunmuwarta bisan kan horon samari. Dan ina tune a wata shekara, lokacin nan ina makaranta ko kuma na kare ma aka yi wani katon "Festival" na "femmes artistes" duka mata "artistes" da suka gamu a nan Niger na Tchad, Benin, Burkina, na Mali, na Togo, duk sun zo nan wurin sun gamu wannan kungiya ta theater ta Yazi Dogo, ita, ta kirkiyo wannan abin. Lalle, wannan abin, ya yi armashi.

Tunda a cikin garin Yamai ko'ina sai da aka zagaya, mutane suka ga y'an "théâtre" da y'an rawa da suka zo. Kuma a nan ake kebe wajen kwana huɗu, ana wasanni "théâtre" da al'adu na galgajiya. Ga abin da ake iya fadi a kan gungiyar "théâtre" ta Yazi Dogo da shi Yazi Dogo kanshi.

IA: Mun yi ma godiya "Directeur" ko ka ba mu izini mu gewayar gidan naka?

LG To ai babu laihi, gida na jama'a ne.

IA: To mun gode, mun gode, Allah saka da alheri.

LG Bisimilla.

IA: To shi dai cikin wannan tsarin namu, ga kuma Yazi mun biyo shi, ya zo C.C.O.G din. Yanzu mi zai yi a ciki? Ga shi dai mun biyo shi. Ken an "Bibliothèque" ya zo. Yauwa! Shi ne. Na same shi.

YD: "Programme" na again nika son in gani na yau ba su sa "théâtre" ba, filim ne aka sa. Shaka Zulu. Filim ne aka sa Shaka Zulu. Ka ga wannan, ya de quoi s'occuper pendant toute la semaine.

IA: Malam Yazi! Barka da asuba. Muna lahiya?

YD: Lahiya lau. Y'an livrori na aro.

IA: Na'am.

LG Ah! Oui.

IA: Muna biye da kai. Mun ga ka nan, yanzu minene ka yo nan ciki?

YD: Yanzu ka ga in kamar ina da lokaci, in kamar ban da komi da nika yi, sai in shigo nan "Bibliothèque" in dauki librori ina dan bincike, ina "recherches" mu muke cewa "recherches" duk abubuwan da aka yi, da waɗanda ba ka sani ba, ka ga wani bi sai in zo in yi awa ɗaya, awa biyu ina karatu. Yanzu ka ga wadanga da yake su ban karanta su ba, sai na aro, in na je gida kuma sai in karanta.

IA: To! Muna son ka bayyana muna: banda zakkuwa dauka livrorinka nan ka karanta, ko ka yi neman abinda ba ka sani ba. E mi kake yi kuma a wannan gidan?

YD: Al! To madalla, e to shi wannan gidan, gidanmu

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan Kwaiƙwoyo

ne. Ai gidanmu ne. Sabo da ai ka san ina da kungiya ta wasan ƙwaiƙwoyo. Ai anan ne cibiyar tamu take. Nan ne muke taruwa da ni da y'an wasan ƙwaiƙwoyona, nan muke zama, mu tsara, kamar "théâtre", nan muke tsayawa mu tsara shi, wanda ya kamata mu yi, kai dai duka aikace-aikace bisan zancen "théâtre" bisa wasan ƙwaiƙwoyo, anan ne muke yin shi, anan muke yin shi.

IA: Kuma kuna wasannin nan?

YD: E, ƙwarai ko! Don duk wasan da muka tsara in ta nuna, ta yi, sai mun gwada ta anan gidan yannan kafin mu hita mu je wata ƙasa ko kuma mu je wata unguwa mu yi, ko kafin ma mu tahi "Television" mu yi ta. Anan muke tsara ta, kuma in ta yi, mu gwada a nan gidan. Sabo da wannan gidan shi ya zamanto kamar gidanmu ne.

IA: To yanzu an kai shekara nawa kuke hulɗa da wannan gidan?

YD: Wannan gidan? To ina jin, in ni na mance, kai yalla ba ka mance ba. In kana tune da shekarar da aka buɗe wannan gidan, tun lokacin ana "Festival" alif dari tara da tamanin, to tun lokacin nan da muka zo wani "Festival" muka sadu da ma'aikatan gidan don ko mun koma, don saboda da, ka san, Damagaram nike, Zander, ko mun koma, in munka tsara waɗansu wassani, suke gayyatar mu mu zo nan mu yi su. Gidan dai ya zamanto ni ce ma zirga-zirga muke yi tsakanin y'an wasan ƙwaiƙwoyumu da gidan. Suka ba mu yardarsu, suka ce: gidan wannan ya zama namu. Wani bi, ko ba mu shirya ba, suka aika muna takarda wasiƙa, su ce: ku zo da wasa kaza ku yi, kwana biyu ko ukku. Sai kuma har lokaci ya kai, aka maido nan Yamai. Karatu ya maido ni nan kuma, da ni komo, ban saki bad a gidan sai na sake ce musu, na komo daɗa nan, ina tare da ku, dandan. Can, abinda ya kawo ni, karatu a "Université", in na yi kuma in zo nan, ina raba lokacina da "Université" da nan har na samu muka tsara tattaro sauran abokaina, muka duka, muka dasa wannan ƙungiyar tamu ta wasan ƙwaiƙwoyo.

MT: Ahan! Yazi Dogo, tun yausha ka bar Zander ka zo nan Yamai?

YD: E.

MT: Ka bar Damagaram?

YD: To, "quatre vingt deux" za a cewa. A "quatre vingt deux" ni hito daga Zander sabo da na yi wani, na yi wata jarabawa, ni samu na zo "Université Abdou Moumouni". Ni samu nan, na yi shekara biyu ni hito da "titre" kina na "Conseiller pédagogique".

MT: Amma kana da ƙungiyarka na wasan ƙwaiƙwoyo?

YD: A, ita ƙungiya akwai ta.

MT: Har can cikin Damagaram?

YD: Har can Damagaram. Ita ce Allah ya sa daga can Damagaram ɗin, da ni komo, sai na baro saura can, abokaina.

MT: Uhum!

YD: Ni, na komo nan karatu. Muna nan zamne sai aka fara ɗaukwar "acteurs" ƙin nawa, sare ma'aikata ne aka yo "affecter" ɗin su nan, sai muka gamu. Shi ke nan kuma sai muka sake haɗuwa. Muka ce, to da zaman banza, fonda mu yi wani abu. Mu biyu, mu ukku, mu huɗu kaɗan kaɗan dai mutanen, abokan aiki nawa, da suke can Damagaram, sai aka maido su nan daga aiki.

MT: Uhum!

YD: Amma mutane sun yi tsamani sabo da su zo su yi "théâtre" ne, aka kawo su nan. A'a, aiki ya kawo su. Waɗansu sun zo karatu, waɗansu aikinsu ya maida su nan. Amma ba sun zo ba don mu yi "théâtre" takanas. E da muka gamu nan ne nan muka ce: tun da ga, mun samu jimilla mutun biyar mutun shidda, muna iya mu ƙara da wasu samari munka samu nan a Yamai sai mu sake, mu ci gaba da yin "théâtre" ƙinmu. Ka ji yadda muka tsara?

IA: E. Salamu alaikum malam malami. Muna lahiya?

SS: Alaikum masalam.

IA: To, madalla.

AW: Wa? Ni sunana Ashiru Waje.

IA: Ashiru Waje! Muna iya sanin abin da kuke yi a zamanku na duniya?

AW: Ni, aikina, cikin zamana na duniya, daga cin tuwo, sai shan hura da ruwa.

IA: To dibo, malam Ashiru na ga kuna son a yi dariya] ƙwarai amma wanga abin da muke so, son muke, fisabililahi, a gaya muna aikin da ake yi.

AW: Aikina, ina bisan aikina, aikina bisan kan wasan ƙwaiƙwoyo.

IA: Yauwa!

AW: "théâtre".

IA: To.

AW: Yauwa.

IA: To lalle ko faɗuwa ta zo daidai da zama ke nan.

AW: Ahan.

IA: Don tambayoyi ne muke bisa kan wani shararren ɗan wasan ƙwaiƙwoyo da ake ce ma Yazi Dogo. Ko kun san shi.

AW: Ap! Ap! Yazi? Na san shi mana. Yanzu ma da safe na gan shi.

IA: To madalla, madalla, madalla. Ya yi ƙyau.

AW: Yazi Dogo? Amma gaskiya mutanen nan, ƙasar ga ta cuce shi.

IA: Ka sani ko?

AW: Yau malam, kai a nan ƙasar akwai wani, wanda aka sani da sunan "théâtre" bayan Yazi Dogo?

IA: Ikon Allah!

AW: Ka ga mutum, ga ya nan kullum mutane sun tsoce shi sun tsoce shi, sun bar shi kurum haka nan. Yana nan, yana cin wahala shi kaɗai. Ka san wannan haraka ba ta ... Nan ƙasar Niger, ka bincika ƙasa da sama, ba ka samun mutun wanda ya yi aiki bisan kan harakar "théâtre" kamar Yazi Dogo.

IA: Na'am.

AW: Yau shekara nawa? Ta kai hamsin. Ai ba yau ba ne da shi da abokan aikinshi, baa bin da ba su

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan Kwaiƙwoyo

- kwatamta ba. Kai yaro wanda ... duk ko mutun yana kwana, ka daddaƙe shi, ka tada shi, ka ce mishi, kai malam, ka san Yazi Dogo? Ya ce maka: Iyi na san shi. Babu wanda bai san shi ba. Don sabo da mutun ne wanda duk abin da ake ce ma “théâtre”, wanda bai san “théâtre” ba, bai cewa Yazi Dogo ya sani wanda kuma ya san shi, kuma ta fuskar Yazi Dogo, kuma ya gane, ya ci anfaninshi ... ya san daƙi. To ka ji a taƙaice.
- IA: To son muke, in kana tune, ka ba mu wasan ƙwaiƙwoyo wanda Yazi ya yi, wadda ta fi burge ka.
- AW: Yauwa! Duba, Yazi Dogo, ka san mutun ne wanda ba a iya tsaida shi bisa kan wannan. Ba a iya tsaida shi a bisa kan wannan.
- IA: Amma dai, ka ba mu ƙalilan, kai dai wanda ...
- AW: Bakin ƙalilan wanda zan gaya maka, tana yiwuwa in kwatamta maka “mais” kuma, sai in na bada baya, in ce: Kai! Inda ma ba wagga ni faƙi. Ka gani ko?
- IA: E.
- AW: Don sabo da Yazi Dogo, ya yi wasan ƙwaiƙwoyo da yawa, ya yi wasan ƙwaiƙwoyo da yawa. Amma ni, akwai a misali guda wadda e ... kullum in ina tune, ina tafiya ni kadai, in ni tuna, ina dariya. Ka san wata “théâtre” dɪnsu da ake ce wa A gyara?
- IA: A gyara.
- AW: Yauwa.
- IA: “Société Wadata”?
- AW: “Société Wadata”, ka san a ciki ne ya ce: shi zai tahi ya je ya samo “droit” dɪn shi.
- IA: Ya samo “droit”?
- AW: E. Ya je, aka ce: Ka ci? Ka ci wanene? Ka ci “le”, ka ci wanane? Ka ci “visa”? Ya ce: E ... Ake ce mashi: To! Yaya ne? :Ya ce: E gaskiya, bay a da gaskiya. Sai ya zo gida ya ce ma matarshi: To wallahi duba fa, ni fa, na je, na ja, na ja, na ja, ni ji ba ni da gaskiya.1
- IA: E ... ashe ko da ya je ma, ya san da ba ya da gaskiya.
- AW: Yanzu abin da yake son, ya gawa wa mata, kurum a koma gona.
- IA: A koma gona.
- AW: Ka gane? Ka san shi mutun ne wanda yake aiki cikin abin ga shi ... cikin Wadata, wadata ta kalmomi. Yazi Dogo ba mutun wanda sai ya tsaya, ya tsara wasu abubuwa ba sai ya tsaya ya tsara wasu abubuwa. Ko, ka ɗauka, ka ba “théâtre” dɪnshi, “théâtre” dɪnshi na Sojen Da.
- IA: Sojen Da!
- AW: Lokacin da ya dawo, lokacin da yake rubuta letir.
- IA: Ka san yana can ne ya rubuta wasiƙa.
- AW: “Cher la mon père.”
- IA: “Cher mon la père”, ubana mai tsada.
- AW: E, babana mai tsada, anka ce waken ko? [dariya]
- IA: To malam Ashiru, mun gode ma. Mun gode ma ƙwarai.
- MT: To, malam Yazi, don Allah, ka yi muna Magana a kan rayuwarka ƙasar Niger.
- YD: To madalla. E .. yanzu dai in aka duba, ni, Yazi Dogo, ina zaman duniya, ina da shekara sittin da biyu sabo da an haihe ni, ko da yake ban san ba lokacin daidai, turawa suke cewa “vers” 42. Ina da shekara bakwai, aka sa ni makaranta ta “primary”. Na yi nan a Dogonduci. Dan a ƙare, lokacin nan, na samu “Certificat d'études” amma ban samu ba “bourse” ta zuwa “college”.
- MT: An haihe ka a Dongonduci kuma?
- YD: Eh. A Dogonduci aka haihe ni. To, lokacin da na samu “certificat” ban samu “bourse” ba. Kuma shekaruna sun yi yawa, ba a iya a bar ni a lakwal, sai na fita. Dan a fita, sai na shiga ɗan yawace-yawace biɗar aiki haka, ko na lebara, ko na wani palanto hakan ga shi. Sai na samu, a nan Dogonduci akwai gidan waya. Sa in zo nan, ina ma mutane rubutun wasiƙa, kamar in ka samu wasiƙa, ka zo in karanta ma, kuma in kana so, ka biya in bada amsa, ka faƙi, in bada amsa. Lokacin nan, lokacin “Armée Française” ne.
- MT: Uhum.
- YD: Na samu kamar shekara guda ina yin wannan. Ina samun y'an kudɪna kaɗan kaɗan, ina taimakon iyayena. To wata rana kuma, sai ina da wani ɗan uwa, sai ya ce: Kai wannan zaman naka bai yiwuwa. Mu zo, in kai ka Yamai. Sai ya zo da ni Yamai. Ina bayanshi. da ya so ya koya mini aikin mota, ina yi mishi Karen mota dai ake cewa, ina tare da shi. Muka zo Yamai, na yi, na samu wata biyu, wata ukku , sai ya ga, kamar ban na jin daƙi. Sai ya ce: To zai maida ni kuma gida a can Dogonduci. Ya maida ni. Komi ya gani, sai ya ce a'a, wannan zaman naka Dogonduci bai ya yiwuwa, mu koma Yamai. Sai ya maido da ni kuma Yamai. Ina nan, ina na, ina ɗan ... sai ya sayi keke ya ba ni “vélo” biyu ina haya, ina ba mutane haya, dala biyu, dala, dala biyu, muka tattara y'an kuɗi. To, muna nan zamne, sai mai gidan shi, wani bature, sai ya tambaye shi, ya ce wannan ɗan uwan naka ai ya yi lakwal ko? Ya ce ƙwarai ko. Ai har yana da “Certificat”. Sai ya ce: Tambayar shi in yana so mu aika shi wata “Collège” ya je ya ƙara karatu. Sai wannan ɗan uwanna ya zo, ya yi mini shawara sai ni ce ina so. Sai suka ɗauke ni, suka kai ni Oti Volta sa'an'an, Oti Volta ake cewa “donc” Burkina yanzu. Suka kai ni can, suka rubuta ni wani “college” na almasifu (missionnaire), “un college privé), ana ce mishi “Collège de la Salle”. Nan, na yi shekara huɗu ina karatu, har na samo “brevet”. Da ni samo “Brevet”, sai na komo gida Yamai Niger. Anan, sai aka ɗauke ni aiki kamar malamin makaranta, aka ɗauki aiki kamar malamin makaranta, amma anan makarantar ita “Ecole Mission” sabo da su, suka biyasuwa mini kuɗi, na je na yo karatu na zo, na samu shekara wajen goma haka, ina karantasawa a “Ecole privée”. Sai na ga wannan kin, sai ni yi tsinkaye, ni ce: to su wadannan “Ecoles privées” ƙaƙa ne? Sai wani ya yi mini shawara ya ce: yi ƙoƙari ka koma “publique”. Sai ni ce: To madalla. Sai ni yi ƙoƙari, ni gyaggyara

takarduna, ni yi “demande ministère de l'éducation nationale”. Aka dauke ni kuma, ni komo cikin “Ecoles publiques”. A lokacin nan, na dan zamna can Zander. Amma Zander na dan taba yi kuma a nan “Mission”. Daga Zander aka aika ni wani kauyen Mirria. Dan a komo, sabo da y'an Zander sun san da, ina da wani dan anfan, sun sani. Su, suka yi kofari aka maido ni Damagaram, Zander gari. Aka kawo nan “Ecole Birni” ta Zander. Na yi shekara daya. Cikin ta biyu, sai a “Ecole Normale” ta Zander, aka buɗa wata makaranta da ake ce ma “Ecole Expérimentale” inda ake son a koya ma yara harshen gida.

MT: A wace shekara wannan?

YD: 73, en 73 “donc” daga “Ecole Birni”, sai aka dauko ni aka maido ni “Ecole Normale” muka buɗa wannan “Ecole Expérimentale” ta Hausa.

MT: Wanene shugaban “Ecole” wanna, wanda ya far wannan “experimentation”?

YD: To a wannan lokacin, ina jin Gaston Kaba ne da shi da su Maman Ada, kuma akwai wani bature Suwis ne, na mance, Peres ko Peret. Peret a sunan shi, shi ma wani nasara. Ya kama kwarai. “Donc” muka fara wannan “Ecole Expérimentale” inda ake koya Hausa, muna yi, muna yi, kuma aiki ya ci gaba da kyau ya dace sosai wannan aikin da muke yi, na koya Hausa. Muna ta yi, har muka samu wajen, yaran da muka dauka, suka yi, har suka je, suka yi “Certificat”. Na farko, waɗanda muka dauka, ina jin, su talatin da biyar muka tura su a neman “Certificat”. Talatin da uku suka samo, a fanning ko sun yi Hausa shekara uku kuma suka idasa da turanci shekara uku, rabi da rabi ke nan.

MT: Uhum.

YD: Sai mutane suka fara cewa: to wannan karatun na Hausa ashe yana da anfan. Ya hi waye ma yara kai, sosai, su gane yadda ake so.

MT: Can ne na same ka, lokacin da nake aiki a kasar Nigeria; na zo.

YD: E.

MT: Na gan ku can a Damagaram ko?

YD: E, har ka shigo “classe” kin ma inda muke yi.

MT: Can muka sadu.

YD: Can muka fara sanin juna.

MT: E.

YD: Ka duba yadda muke aiki, har ka nuna mini, ka ce: wallahi wannan abin, yana da kyau. Kai, ka fara ba ni kofari ma cikin wannan aikin. In ina tune fa sosai.

MT: Uhum.

YD: Kai ka fara ce ... kullum in ka gan ni, kana ce: wannan abin naka, yana da kyau, a maida hankali.

MT: Ku ne na farko waɗanda kuka sa harshen fasa cikin makaranta?

YD: Iyi, ni ne na farko.

MT: Na kasar Niger?

YD: E, ni ne na farko a dai makaranta, ni na fara. To ga, muna nan, ina nan, muna nan muna ta yi.

Da mutane basu so, har ta zamanto, suno so kwarai. Lakwal sai ta cika sosai.

MT: Uhum.

YD: Wani bi sai mun ce: ya isa. Muna yi, muna yi, muna yi, abin ya yi nisa. To wata rana, shi Gaston kin nan, shi kuma ya ba ni wata “idée”, ya ce: To ka gani wane, wannan aikin yana da kyau, amma ka yi kofari, kai ma ka fara kanka. Sai na ce mishi: yaya zan fara kaina? Sai ya ce: an buɗa wata makaranta a Yamai, “Université”, ana cewa da ita “Ecole de pédagogie”. Ka samu ka jaraba, ka tafi can, ka fara ilimi. Sai ko na zo, na yi “concours” na zuwa “Ecole de Pédagogie”, na samu, “en 1982”.

MT: Uhum.

YD: Shi ke nan sai na zo nan Yamai, a “Université Abdou Moumouni” na yi shekara biyu. Na fita da “diplôme” kina na “Conseiller pédagogique”.

MT: Wace shekara?

YD: 1982. Na yi 1982 da 1983.

MT: Amma, a lokacin nan da ka zo, ka yi karatu a Yamai, ka riga ka fara wasan KwaiKwoyo can Damagaram?

YD: Al! Yo ai wasan KwaiKwoyo tun ina karami na fara ta.

MT: Kun ci gaba da ita?

YD: Iyi.

MT: Da labari wannan.

YD: To, ka ga da ni zo ni fare, na yi “Ecole de Pédagogie” ni samu “diplôme” kina na “Conseiller Pédagogique” kuma na sa a zucciyata inda sauran lokaci, zan sake dawowa, in yi na “inspecteur”. To sai Allah ya sa, shekaruna sun yi yawa, ban na iya in yi na “Inspecteur”. Sai na tsaya daga “conseiller”. Da na fito daga “Ecole de Pédagogie” sai aka kawo “Inspection Niamey II”, ga ta nan kusa. Ina nan, sai Malam Ada, in kana tune, wanda muka yi zancen shi can “Ecole Normale” sai ya ce: Yaya kamar su Yazi, za'a barin su nan cikin “Ecole - Inspection”? Suna bata lokaci. A kawo shi INDRAP a sa shi “Section Langues” mana. Ka ji mafarin an kai “affecté” na “INDRAP: Section Langues”. Muna nan, muna kulawa da “Ecoles Expérimentales” sabo da, don an buɗa nan a Yamai an buɗa “Ecoles Expérimentales” guda ta Hausa a Lazaret; an buɗa guda ta Zarma a Gamkaley, lokacin nan a Gamkaley ne. “Donc” ni nika kulawa da su, ina zuwa ina taimaka musu, muna aiki tare. To, ina nan, ina nan sai kuma wani, ina da wani abokina “Ministre” ne. Sai ya ce: To wannan, wane ka yi aiki da yawa don gwamnati wallahi, sai mu samu wani dan abu mu yi ma, inda kai ma zaka jin dan sarari. Minene sararin? Sai ya ce: Zamu yi ma “Surveillant general” a wani, wata “Ecole” ta koyon aiki C.F.P.P.. To lokacin da ya yi mini wannan “proposition”, ban gane ba. Ina so, kamar ban a so. Sai na je na iske “Ministre” sa'an an Ataher Darkoy ne.

MT: Uhum.

YD: Sai ni yi mishi shawara, ni ce: Al! “Monsieur le

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan Kwaiƙwoyo

Ministre” an yi mini “proposition poste” na “surveillant general” a C.F.P.P.. Mi ka gani? Ashe shi, bai ya son in fita daga INDRAP sai ya ce: Kai! Wannan, “surveillant general”! Mi zaka yi da “surveillant général”? Ka koma baya. Sai ni ce: A’a ban koma baya ba, sabo da in na je can, zan samu gida, ban na biyar haya, ban na biyar wuta, ban na biyar ruwa. Kuma ashe ya san akwai anfani. Sai da ya ga lalle ina so, sai ya ce: Kai, jeka can ka yi abinka, ya fi ma anfani. Wasa ce nike yi ma.

MT: Uhum.

YD: Ni ma inda ina da wani ƙoƙari da ƙara ma zan yi.

MT: Uhum.

YD: Ka ji mafarin ni je C.F.P.P.. “Donc” ina nan C.F.P.P. “Surveillant general”, ina ta yi, ina ta yi, har ni kawo daɗa lokaci ya yi na zuwa antare en 1997, lokacin nan ni ɗauki “retraite” kita.

MT: Uhum.

YD: Amma duk zancen ni yi ma, duk wureren ga da ni yi aiki: a INDRAP, a can C.F.P.P., muna aikin nan na “théâtre”. Sabo da muna da kungiya da muka kafa ta a nan C.C.O.G.

MT: Uhum.

YD: Kowace “Samedi da Dimanche” muna taruwa da y’an wasa, muna tsara wasannin iri-iri.

MT: A! Ba ɗaya ba ne da ƙungiyar da ka kafa can Zander?

YD: Kungiya da take can Zander da na hito daga can. Na baro su, suna yi, na baro suna yi, sun ci gaba da wasan ƙwaiƙwoyo. Dan har su, sun fara kuka suna cewa: A mu, an yi muna keta, an ɗauke musu mai koya muna “théâtre” an maida shi Yamai, an yi siyasa, an hudda shi. Su ba su sani ba a lokacin nan.

MT: To na gane.

YD: Ka ga da ni zo nan ... muka fara. Lokacin nan, akwai samariya to lokacin nan, sarakin samari, su ma suna son kowace ƙungiya tasu samariya, a yi wasan “théâtre”. Nan da nan sai ni samu sarkin samari biyu sunka zo sunka tarda ni gida. Guda ya zo: To wane, mun ji an maida ka Yamai, sai ka yi ƙoƙari ka komo cikin samariya ɗinmu.

Ni ce: To na ji. Washe gari, kuma wani shi ma ya zo: Ah! Mun z one mu gan ka, mu yi maka lale da zuwa mun ji kana wasan ƙwaiƙwoyo. Don Allah muna so ka taimaka muna, ka zo cikin samariyarmu. “Lacourousso”. Don abin da ya sa, shi mai ... mai samarin samariyar Lakurusu, wanshi yana dai daga cikin wadanda suke riƙe da ƙungiyar tamu ta wasan ƙwaiƙwoyo: Saadou Yacouba, “pharmacien” ne. To ina nan, sai ni tarda ɗaya ga y’an wasan ƙwaiƙwoyo wanda muke can Damagaram, tare ana ce da shi Souleymane Sanda. Shi ne wan Sarki Boubacar. Shi kuma an maida shi nan Yamai. Ko da ya ji, sai muka zo, muka haɗu, muna hira sai ya ce: To yanzu tun da wane ka zo, yanzu mun zama mu biyu. Ai, ya kamata mu tsara wani abu ko?

MT: Uhum.

YD: Sai na ce a to mu tsara, mu yi ta “théâtre” kinmu tun da shi munka iya. Muna nan, muna ɗan taimakawa cikin samariya, sai aka ɗauko kuma ɗai ga mutanenmu da yake can Damagaram, ana ce da shi Dodo Abdou Nagondja.

Tijani Ahan.

YD: Ma’aikaci ne a SONARA. Shi kuma aka kawo Yamai ka ga mun zama mu uku kenan ko? Mun zama mu uku can kuma shi kuma Abdou Louche, marigayi Abdou Louche.

MT: Shi kuma da yana Damagaram ko?

YD: Shi kuma yana Damagaram. Can na baro shi. Shi kuma can sai ya yi ƙoƙari, ya ga ADA Mamane. Ada, ya ce: Mamane ADA, don Allah ku yi ƙoƙari a maida ni Yamai. Shi kuma, sai aka maida Yamai a INDRAP. Ka ga mu mun zama mu huɗu.

MT: [dariya] Uhum.

YD: Mun zama mu huɗu muna nan, shekara ta ƙare. Lokacin nan sai Oumarou Naino, Mamane “arrivee” da Abdourahamane N’diaye Johnny, su kuma sai suka yi “concours” na zuwa “Ecole de Pédagogie”, suka samu, suka zo ka ga mun zama mu shidda.

MT: To!

YD: Shi ke nan, ƙungiya, ai ƙungiya ta cika.

MT: Shi ne da ka kafa ƙungiyar wasan ƙwaiƙwoyo?

YD: Ta zamna daɗa sosai. Ta zamna. E ...

MT: To “vas y” tambaye shi.

IA: Malam Yazi.

YD: Na’am.

IA: To ga dai kusan gumki, shi ko minene wanga?

YD: Wannan gumkin da kake gani, wannan gidan da kake jin ana cewa C.C.O.G. (Centre culturel Oumarou Ganda). To wannan, shi ne Oumarou Ganda. Hotonshi ne, kanshi aka ƙwaiƙwoyo.

IA: Na’am.

YD: Iyi.

IA: To

YD: Ka san shi Oumarou Ganda, yana ɗai da cikin mutanen Niger, wanda ya fara yin sinima a Niger.

IA: To.

YD: Iyi.

IA: Don shi aka ɗauki sunanshi aka ba wannan gidan.

YD: Aka ba wannan gidan.

IA: Eye.

YD: Saboda dan ... ko da yake yanzu ya mutu, amma ka ga gidan bai muta ba.

IA: Eye ƙwarai kuwa.

YD: Kuma duk lokacin da ka karanta, kana tunawa da Oumarou Ganda.

IA: Da Oumarou Ganda ba.

YD: Saboda haka ne. Ka san shi Oumarou Ganda ya yi suna wajen yin sinima. Ya yi ƙoƙari, ya so gaskiya da gaskiya sinima ta zamanto a nan ƙungiyar, cibiyarta, a nan Niger.

IA: Uhum.

YD: Ka ga sai wani waje aka ɗauka, ana wani FESPACO wani minene, duk kuma shi ne “initiateur” kin wannan abin da ka gani.

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

IA: To.

MT: A to.

YD: Saboda ya yi, ya yi aiki dayawa bisa ga sinima.

MT: Ahan.

YD: Don ni, in a da way ... ina tune da lokacin da ina Damagaram, wata rana ya je ina jin ko wata "réalisation" ce ya je ya yi, muka gamu da shi can. Zander. Muna hira, kuma sai aka yi katari ran nan muna wasa a "Maison des Jeunes" sai ya ga wani "théâtre" da muka yi, Mun yi shi ne bisa ga "recrutement" irin na da *Sojen da*.

IA: *Sojen da*.

YD: Iyi, abin ya ba shi shawa sosai. Sai ya kiraye ni ya ce "Wane ina son don Allah, mu san juna, saboda na ga irin wanga aikin da kuke yi, yana zuwa daidai da aikin sinima. Ina son mu tsara. To tun lokacin nan rabe na da shi."

IA: Ikon Allah.

YD: In dai na samu labari, sai dai in ji an ce ya yi filim ya tahi Ouagadougou ko yana kaza, har ta kai wata rana sai na ji an ce ai ya rasu.

IA: Allahu akabar.

YD: Iyi, ya yi "film" da yawa, masu kyau, masu kayatas, kwarai ko.

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

Cassette II
MT: Assalamu alaikum.
DM: Wasalam.
MT: Uhum.
IA: E, ina kwananku?
DM: Lafiya lau, muna lafiya?
IA: da MT: Lafiya lau. E nan aka ce muna Yazi Dogo yake hira ko?
DM: Yazi nan yake hira ko da yaushe.
IA: To madalla.
DM: In ka ga bai nan, ya tafi wurin daukar "Journal".
IA: E.
DM: In da duk ya tahi zai dawo nan.
IA: To.
DM: Ba ya da wani wuri, in ba nan ba.
IA: To madalla.
DM: Amma sai ku tahi, ku tambayi mai tebur kin nan, yalla shina da labarinshi.
IA: Na'am.
DM: Inda ya tafi.
MT: To mun gode.
DM: To sai an jima.
MT: A gaishe ku.

MT: To, mai tebur, ina gaisuwa.
HMT: Yauwa, muna lafiya?
MT: An ce mini wai anan, zan iya in samu labarin Yazi Dogo. Ko ka san shi?
HMT: Na san shi.
MT: Ina yake?
HMT: Ya tafi sayen "Journal".
MT: Uhum.
HMT: E.
MT: Zai zo ko?
HMT: Yana zuwa.
MT: To ... Na gode.
HMT: To madalla.
YD: Alhaji, ina kwananku?
DM: Lafiya lau Yazi, sannu da zuwa. Ka zo lafiya?
YD: Lafiya lau.
DM: Yaya hanya?
IA: A samo jaridar?
YD: Na samo.
IA: To, wace ce ta fito?
YD: Abin ga, "La roue".
IA: "La roué"?
YD: Kai! Tsaya
IA: In gani.
YD: Ina kuka samo wanga katon nasara? [dariya]
IA: A yau kai ne yake nema dama.
YD: Yo, wa ya shawarta ma?
IA: A to, tambayar shi. Kai! Ba kai ke neman :Yazi ba?
MT: A, ni ne.
IA: To ga shi.
YD: To ga ni, ni da kaina, ni kuma.
MT: To ga ni ga Allah. [dariya]
YD: Yaushe ka zo?
MT: Shekaranjiya na zo. Na zo in dame ka.

YD: A'a, ba damuwa. Wa ya gaya ma ina nan?
MT: Kowa ya san ka a duniya.
YD: [dariya] Wannan shirme ne.
MT: Mai tebur ya gaya mini, kuma... su ma sun gaya mini.
YD: E gaskiya ne, sabo da ka ga tun in yi antare, ban da wurin hira in ba nan ba. Nan ne wurin hirarmu da ni da abokan zama, su 'Dan Madawa, su wannan alhazan duka da ka gani.
MT: Ahan!
YD: Nan muke ini, muna hira, muna wasa da dariya.
MT: Kai ne sarkin fada ko?
YD: A'a, ni ban fada.
IA: Aa, sarkin fada.
YD: A'a, bari kada 'Dan Madawa ya ji, ya jefe ni. 'Dan Madawa shi ne sarkin fada.
YD: Nan dai ne muke taruwa, muna hira.
MT: Uhum.
YD: Safiya da marece.
AW: Yaya a sunan fadarku?
YD: Fadarmu, ba a sa mata suna ba. A gaba. Amma na shawarta mishi, shi 'Dan Madawa, ni ce: Ya kamata fadarmu a sa mata suna.
MT: Uhum.
YD: Sai mun yi nazari, mun samo suna mai ma'ana.
MT: Ahan.
YD: Sai mun samu suna mai ma'ana, za'a sa mata. E. Duk lokacin da kake nema na, ina nan.
MT: Ka dade nan da abokanka?
YD: To ni dai ina jin, tun da na yi antare ni yi sabo, da farko, da wannan ni yi sabo, shi mai tebur.
MT: Uhum.
YD: A hankali kuma sai ni sabo da su Alhaji 'Dan Madawa. Yanzu sun zama kamar uwayena, kamar kannaina, kamar yayuna. Mun zama daya. Mun zama daya duka. Yanzu in guda bai ga guda ba, sai a tambaya: Yau wane bai fito ba, ko lafiya?
MT: Uhum.
YD: Wane bai fito ba, ko lafiya? Mun zama guda yanzu shi ke nan. Shi ne zaman duniyar fa.
MT: Uhum.
YD: E.
IA: Malammai, salamu alaikum.
DM: Wassalamu alaikum.
IA: Mun sake dawowa.
DM: To.
IA: E, tambaya ce zuwa ga abokin namu da muke neman sani bisa gare shi Yazi Dogo.
DM: Yazi Dogo.
IA: Kun dai gaya muna, nan yake hira kuma mun dai gani.
DM: Kwarai ko.
IA: Amma yanzu, tambaya gare mu, guda.
DM: To.
IA: Wai shi Yazi Dogo nan, in ya zo hira nan. Yaya zamanshi yake da ku nan?
DM: Yazi Dogo in Allah ya kawo shi nan, duk wanda an nan, da ya zo, yana ta'bi, yana dariya, ana murna da zuwanshi.

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan Kwaiƙwoyo

- MT: Uhum.
DM: Yazi Dogo, nan garin, kowa ya san wadda yake.
MT: Yana da kirki ko?
DM: Kirki, ai ba a magana. Nan cikin Niger, ba nan dai ba. Nan Niger gaba daya, har kasashen waje, har Nigeria, da Kamaru da duk kasar da aka yi, an san Yazi, mutunen kirki ne.
MT: Uhum.
DM: Kwarai ko.
MT: To.
IA: To ku malami, kuna iya ku fada muna, ku, aikin mi kuke yi nan?
DM: Duk zaman da muke nan, muna cikin fada, muna kasuwanci, muna saida motoci, muna hira sabo da Yazi na zakkuwa nan, muke taruwa, muna jin dadin zama da shi.
IA: To mun gode kwarai.
DM: To madalla.
MT: A gaishe ku.
DM: Yauwa.
YD: Muna cikin furucciyarmu, muna tare, muna aiki guda. Malamin makaranta babba wannan, mun zamna tare: Mirria, Fotoro, Zander, Yamai, ko'ina, ya ... e. Abokina babba.
MT: Wanene abokinka?
YD: Ba aboki wanga ya fi gaban aboki, dan uwa ne yanzu.
MT: Ashe? Yaya ne sunanshi?
YD: Umaru Naino.
MT: Ahan.
YD: Amma an fi ganewa da "Mamane Arrivé". Ka san shi wannan suna Maman Arrivé an same shi ne cikin wasan kwaikwoyo da muka taɓa yi.,
MT: Don mi ya yi fushi da ganin ka?
YD: A a a ... wai shi ...
MT: Lokacin da ka zo.
YD: Wai na kwana biyu, ban zo munka gaisa ba.
MT: Ahan.
YD: E. Yana da gaskiya. Yana da gaskiya, yana da gaskiya, sai dai ... wanga da ka gani, yau in ba dan ku ba, na so in buge shi.
UN: Bari ma in mare ka.
YD: Ni? Ka mare ni?
UN: Da kyau. [dariya]
YD: Wanene ya ce in gaida ka? Na mance.
IA: Wanga wanga, Abdoulaye Issa.
YD: Abdoulaye Issa.
UN: Ooo ... ina yake?
YD: Can ya je, C.C.O.G.
UN: A to.
YD: "Dimanche" wadda ta huce nan,
MT: Kun san juna da dadewa ko?
YD: Kail! Ya fi gaban dadewa.
MT: Tun yausha?
YD: Tun ina Damagaram.
MT: Ahan.
YD: Shi, ina jin mun. Tun lokacin ana wasannin "Semaine de la Jeunesse, Festival de la Jeunesse", lokacin nan yana karantassuwa a can Tanut.
- MT: Uhum.
YD: Sai aka maido shi Mirria ni kuma lokacin nan, ina wani kauyen Mirria, ana ce da shi Fotoro.
MT: Uhum.
YD: Rana ba ta fitowa ta fadi ba mu ga juna ba.
MT: Uhum.
YD: Wallahi. Sa'anani, yana da dawaki, sai ya tura mini doki in hawo doki, in zo in tarda shi a Mirria.
MT: [dariya]
YD: Mun yi zama mai dadi.
UN: Nama. [dariya]
MT: Ya yi kyau.
IA: Ka ji wanga, wata kalma ce da ba mu sani ba.
YD: Ya tuna da wani abu. [dariya]
IA: Wata kalma ce da ba a sani ba. [dariya]
YD: Ya tuna, ya ji dadi. [dariya] Kail! Mun yi zama mai kyau.
MT: Ahan.
YD: Mun yi zama mai kyau. Wallahi.
IA: To, shi Tijani, kana iya matsowa yalla ka tambaye shi? Ka yi mai tambaya in kana da?
MT: Uhum.
IA: Ka zamna nan yalla ka ...
MT: To.
IA: Ka ji kusa.
MT: Kun fara yin wasan kwaikwoyo a lokacin a Damagaram ko? Tare kuke aiki a kan wasan kwaikwoyo a Damagaram do?
UN: Da Yazi ko?
MT: E da Yazi. Wannan sarkin ƙoƙari. [dariya] Sarkin ƙoƙari. Can ne kuka fara aiki tare ko?
UN: E.
MT: A Damagaram?
UN: A Damagaram. Lakwal ni na kiro shi.
MT: Ahan.
MT: Sabo da ...
YD: "Ecole expérimentale".
UN: Ya karanta Hausa.
MT: Ahan.
UN: Nan munka zamna tare. Muna nan kuma, sai munka koma "théâtre" tare.
MT: Uhum.
UN: Muke ta yi, muke ta yi, har yau.
MT: Uhum. Ya yi kyau. Kai ne ka fara wasan kwaiƙwoyo kafin a haihe shi ko? [dariya]
UN: Tun yana shan nono. [dariya]
MT: Har yanzu yaro ne. To ya yi kyau.
YD: Ka sani, Malam Umaru Naino, mutun ne mai hankuri da yawa.
MT: Uhum.
YD: Yana da hankuri kuma ya iya zaman duniya. Don ni, tun da muka san juna, ko sau guda ba mu yi fada ba, kuma bai gwada mini ba ranshi ya baci.
MT: Uhum.
YD: Shi kadai cikin waɗanda muka zamna tare. Akwai hankuri da yawa. Akwai iya aiki kuma sosai. Ka ga, in na karantassawa ne, ya yi nisa.
MT: Uhum.

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

YD: A wajen wasan kwaiKwoyo, in muna yi, na fi jin dadi in ina wasa, muna wuri guda da ni da shi.
MT: Uhum.
YD: Ya san abin da nika so, shi kuma, ni kuma na san abin da yake so in muna wasa tare. Na fi jin dadin wasa, in ina tare da shi. E.
MT: To ranka ya dade, kai kuma mi zaka iya ka ce a kan Yazi Dogo?
UN: Wannan. [dariya] Wannan, tun yana baya, ... [dariya] Tun ana goyon shi... [dariya] muka saba. Mun saba da farin.
MT: Uhum.
UN: A kan lakwal, shi mushen lakwal ne, ni ma mushen lakwal ne.
MT: Uhum.
UN: Yana bada karatu, ina bada karatu.
MT: Uhum.
UN: Da, lakwal dinshi daban, tawa daban.
MT: Uhum.
UN: Da aka ce za'a bude lakwal inda ake Hausa.
MT: Uhum.
UN: Sai na ce: Zamu zamna tare. Shi ya bude wannan kalas sai na zamna makaranta guda. Da na tafi, na bar musu wurin, ni, na yi gaba. Shi kuma ya miƙe.
MT: Duka biyunku, malamman masu koyar da Hausa ko?
YD: Iyi.
MT: Ahan, masu bada karantawa da Hausa.
UN: Iyi.
MT: Ya yi kyau. To Umaru Naino mun gode maka kwarai.
UN: Ni na gode muku, da kuka zo kuka gan ni.
MT: Ahan.
UN: Muka gaisa.
MT: Ahan.
UN: Wannan shi ne mai kyau.
MT: Shi ni maganin duniya ko?
UN: E.

LAZARET

[wasar daukar foto ce, Yazi yake ma yara.]
IA: To, jama'a muna lafiya ko? Yau Allah ya kawo mu Lazaret inda muka zo mu ziyarci wannan makarantar da ake ce ma "Ecole expérimentale" a turanci, amma "Ecole" din da suke karantada Hausa. Zamu gewaya ta. To yanzu ga mu anan mun zo aji na biyu, na karantassuwa Hausa. Zamu sallamawa, an ce muna Malam Yazi yana nan yana bada karatu.
MT: To.
YD: Amin, alaikum salam.
IA: Barka da asuba.
YD: Barka, muna lafiya?
IA: Lafiya lau.
YD: Muna lafiya?
IA: Ana nan ana bada karatu ko?
YD: Kwarai ko.
IA: To madalla.
YD: Mi kuke bukata?
IA: E to, karantassuwan na Hausa muka mu san

wadda ake yin shi.
YD: To madalla, ya yi kyau.
Malam Bisimilla, ku shigo mana.
IA: To.
YD: Bisimilla.
IA: To madalla. [cikin aji]
Yara Ina kwana?
IA: da MT: Lafiya lau.
IA: Ku zamna.
YD: Kamar yadda ni gaya muku, kun san makarantar tamu mutane da yawa ba su san taba.
Wadannan sun samu labarina, muna koya Hausa, sun zo, su ga yadda ake yi. Kun gane abin da nika nufi ko? Sun zo su ga yadda ake yin karatu, yadda muke lissafi, yadda dai ake koya Hausa kuma ku gwada musu da kuma, kun iya Hausa. Ko ba haka ba?
To, yau wace rana ce?
Yara Ni malam, ni malam, ni malam, ni malam.
Yaro guda Yau juma'a.
YD: Yau juma'a. Ku, bari in rubuta juma'a. Yauwa.
Yara Ni malam, ni malam, ni malam.
Yaro Goma sha daya,
YD: Goma sha daya! Ashe wata ya yi nisa. Goma sha daya? Haka ne ko?
Yara Awo.
YD: Cikin wane wata ne muke yanzu?
Yara: Ni malam, ni malam, ni malam, ni malam.
Wani yaron Watan Yuli.,
YD: Yauwa, shi ne. Amma kun san ko wace shekara ce?
Yara Ni malam, ni malam, ni malam, ni malam.
Wani yaron kuma Shekara dubu biyu da huɗu.
YD: Dubu biyu da huɗu! Kai! Kai! Wannan yaran, kun kware.
To yanzu sai a hudda littatafai, mu yi karatu. Kowa ya hudda littafinshi. A dauko shafi na takwas. Ai mun je can da karatu ko? To madalla. Kowa yana da littafinshi ko?
Yara Awo.
YD: To madalla, abinda nika so da ku. Ku dubi hoton nan da a bisa wannan shafi. Hoton kurum ni ce a yi dubi. Hoton ni ce ku duba.
Yara Ni malam, ni malam, ni malam, ni malam.
YD: Mi a bisa wannan hoton?
Yarinya Akwai dalibai, suna shiga cikin aji.
YD: Madalla. Akwai dalibai suna shiga cikin aji. To na ga akwai tsari wurin dalibai. Da wane iri da wane iri?
Yara Ni malam, ni malam, ni malam, ni malam.
Yarinya Akwai dalibai na mata da na maza.
YD: Akwai dalibai y'an mata da y'an maza. To madalla. Don mi zasu shiga makaranta?
Yara Ni malam, ni malam, ni malam, ni malam.
YD: Don su yi karatu. Don su yi karatu. To, ina gani can a babbar kofa, ina ganin ... ga shi can. Ko wanene?
Yara Ni malam, ni malam, ni malam, ni malam.
YD: Malam ne. Malam ne ka jiran su a shigo a yi aiki. To madalla yanzu, za'a soma karatu. Ina so, kowa ya yi karatu da ido, kada a buɗa baki. A yi

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

karatu da ido kada a ce komi, a karanta. Wanda ya kare sai. To, kowa ya karanta? To, wa zai karanta mini shedara ta farin?

Yara Ni, ni, ni malam, ni malam.
YD: Wa zai sake karantawa kuma?
Yara Ni malam, moi, ni malam.
Yaro An buga karaurawa.
YD: Zan yi muku tambaya. Minene karaurawa?
Yara Ni, ni malam, ni malam, ni malam.
Yarinya Karfen da ake bugawa.
YD: Karfen da ake bugawa? A buga a yi mi?
Yara Ni malam, ni malam, ni malam
YD: Don mi ake buga karaurawa?
Yara Ni malam.
Yarinya Dan a shiga aji.
YD: Dan a shiga aji, wato lokaci ya yi ke nan, a bar wasa a shigo a soma.
To madalla. To yanzu, wa zai karanta mini shedara da biyu?
Yara Ni malam, ni malam, ni malam.
YD: Shedara ta biyu.
Yara Bai iya ba.
YD: Bai iya ba?
Yara Ni malam, ni malam, ni malam, ni malam.
Yarinya Yara sun jera kofar aji.
Yara Ni malam, ni malam, ni malam.
Wata yaranya Yara sun jera kofar ajin.
Yara Ni malam, ni malam, ni malam, ni malam.
Wata yarinya kuma Yara sun jera kofar ajinsu.
Yara Ni malam, ni malam, ni malam.
YD: Ya yi kyau, na ji dadi. Shedara ta ukku za'a karantawa.
Yara Ni malam, ni malam, ni malam, ni malam, ni malam.
Yarinya Yara sun jeru layi-layi.
Yara Moi, ni malam, ni malam, moi, moi, ni malam.
YD: Yara sun jeru layi-layi. To madalla. Karatu ya yi kyau. Yanzu, a rufe littatafai. Yanzu, abin da nika so da ku, gatana. Kun san gatana?
Yara A a.
YD: Gatana! Yaushe ake yin gatana? Da dare ake yin ta. Bayan an ci abinci, an ci tuwo da dare, lokacin nan, babu "television" sai yara su zo wajen uwarsu ko kakarsu sai ta yi musu gatana. Gatana, ba'a yi da rana, ba'a gatana da rana. In anka yi gatana da rana, bacewa ake yi in anka tafi cikin dadi. To tun da zan yi muku gatana, yanzu da rana, kada in ta fi in bace ni ma, kada in tafi in yi muku gatana, in tahi in bace. Saboda kada in tahi in bace, kowa ya busa yatsarshi. sa'anani, ba zan bacewa. Ku busa. Yauwa to yanzu zan yi gatana, ban bacewa.
YD: Gatan gatanku.
Yara Ta tahi ta komo.
YD: Kun ji ko, da, lokacin nan, namun daji, su zaki, su kura, su barewa, su biri, lokacin nan, su ma suna Magana kamar mutane. Suna Magana tsakaninsu. Wata rana sai Zaki ya ce: Kai, wannan zama namu, ya kamata mu tsara kanmu, mu yi abu mai yi muna anfani. Ya kamata mu nemi wanda zai zama sarkinmu. To

sai suka taso: Yau ta kamata mu yi sarki. Sai aka dauki Zaki. Kun san zaki ko?

Yara: Awo.
Yazi Kun taɓa ganinshi gidan kallo?
Yara Awo.
YD: Yauwa to sai aka ce: Zaki, kai ne sarkinmu. Kun ji ko? Sai aka yi, zaki aka yi mishi sarauta. Shi ne sarkin namun daji duka, ko'ina. Su giwa, su maciji, su kurege, su zomo, duk shi ne sarkinsu. To ran nan, sai sarki ya ce duka mutanenshi su zo, a fada akwai shawarar da za'a yi. Sai duka suka zo. Zomo, shi dai a bai zo ba, zomo bai zo ba. Sai ya ki zuwa. Ya ce shi bai zuwa, ya kiya. Shi ke nan da sauran mutane, suka zo, suka taru duka. Sai sarki ya yi musu jawabi, ya yi musu gargadi, ya ce to: Y'an uwana, ya kamata mu gama kanmu, mu zama dukanmu daya, mu zan dai, mu zan komi da komi. Yanzu, abin da nika so, mu je mu yi gona mu yi gonarmu guda babba, inda zamu sawar hatsi, mu sa dawa, mu sa kolanshe. Kun san ko minene a kolanshe?

Yara Awo.
YD: To, amma wani waje, ba a cewa kolanshe, sai a ce gujjiya, gujjiya. Kamar yanzu in kunka je wajen Maradi ko can Damagaram, sai a ce gujjiya, amma nan wajen Dogonduci da nan Yamai, ana cewa kolanshe. To shi ke nan, sai aka je aka yi gona babba. Aka nome aka sare itace. Sai Allah ya yi ruwa, aka je aka yi shibka aka shibka hatsi, aka shibka dawa, aka shibka wake, ak shibka kolanshe. Suka zo, suka ce ma zaki: Ranka ya dade, aikiya kare. Sai mu je mu jira har hatsi su nuna, wake ya nuna, gujjiya ta nuna, sai mu je mu huddo abinmu muna ci. Shi ke nan, da hatsi ya nuna, wake ya nuna, gujjiya ta nuna sai zomo sai ya zo da dare, dam, dam, sai ya hudda hatsi, ya kai ma diyanshi, sai ya hudda wake, ya kai ma diyanshi, sai ya hudda kolanshe ya kai ma diyanshi. Kullum yana yin haka kullum yana yin haka. To ran nan sai sarki ya ce to: Aka yi gangami, aka yi shela, aka ce: Duk, kowa da kowa ya zo gidan sarki. Suka zo, zomo bai zo ba. Sai sarki ya ce: To kun gani gonarmu, yanzu hatsi ya nuna, wake ya nuna, gujjiya ta nuna, mu je a huddo, a raba, kowa a ba shi ya kai ma iyalinshi, shi kai ma diyanshi. Sai aka ce: Ya yi kyau, ya yi kyau, ranka ya dade wannan ya yi kyau, wannan ya yi kyau, mun ji dadi. Sai aka tashi. Wani ya dauko sanhu, wani ya dauko buhu, lwani yaa dauko tabarma, za'a dauko hatsi da dawa. Sai suka zo, cikin gona, sai suka wayam. La'ilahu-ilalla, babu komi. Duk an canye. Wa ya canye?

Yara: Ni malam, ni malam, ni malam, ni malam.
Yarinya: Zomo.
YD: Zomo ne ya canye. Sai sarki, ranshi, ya ce: To! Wa ya yi mini wanga irin aiki? Sai aka ce to, amma su, ba su san ba ko zomo ne, ba su san ba ko zomo ne. Sai aka ce: Ranka ya dade, wannan mutunen da ya yi wannan banna, ya yi wannan

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

- cuta, ya canye muna hatsinmu, ya canye muna wakenmu, ya canye muna kolanshenmu, ya kamata a kama shi, a ba shi kashi, a sa shi kwaso, a darne shi.
Daga nan yani tsayawa, sai kuma da marece in ni zo, in idasa muku ita. Kun gane ko? Bari in yi muku tambayoyi in kun gane. Wanene sarkin namun daji duka?
- Yara: Ni malam, ni malam, ni malam.
YD: Wanene? Gaya mini.
Yaro: Zaki.
YD: Zaki ne aka nafa sarkin namun daji. To, sarki da ya tara mutane, mi ya ce musu? Mi ya ce a yi? Ni malam, ni malam.
YD: Iyi.
Yaro Ya ce han, mu gama kanmu, su yi gona.
YD: Su gama kansu, su yi gona. To ita gona, in anka yi ta, mi za'a yi cikin gona?
Yaro Ni malam.
YD: Mi za'a yi cikin gona?
Yara Malam ni, ni malam.
YD: Balo za'a yi cikin gonar?
Yara Moi monsieur, ni, ni malam.
YD: Kai, gaya mini.
Yaro Shibka cikin gona.
YD: A yi shibka cikin gona. Mi za'a shibkawa cikin gona?
Yaro Ni malam, ni malam, moi moi, ni malam.
YD: Mi kuma za['a shibkawa?
Yara Ni malam, ni malam. Wake.
YD: Wake.
Yara Ni malam .. Kolanshe.
YD: Madalla. Ashe kun san abin da ake shibkawa. To sai aka yi shibka, Wanene yake zakkuwa da dare, dam, dam, dam ya zo ...
Yara Ni malam, ni malam. Zomo.
YD: Zomo.
MT: Uhum.
YD: Zomo, yana kirki ko bai da kirki?
Yara: Malam, malam, malam. Babu kirki.
YD: Don mi ne babu kirki?
Yara: Malam, malam, ni malam.
YD: Don mi ne babu kyau?
Yaro Ya canye duka.
YD: Ya canye duka. Ya yi aikin gona ko bai yi ba?
Yara Monsieur, ni, malam, malam ni.
YD: Bai yi ba, lokacin da aka ce: A zo a yi gona sai ya yi zamanshi gida, ya yi kwancinshi ya bar sauran suna ta wahala, shi kuma yana kwana, sai da hatsi suka nuna, ya zo, ya yi ta sata. Wato zomo barawo ne kenan ko?
Yara Awo.
YD: Zomo bai da kirki, kuma, zomo wayo gare shi, wayo gare shi.
MT: Uhum.
YD: Dan kiya wahala da ya yi, ya zo wurin saran icce, ya je gida ya yi kwana. Nan zamu tsayawa kuma da marece in munka zo, sai mu kara ci gaba da wannan tatsuniyar. Kun gane ko? Ku tashi tsaye mu gani.
MT: To mun gode Malam.
- YD: Madalla. Kun gani, wakari sabuwa ce, bat a nuna ba.
Waka: E mu y'an lakwal.
Yara: E mu y'an lakwal.
YD: Karatu zamu yi sosai.
Yara Karatu zamu yi sosai.
YD: Karatu zamu yi sosai
Don makarantarmu ta ci gaba, ta ci gaba, ta ci gaba.
YD: A sake dauka. Ya isa, sai kuma da marece, in mun zo, sai mu kara maimaitawa don ta nuna sosai, ta shiga cikin kanmu. To a je a zamna.
MT: Uhum.
YD: Ya yi kyau.
Cassette III
MT: "Ecole experimentale" na lafiya dai? Ina gaisuwa. Sannunku. Da muna son mu tambaye ku, yaya kuke gani, yadda koyar da ilimi a makaranta, a harshe na farko na yara? Kun gani yana da anfani ko? To yaya kuke ci gaba da aiki?
YD: To, ku ba shi amsa.
KD: Mu gare mu yanzu da ... "puisque" yanzu ni "présentement" na yi e yana yiwuwa, na kai ga shekara goma sha bakwai, ina karantassuwa cikin halshen Hausa.
MT: Uhum.
KD: Amma ni gani ni kai, babu matsala gare shi, sabo da na ga yara, hankalinsu yana wayewa kuma suna iya karatu. Da wuya ka ga an samu wanda ya yi lakwal da Hausa, bai iya karatu ba sosai hakanga.
MT: Uhum.
KD: Da na Hausa, shi yake sawa, su samu saufin samu ga na wancan, na turanci.
MT: Ahan.
KD: E.
MT: Da kuma, a lakwal dinku, kuna ganin akwai isassun litattafan da sauran kayan aikin makaranta ko?
KD: To lalle na ga littafai, yanzu hakanga da an duba "armoire" tana nan cike take taf. Littafai, iri-iri gare mu. Na Nigeria da abinga duka ana dubawa ana ba mu.
MT: Uhum.
KD: Akwai wani "projet" nan, PEB, su suke abinga, suna ba mu.
MT: Uhum. To kai ne malami na aji biyu ko? Anan?
KD: Iyi, ni ne malami.
MT: To yaya sunanka?
KD: Karimoun Dan Jimma.
MT: Ahan.]Na gode. Malama!
MC: Na'am.
MT: Ina gaisuwa.
MC: Ina ansawa, ina kwana?
MT: Lafiya lau.
MC: Lahiya lumui wallahi.
MT: To ... To ke kuma, yaya kika gani? Irin da aiki da ake yi a nan?
MC: "Bon" aiki yana tahiya sosai. Babu wani matsala a ciki.
MT: Ke kuma, malamar wace aji?

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan Kwaiƙwoyo

Malama Ni malama ce ta aji na ɗaya.
MT: To yaya sunanki?
MC: Sunana Madame Mahamadou Chafa'atou.
MT: Uhum! Kin daɗe kina karantassuwa da Hausa ko?
MC: To wallahi ban jima ina karantassuwa da Hausa ba.
MT: Uhum.
MC: Tun da bara ne, tsal ni samu "formation" ta koyarwa Hausa.
MT: Uhum.
MC: Da, duka koyarwar da nike yi, da faranshi nike koyawa. "Mais" bara ni samu "formation" ta in koya da Hausa. Dan shi ma, sai na ɗauki aji na daya, shi ne farawa ta.
MT: Yanzu kin lura da anfaninshi ko? Koyarwa da Hausa?
MC: To lalle yana da anfanin sosai dan yaro a koya mishi cikin Hausa da yake ji, yana sawa kanshi[ya waje sosai.
MT: To, Malama, mun gode miki ƙwarai. Sannu da aiki.
MC: Ngoya.
IA: Gafararku. Yo ke nan Dodo ita ce ka samo wagga ko?
DD: E wannan ita ce.
IA: Ka ce ta farkon ce.
DD: Wannan ta farko ce.
IA: E.
DD: Ita ce Ousmane Dan Fodio wadda malam André Salifou ya wallafa.
IA: Ya wallafa.
DD: E.
IA: To madalla.
DD: E. Ko da yake, daga baya ya yi mata koskorima, sai ya huddo wani ɗan kundi, wanda da shi ma, mun fara aiki.
IA: To, nan dai, wurin haɗuwar ƙungiya ta wasan ƙwaiƙwoyo da ake ce ma Ƙungiyar Yazi Dogo. Nan muke haɗuwa, na, cikin hilin "Centre Culturel Oumarou Ganda".
Wa'alekum salaman! Sannunku da zuwa. Muna lafiya ko?
Nan muke haɗuwa, ni ce duk ƙarshen sati, subdu da lahadi, dan mu ɗan yi tsatsarenmu na wasan ƙwaiƙwoyo, wani sam muna nan, wani gami, muna hawa can sama, inda ake wasannin ma. E yanzu, kun lura da mutanen sun fara zakuwa. Amma yau, muna son mu yi ma malami da ake ce ma ... Salamu alaikum. Amin alaikum salam.
Malami sai ka, sai ka ba mu sunanka.
DD: Malami Sunana Dodo Abdou Nagondja.
IA: Dodo Abdou Nagondja?
MT: Wanene?
IA: Dodo Abdou Nagondha sunana.
MT: To.
IA: E to muna son mu san kai ma ke nan, kana cikin wagga ƙungiyar?
DD: E to wannan ƙungiyar, ba ina ciki ba ne. Ai ina cikin waɗanda suka haihe ta.

IA: To madalla, madalla. Ta haihuwar nan tata da kake zance, wanne shekaru ke nan?
DD: Wannan ƙungiya, mun fara haɗuwa, muna tsara wasan ƙwaiƙwoyo tun wajen 67 a turanci.
IA: An sha ruwa.
DD: E. Lokacin nan, shi Yazi, yana koya lakwal anan gidan michen na Damagaram.
IA: Na'am.
DD: To nan muke gamuwa in kamar in ya saki yaranshi, sai mu shiga cikin kalas mu ɗan tsarentsarenmu, muna zuwa y'an ƙauyuyyukan Damagaram, muna y'an wasanninmu. Ana nan, tahiya da ta yi tahiya, sai aka maida wani abokinmu Damagaram, wanda ake ce mishi "Ambarka Hassane" wanda shi ne ya zamanto shugaban gidan samari da y'an mata, ko in ce "Maison des Jeunes" na Damagaram. To da yake dama abokin Yazi ne, sai shi ma ya zo cikinmu, muna gamuwa da shi muna wallafa abubuwa. To da yake, mu, lokacin nan, mu, ba wasan ƙwaiƙwoyo kaɗai muke yi, muna yin wannan "volleyball". Sai ya ce, to tun da haka nan ce, nan cikin lakwal ne, za'a koma gidan samari da y'an mata, a yi muna hili, na wannan wasan. To sai muka ɗauke wannan ƙungiyar tamu, muka maido ta. Nan "Maison des Jenues" ta Damagaram, sai muka ci gaba, muna yin "volleyball" muna yin "théâtre" kinmu. A lokacin nan ne, muka sa mata "Troupe MJC". Wannan shi ne sunanta na farin. To, muna nan muna ci gaba da wasanni, har muka kai wurin da muka tsara. Wannan: Gado ƙarfin Allah, gado ƙarfin Allah, "pièce" ce wadda ta danganta da sha'anin sarautar galgajiya. Sai muka ce, tun da haka nan ne ke nan ai dole sai mun samo, kamar riguna da wasu abu, na fannin sarauta, kuma na galgajiya. To mu kuma lokacin nan, "troupe" kin mu, ba ƙarfi ba gare ta. Sai aka yi ƙungiya aka ce, to a je, a ga sarki. Lokacin nan tsofon sarki wanda mu duka, babanmu ne, tun da tare da yaranshi, muke wasa, suna cikin "troupe" kin namu. Aka yi ƙungiya muka tahi, aka tahi wurinshi. Cikin sarautar Allah kuma da yardarshi, sai ya bado riguna da duka dai abin da ya cancanta mu yi wasa da shi, kuma har ya gamo muna da mutane, wanda zasu riƙa yi, suna jan hankalinmu bisa kan waɗansu, ... waɗansu abubuwa na galgajiya, na sarautar galgajiya. Tare da su ne ke nan muka tsara wannan "pièce" kin nan da ake ce mata: Gado k[arfin Allah, wadda an yi a cikin 73.
IA: To shi, ƙafa aka yi kuma yanzu kuka sake haɗuwa nan?
DD: Wannan, a gaskiya, wata sarautar Allah ce. Tun da na farin, shi Souleymane Sanda, shi aka fara kawo shi nan Yamai. Bai cin ya zo, sai shi Yazi Yazi, shi ma aka maido shi nan. Da aka maido shi nan, ni ma, na komo nan, cikin shekara 1981 Abdou Louché da Johny, sai suka yi "concours" na abin "Conseillers pédagogiques". To ka gani dole ya cancanta, lakwal ɗin, nan ne take, sai suka zo nan. To kuma, da yake mun saba da wannan wasannin,

- sai “troupe” sai ta ci gaba. E.
- IA: To yanzu, mu son muke mu sani ba cikin tsatsaren wasanni da kuke na ... wasan ƙwaiƙwoyo. Wai ƙaƙa ne kuke yin shi, ku ... in zaku tsara shi?
- DD: To, wasannin ƙwaiƙwoyo, ba mu cewa, wani bi ba mu cewa mutun, mutun guda, shi yake kawowa wasan da za’ a yi. Sabo da wani, yana iya komawa ya laɓe, ya tsara abinshi. In kamar ya tsara, in ya zo, sai ya ce: Kai, ga abin da na ƙirƙira, amma yaya kuka gani? To sai a bi filla-ƙilla, in akwai wani gyara da za’ a yi, sai a gyara. To sai ka gani abin ya tahi daidai yanda, yanda ake nufi. Kuma e, wurin gyaran wannan, ke nan kowa, iya hasashen abubuwa, da in aka fara wasan, shi zai yi. Shi ya sa kowa in ka ga ya ɗauki “rôle”, sai ka ga “rôle” ya dace da shi kuma, ko wani bai ya nan, in aka ga wannan “rôle” zai dace da shi, sai a ce: Wannan “rôle” ɗin ya kamata wane ya yi shi.
- IA: To Malam Dodo, ina son in sani, da Allah ya sa kuka komo, ku duka kuma, kuka gamu nan, a Yamai, ƙaƙa aka yi kuma ku duka, ku zo wanga gidan?
- DD: Iyi, akwai dalili. Ka san tun can baya, na ce maka.
- IA: E.
- IA: To yaya ta yi, ta ɗauki ... tun da ana cewa kuma “troupe” Yazi Dogo? Ƙaƙa ta ɗauki wanga suna Yazi Dogo?
- DD: Yauwa. E, abin da ya sa ake ce mata “troupe” Yazi Dougo, muna nan e C.C.O.G muna wasanninmu y’an “Télévision” sai suka rifa zauwa, suna gayyatar mu, muna zuwa, muna yi musu y’an wasanni, suna ɗauka.
- IA: Uhum.
- DD: To sai ya zamanto, da mun tahi, suna cewa “Troupe” Yazi Dogo, “Troupe” Yazi Dogo.
- IA: Na’am.
- DD: To da muka ga sun fi sabawa da wannan kin, sai muka ce: To, ke nan, a bar ta a “troupe” Yazi Dogo kin. E muka bi ta da haka nan kin. Shi ya sa, ba mu sauya mata ba suna. Ta ci gaba da haka nan har a yanzu, haka nan ake ce mata.
- IA: To madalla, Malam Dodo, akwai wata tambaya kuma.
- DD: To.
- IA: Wai a zamanku da shi wanga, mutunen da ake ce ma Yazi Dogo, wanda “troupe” ɗin taku, ta ɗauki sunan Yazi Dogo, mi a ra’ayinka, zuwa ga zamanka tare da mutun nan? Zuwa ga ayyukka da kuka saba yi tare?
- DD: To a gaskiya, zamana da Yazi Dogo, gaskiya sai hamdala. Tun da a gaskiya, mutun ne wanda ... Mutun ne wanda bai gardama. Ka gane ko? Mutun ne wanda, zama da shi, duka abin da ka gaya mishi bai gardama.
- IA: Na’am.
- DD: E, to sai ya zamanto, ni yanzu ban na iya cewa tsakani na da Yazi Dogo, abutta ce, y’an uwantaka ce, sabo da ko da yausha! Yanzu kamar in na tahi Dogonduci, ban na hucewa,
- sai na je gidansu. In na tahi gidansu, kuma ba wanda bai san ni ba, suna marhabin da ni. Shi ma kuma haka nan ne. To ke nan, ni da Yazi Dogo, sabo da mun kwanta bisa tabarma guda, mun yi wanka tare, takaice, tsakaninmu da shi, babu wani boyo tsakaninmu. E. In kaya ne, lokacin ma, akwai wani lokaci, kaya ma iri guda muke yi. E. Ke nan a takaice, ni da Yazii Dogo, ko in ce maka, “Ba ka laihi”, sabo da akwai wani sunanshi, wanda mutane da yawa ba su sani ba: Bakalaih. Kuma ko wannan sunan, in ka tsaya ka diba, ya dace da shi sabo da mutun ne wanda shi, bai yi ma gardama, duk abin da ka gaya mishi, sai dai ya ce ma to ..., e.
- IA: To yanzu Malam Dodo, tambaya ta ƙarshe. Na gan ka da wani kundi nan. Na mi ne wanga?
- DD: Wannan wasan ƙwaiƙwoyo ne, kamar wanda na gaya maka tun ɗazu, shi ne na Ousmane Dan Fodio. To shi ne da muke so mu samu mu ɗan tantamna bisa, mu gani in da dama, mu samu mu abin nan, mu yi wasa a bisa kanshi.
- IA: Malam Dodo.
- DD: Na’am.
- IA: To, tambaya dai ta ƙarshe. Wani kundi na gani nan gabanka.
- DD: E.
- IA: Ko na minene?
- DD: Wannan kundi, abin da ya ƙumsa, ita ce wannan “pièce” wasan ƙwaiƙwoyo, wanda André Salifou ya wallafa kamar yanda ni gaya maka tun farko.
- IA: E.
- DD: E. To shi ne muke son, mu ɗan ...
- IA: Ousmane Dan Fodio ko?
- DD: E, Ousmane Dan Fodio.
- IA: Na’am.
- DD: Shi ne muke so, mu ɗan tantamna a bisa, sabo da shi ne yanzu muna jiran Yazi da shi da Souleymane, sabo da a tattamna, mu san irin tsarin da zamu yi. Sabo da “pièce” ce, wadda mun daɗe muna son mu yi ta, amma da an fara, sai ka ga wani abu ya ɗauki hankalinmu.
- IA: Ikon Allah.
- DD: E. E. Ka gan shi.
- IA: Ga shi ma ya zo ko?
- YD: Ku ɗan gafarce ni.
- IA: Malam Yazi.
- YD: Ka san sha’anin. Suna arme.
- IA: E.
- YD: Tun da sai da na biya wuri wani suna da aka yi nan. Ina sauran “acteurs” kin? Ku jakudo.
- IA: Ku matso.
- YD: Ku gafarce sabo da na makara, ko ba gaskiya ba?
- IA: A ba laihi.
- YD: Dodo! Ka samu “copie” ɗin?
- DD: E. Na samu “copie” ɗin ko?
- YD: Ni ma, cikin neme-nemena na samo “copie”.
- DD: Yauwa. To.
- YD: To ko da yake ba ... ba ku shiga ƙwarai cikin “Troupe” zamu kwatamta muku ... ko da yake, kun san kowa da kowa nan ko? Kamar yadda ni

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

- kwatamta muku, kwanaki baya ni ce: Ya kamata “troupe”, a tado ta, ko ba gaskiya ba?
- DD: E kwarai koi.
- YD: Sabo da mun yi shuru. Mutane da yawa suna tsammani, cewa suke, don sauranmu sun mutu suka ce ma har “troupe” din ma ta mutu. “Troupe” ko ba ta mutu ba, tun da ga sauran mutane.
- DD: E, kwarai koi.
- YD: To shi ne muka ce mu zo, mu taru, mu tantamna, mu ga ta kaka zamu “relancer” ko ba gaskiya ba?
- DD: E.
- YD: To shi ne muke so mu fara da wannan “pièce” kin ta Ousmane Dan Fodio. E ... ita ce muke so yanzu tsarin da zamu yi, in muka karanta, muka ga tana yiwuwa, mu dan kwatamta, kamar “rôles rôles” wadanda ya kamata a ciki. Kowa ya duba, ya ga “rôle” din da zai dace da shi.
- DD: Yauwa.
- YD: E, tun da ba, ba’a cilasa mutun ya dauki “rôle” din da zai yi mishi wuya. Ko ba gaskiya ba?
- IA: Ni, shekarar nan da muka soma ma, wanene? Wanene, wanene ya kamata ya yi, ya yi “jouer” din “rôle” din Ousmane Dan Fodio?
- YD: E, e, wanga ne ai ko.
- IA: Dan Fodio.
- YD: Danfodio? Abdoulaye.
- DD: E. Umaru Naino ne. Ya fara.
- YD: E. Da Umaru Naino aka fara.
- DD: Shi ya fara yi, to kuma, sai ya zamanto abin da mu duka munka sani, bai yi muna ba dadi, sai wannan cuta ta kama shi. Mahamadou ??? E cuta.
- DD: Ba yadda za’a yi. Kuma muna fatar Allah ubangiji ya koro sauki.1
- IA: Amin, amin.
- YD: Ko da yake, in anka je, kullum shina, shina kishin “troupe”. Duk wanda ya je wurin, yana tambaya: Ina sauran mutane? Ina sauran “acteurs”? Kaka, mi kuke nan kuna yi?
- IA: Kai in tune, yau fa ne.
- YD: Yana fa “suivre” kin mu da kyau. To yanzu kun ga, sauran, e shi Souleymane ga shi bai iso ba. Shi “Metteur en scène” kin, bai iso ba.
- IA: To jiran shi zamu yi?
- YD: To yanzu dai, mu dan tamtamna kafin shi zo.
- DD: Ana iya a dan tamtamna, kan ya zo. In ya zo, sai a ci gaba da aiki.
- YD: A yadda ya kamata don ina jin da yawa cikinku, ba su san ba zaman “troupe” kamar yadda muka yi zama. Tun da Allah ya sa, kun gani ga ni, ga shi, tare munka fara tun 67, ko Dodo?
- DD: E.
- YD: To mu so muke yi, zaman “troupe” kin nan, kamar yadda muka yi, lokacin nan muna Damagaram shi zamanto nan ma mu yi shi haka nan. Sai a yi hankuri da jama’a. In ka ce kana shiga cikin “activités”, sai ka yi hankuri. Tun da ko “répétition” in anka fara.
- IA: Bohari! Zamna mana.
- YD: Shigo Bohari. Ko “répétition” in munka fara sai an gama da hankuri.
- IA: Shigo zo zamna.
- YD: Kun ga dai ga Dodo nan zamne, lokacin da muna “répétition” ina tune lokacin da muka yi “Si les cavaliers” in kana tune Dodo?
- DD: Kwarai koi.
- YD: Lokacin nan, André Salifour shi yake yi muna “metteur en scène”. Akwai wani “passage” inda ya kamata in ce: “et l’argent n’a pas dodeur”. Sai da na yi mako guda, kullum in ni zo, na fadi, André ya ce, bai yi bai, ka sake. Kullum in munka zo: “Allez, reprend.” To, inda ban gama da hankuri ba, da sai in yi zuciya in ce: Kai, in haka “théâtre” yake, sai a watsas.
- DD: Kwarai ko.
- YD: Kuma ga Dodo nan, ya gani shi da kanshi. Mu da kanmu, ka hau “scène” a ce: sabka, sake, sabka, sake, har mu gaji, don sabo da lokacin nan abin muna son shi kwarai da kyau. Sabo da, kamar in kuna tune, abin da nake gaya muku kullum: Mu fa, “théâtre” kin mu, “c’est un théâtre spécial nigérien”, ba irin turai, a ce “Mu maida shi ... wannan ... son muke, mu yi “théâtre” kin da muke so mu yi, shi zamanto “vraiment c’est un théâtre typiquement nigérien”.
- DD: Uhum. Na galgajiya.
- YD: Na galgajiya, na galgajiya, ta ko’ina muka je da shi, da an gani a ce: Wannan lalle “théâtre” ne na Niger, “théâtre” ne na Niger. Ka ga shi, cikin darajar “toupe” din nan, mun samu mu zagaya wurare da yawa. Mun tahi FESTAC in kana tune.
- DD: Uhum.
- YD: Ka san ko wace shekara ce?
- DD: E, wajen wannan l...
- YD: 77.
- Dodo 76 ... 77.
- YD: E shi ne ake ce ma ‘seven-seven’ ko?
- DD: E.
- Yazi Tunda Nigeria aka yi shi.
- DD: E.
- YD: Shi Dodo da kanshi, da sunan “troupe” ya ta’aba zuwa Bwake ya yi “représentation troupe” shi kadai. Ya ga abubuwa, ya kai musu abubuwa da ya ba su mamaki. Nan kuma, cikinku akwai wadanda mun je, kuma, mun sake zuwa Bwake tare da ku Balantana, ita nan Burkina da mun yi shiga uku ko hudu ko? To, “sans compter” mutanenmu, mutanen Nigeria da kullum muna tare da su, mu je mu dawo, mu ne nan Argungum, mu ne nan Daura, mu ne nan Katsina, mu ne Kamba. Ba inda ba mu je ba. To wannan zaman namu na yau, shi ne muke son, mu tado irin wadannan “activités” namu na da. Akwai wahala, “surtout” ba wani taimako gare mu ba, balle abinga ... mun sa kanmu ne, muna so. Muna so ne fa. “Donc” dan kada mutun ya bude ido ya ce za’a samun wani abu kaza, ko kuma a koma kauye guda ai an samu kaza ... Dan ni, kada ku ga na yi maganar da, ai shi Dodo yana iya kara muku, kamar zaman “troupe” yadda muke tare da su.

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

DD: E to, abin da nike so, in kara a bisa.

YD: E.

DD: Sabo da kamar yanda ka fafi ne, shi dai zaman “troupe” babban abin da ya kamata mutun ya yi, shi ne hankuri.

YD: Uhum.

DD: HanKuri, kuma ka sa cikin kanka, ka zo ne dan ka koyi wani abu. Ba dan ka zo ba dan ka samu wani abu. Sabo da a gaskya, in dan kukfi ne, wallahi ina tammani da tuni mun fasa.

YD: Da an fasa.

DD: Tun da akwai wani lokaci, daga Damagaram, a zubo cikin motar shara, kuma dala sittin ake ba mu tun daga Damagaram hal nan Yamai lokacin “Semaine de la jeunesse”. Amma da yake ba sabo da kudi muke yi, ko aka ba mu kawo ba. Kuma kudin wani bi, mu, ba ma anfani da shi. Waƙanda suke tare da mu, masu karamin karfi, su muke bare ma. E. To, gaskiya in kana son ka zamna, sai ka yi hankuri, sai ka yi hankuri.

MT: Bisimilla.

IA: E Malam Dodo.

DD: Uhum.

IA: Tambaya nike son in yi kuma. Ka ce min, kun fara wasan kwaiKwoyo da Yazi da wannan kungiyar tun shekara 67 ko?

DD: E. Kwarai kwa.

IA: To, ina son in sani tun wannan lokaci har zakuwa yau muna shekara 04, wane anfani kuka ci cikin wannan wasanni?

DD: To anfani, sai dai a yi hamdala.

IA: Na’am.

DD: Ka gane ko?

IA: Uhum.

DD: Sabo da, a gaskiya, babban anfaninmu, lokacin shugaban Kasa, mai girma Général Seyni Kountché, lokacin nan gaskiya, an yi anfani, ubangiji Alla ya yi mishi ahuwa. Allah ya jifan shi. A wannan lokaci, shi ne wanda ya tuna da harakokin wasanni na galgajiya. Sabo da, yakan kiraye mu, ya yi mumu tambayoyi, ya kara ... ya kara dai karfafa damkon zumunci, tsakanin mu da shi. Iyi, shi, gaskiya lokacin nan, an samu anfani.

IA: Na’am.

DD: Kuma saboda wannan, akwai wani lokaci a shekarar 1984.

MT: Uhum.

DD: Da ya kirayi Yazi, aka sa mishi lambar yabo ta girma bisa kan sha’anin wasan kwaiKwoyo.

MT: Uhum.

DD: To ka ga wannan, shi ne anfani. Amma babban anfaninmu, shi ne, huldarmu da mutane, na cikin gari sabo da duk inda zaka huce, wani mutun iya daukarka da daraja. Mutun, ya kiraye ka, ya abinan, in ma wani ciniki kake yi, sai abin ya zo maka da rangome, ko kuma wani bi mutun ma sai yi maka alheri sabo da ta wannan. A gaskiya wannan shi ne babban anfani da muka samu.

MT: Uhum. To madalla.

DD: Amma yanzu ina fata ya kamata mutane, shugabanninmu, su rika tunawa da wasan kwaiKwoyo, ko kuma dai in ce “culture” a takaice.

IA: To Malam Dodo, mun gode ma kwarai.

DD: Ahan, to madalla.

IA: To zamu yi ma y’an uwa abukan aikin Yazi Dogo tambayoyi. Malam ... muna lafiya? Lafiya lau. Muna son ka ba mu sunanka.

MH: Sunana Mahamadou Hassane

IA: Na’am.,

MH: E.

IA: To Mahamadou Hassane, muna son mu san e ... mi kake cikin “troupe” din, wanga kungiya ta Yazi Dogo?

MH: To wallahi ni dai, da farin, ina jin sunan “troupe” Yazi Dogo, “troupe” Yazi Dogo, muna ganin ta a rediwo mai foto, kuma ina ganin ta haka a gari.

IA: Uhum.

MH: To, sai na kwatamta ma Dodo. Wata rana ni ce mishi, ina son in zo, in shiga cikinku sabo da ina bukatar wannan abin, iya kayatar da ni, wasannin nan, in shiga, in yi wasan kwaiKwoyo. Dodo ya kawo ni, shi ke nan, aka dauke ni. Ina nan ina bin su. Yau da gobe, yau da gobe ni ma har na samu, na yi nawa. Ni yi tawa “troupe” ni ma.

IA: Aka yi, kai ma ka yi.

MH: Har na yi “troupe”.

IA: Wace shekara ka shiga “troupe”, kungiya ta Yazi Dogo?

MH: Wallahi yanzu dai, na kai shekara goma sha uku a cikin “troupe”.

IA: Shekara goma sha uku?

MH: Sha uku.

IA: To, kana iya ba mu misali kaƙan, ra’ayin ka zuwa ga wannan kungiya, da taimakon da take kawowa a tahiyar kasar ga, taku?

MH: To, wallahi Allah, in dai ka ce “troupe” Yazi Dogo a yanzu haka, ni a dalilin “troupe” din wannan, in mai mota ya gan ni, yana dauka na ko wani mai parparo yana dauka na, ko wani abu na je saye, kamar yanda y’an uwana suka ce, haka nan ne, sai a yi ma ragi sabo da “troupe”. To na ga garuruwa da dama, an futa waje da ni, mun je k’asashen waje wuri-wuri da ni. Na ga Abidjan, na ga Nigariya, na ga daji duka.

IA: To mun yi ma godiya.

MH: Wallahi.

IA: Malami! Salamu alaikum, muna lafiya ko?

M Lafiya lau.

BI: Ni sunana Bohari Ibrahim

IA: Bohari Ibrahim?

BI: E.

IA: To madalla. E a zaman rayuwarka, wane aiki kake yi?

BI: To, ni yanzu, na yi karatu dai game da harakokin al’adu na galgajiya, a can Makaranta ta INJS sabo da ita ce take kulawa da karantar da mutanen waƙanda zasu hito su yi aiki bisa kan

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan Kwaiƙwoyo

- harakokin as'adun galgajiya ko kuma wani wasannin motsa jiki haka.
- MT: To madalla.
- IA: To yanzu, shekararka nawa da kake cikin wannan kungiya ta wasan ƙwaiƙwoyo ta ... mai sunan Yazi Dogo.
- BI: To ni, "Troupe" ɗin Yazi Dogo, ta wasanni ƙwaiƙwoyo ina cikin ta yau shekara ta huɗu. Dan tun lokacin da, tun lokacin ina can Zander to lokacin nan ita "troupe" ɗin, ɗéjà ta zo nan, a Yamai. Ina ganin su a cikin télé, ina jin labarinsu don na yaba wasansu sosai sosai. To kuma da na zo Yamai, na fara karatu, wanga, INJS karatun wasan al'adun galgajiya, to sai na zo, ni samu hulɗa da su, troupe na Yazi Dogo. To kuma ƙarshen dai, akwai kundi wanda na rubuta bisa kan "troupe" ɗin Yazi Dogo kamar e, ƙoƙarin da take kawo bisa kan ci gaban ƙasa, da turanci, ana cewa: "contribution du théâtre de la troupe Yazi Dogo au développement national."
- IA: To madalla.
- BA To kuma, ni kimma hallau, tun da karatun da na yi bisa kan "théâtre" na yi, ni ma hal yau, tun lokacin nan, ina cikin "Troupe" Yazi Dogo.
- BI: Ina wasa tare da su, don sabo da ni ma in koya, don abu ne wanda na san yana waye kan mutane. Kuma shi ne, zai taimaka mu samu mu ci gaba.
- IA: To madalla. E. Salamu alaikum malami.
- UB: Amin wa alaikum masala.
- IA: Muna lafiya ko?
- UB: Malam Issoufou, muna lafiya.
- IA: Lafiya lau ko? Muna son sunanku.
- UB: To, sunana Oumarou Badamassi.
- IA: Oumarou Badamassi! Kai ma kana cikin dai ga e e mutanen da ke wasan ƙwaiƙwoyo tare cikin kungiyar ga ta Yazi Dogo ko?
- UB: Kwarai ko.
- IA: To madalla. To muna son mu san tun wace shekara kake cikin wagga kungiyar?
- UB: Ina tsamahani, na yi kusa ni ma shekara goma.
- IA: Shekara goma, kana tare da su?
- UB: E, e, e.
- IA: E, muna son mu san ra'ayinka bisa kan aikin da kake yi, taimakon da kake kawowa da wanda ... anfanin da kake cikin wannan kungiyar.
- UB: To, alhamdulillah, alhamdulillah, an gode wa Allah. wagga "troupe", Allah shi yi mata albarka. Muna ganin anfaninta, kuma muna kawo namu ƙoƙari. Sabo da mi? Bin na gaba. Kuma, mun zo ne don mu koya. Kuma ko, alhamdulillah. Muna godiya. Kuma wannan kungiya, a nawa dai ra'ayi, sai in ce dai duk kap Afirika, babu kamarta, kuma ba za'a yi ba kamarta. Sabo da mi? Anfanin da ta kawo ma Afirika, don "troupe" Yazi Dogo, ba Niger ba kadai ta yi anfanin da ita, Afirika ta yi anfanin da ita, kuma ana cikin yi.
- IA: To, ina son in san ƙaƙa ka yo ka shigo cikin wagga kungiya? Yazi Dogo ka gani ko wani dai da mutane, mutanen kungiyar ka gani?
- UB: To, biyu ma na gani.
- IA: To.
- UB: Yadda na yi, da farin dai gaskiya abin da suke yi, yake ba ni shawa. Nike ganin, kamar makaranta ce. Tun da ni, almajiri ne. To abin da suke yi, sai na ga, wa'azi ne. To ka gani. To tun da ko wa'azi ne ake yi, ni kuma almajiri.
- Cassette IV
- IA: Ta wa ka bi, cikin wadanga masu wasan ƙwaiƙwoyo ka shigo cikin wannan kungiyar?
- BU To ... tsohon ɗan wasan nan nasu, Mahamadou.
- IA: Uhum.
- BU Shi ne na gani, sai aka yi katari Yazi ya je gare shi. Sai na tambayi Yazi. Yazi ya ce mini ai, nan suke cikin C.C.O.G, suke "répétition, in zo, in kawo kaina. Da na zo na kawo kaina, ko alhamdulillah. Aka yi mini tarbe.
- IA: Tarbe? To mun yi ma godiya kwarai.
- BU To madalla.
- IA: E Malama, mi a sunanki?
- NS: Sunana Nana Salouba. Nana Salouba.
- IA: Tun wace shekara kika shiga wagga kungiya ta Yazi?
- NS: Iyi to, zan ce dai, na ɗan jima tun da lokacin nan, tsohuwata ke tare da su.
- IA: Na'am, ke nan ke gado kika ci? Ya yi kyau.
- NS: Ina bin bayanta, nake ga dai, abin da suke yi.
- IA: E. Ashe ke nan, ita wagga, da ku sa mata suna Magadia. E, e. To.
- NS: Har ta kai ga shi yanzu ta bari, na ɗauki wurinta.²
- IA: To madalla. Kika ɗauki wurinta? To Saluba, son muke ki ba mu ra'ayinka bisa kan wannan kungiya.
- NS: Ra'ayina dai, wannan "troupe" ɗin, sai dai in ce mata, Allah ya sa mata albarka, Allah ya taimaka, Allah ya sa mu ci gaba da ƙoƙari da take kawowa a ƙasar ga tamu ta Niger, cikin ƙasashen waje.
- IA: Muna son kuma, mu tambaye ki wani abu cikin "troupe" ɗin nan. Akwai wani da ake ce ma Yazi Dogo, wanda ma sunanshi ne a ga "troupe". Yaya zamanku yake da shi, ku y'an wasan ƙwaiƙwoyo?
- NS: Zamammu da muke da shi, wallahi alhamdulillah babu wani laifi.
- IA: Uhum.
- NS: Babu wani laifi, zaman da muke da shi, sai wasa, sai dariya] kadai.
- IA: To madalla. Muna son mu yi miki wata tambaya. A lokacin da, tsofuwar taki, kika ce, tana cikin wannan kungiya. Muna son ki faɗa muna, akwai ki da tunanin abubuwa da suka birge ki cikin wannan wasan ƙwaiƙwoyo da tsofuwarki take tare da su Yazi? Ko wani abu dai, da ya fi e, ya fi ba ki shawa kwarai cikin wannan kungiya?
- NS: Iyi to, tun da a lokacin nan, akwai wata tafiya da suka yi, sai muka je tare da ni da ita. Tafiyar nan da muka yi, Konni ce muka tafi. Daga nan ne, na fara ganin abubuwan su iya burge ni, wata "théâtre" da suka tafi suka yi a Konni.
- IA: Wane su ... ba ki tunanin sunan "théâtre" ɗin?

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan Kwaiƙwoyo

NS: Wallahi na mance sunan “théâtre” ɗin.

IA: To, a cikin teatororin kuma ba ki tune da wani, sunan wani “théâtre” da ya burge ki ƙwarai?

NS: Akwai da yawa ne.

IA: To, zana muna ko biyu haka.

NS: Akwai wanda ya burge ni, wanda ake cewa *Sarki ya hana sabkar bako*, kuma da na *Rabiya* da suka yi.

IA: Wannan sunan, sunan, sunan wasan ƙwaiƙwoyon ne ko ko sunan wani ne kika zana cikin?

NS: Iyi, to kamar wanda ake cewa, shi Yazi Dogon yake zauwa ya ce: Ba ta ɗarmu ba.

IA: E, cikin “théâtre” ɗin ko?

NS: E.

IA: To malama, ba mu sunanki.

AM: Sunana Aisha Moussa.

IA: Aisha Moussa. Aisha Moussa, tun wane lokaci kike cikin wagga ƙungiya ta, ta Yazi Dogo, mai yin wasan ƙwaiƙwoyo?

AM: Gaskiya, ban daɗe ba cikin “troupe” ɗin Yazi Dogo.

IA: To.

AM: Ban jima ba, sabo da ina ganin, ko wata uku ban yi ba.

IA: To ya yi kyau.

AM: Da ni ga abin ya burge ni, duka da su, sun tsofe mu sabo da lokacin da suka kafa “troupe” ɗin, ina ganin lokacin nan ba a ma haife ni ba.

IA: Na’am.

AM: Amma daga dalilin sanin wannan, Mahamadou Lebeb, sai ni samu ni ma na shiga cikin “troupe” ɗin ta Yazi Dogo. Sabo da abubuwan da suke yi, gaskiya, suna burge ni, yanzu ina gani a tele, kuma ban taɓa ganin su ba a waje. Sai ga ni na ga na zo a cikinsu mu ci gaba da aiki.

MT: Uhum.

AM: Kuma, “troupe” ɗin Yazi Dogo, gaskiya tana birge ni, tana birge ni, sabo da ko banza, mutanen ga kana zama tare da su, ba su da matsala. Sai ka ga mutun ya tsofe ka, ya ma fi warinka, amma ga ku tare duk, kuna wasa da dariya. Ba su ɗarme ma fuska. Aka ce: Shinfidar fuska, ya fi shinfidar tabarma ko?

IA: To, haka nan ne. To, muna son mu yi miki tambaya. Yanzu, tun ki shiga cikin ƙungiyar ga, wasan ƙwaiƙwoyo nawa kika yi, kika fito a ciki?

AM: Na shigo cikin wasanni ƙwaiƙwoyo, amma dai ba na “troupe” Yazi Dogo ba.

IA: A, a, a cikin ƙungiyar ta Yazi Dogo ba ki yi wasan ƙwaiƙwoyo ko guda?

AM: A’a. Ko dai, ban fara yi ba.

IA: To.

AM: Ban fara yi ba, sabo da baƙuwa ce ni.

IA: To, to madalla. To ba mu ra’ayinki to Malama Aisha Moussa, muna son mu yi miki tambaya. Tun ki shiga ƙungiyar ga, ke taɓa wasa tare da su?

AM: E to, na taɓa wasa tare da su, sabo da mun taɓa zuwa “sensibilisation” da su.

IA: Uhum.

AM: Tun dalilin wannan na ma, na samu dama na shigo gaba daya ma cikin “troupe” ɗin sabo da wannan “sensibilisation”.

IA: Waye kai ke nan ko? “Sensibilisation” a turance.

AM: E waye kai, waye kai.

MT: Uhum.

IA: To cikin, cikin wace wasan ƙwaiƙwoyo kika yi wasa?

AM: To, ban yi ba dai, amma na zo. Da na shigo, na isko su, sun fara wani “répétition”.

IA: Uhum.

AM: E, to shi ne, har ma na samu matsayi cikin abin nan da suke shiryawa.

IA: To.

AM: Wanda zasu yi, sun ba ni matsayi a ciki.

IA: Uhum. ... Salamu alaikum malami.

SS: Amin alaikum masalam.

IA: Madalla, yanzu aka zo ko?

SS: Isowata ke nan yanzu.

IA: To madalla. E, tun kafin ka zo, an ce muna kai ne ka koyar da wasan ƙwaiƙwoyo a wannan ƙungiya ta Yazi Dogo.

SS: Haka.

IA: Ko ka ba mu sunanka?

SS: Sunana Malam Souleymane.

IA: Malam Souleymane.

SS: Ni ne ake ce ma Malam Souleymane Sanda.

IA: Na’am.

SS: To kana son buƙatar wani abu ne malami?

IA: E. Son muke, mu san, wagga ƙungiyar da kake karantassuwa a ciki, tun yaushe take?

SS: To ka san ƙungiya ce, mai tarihi da yawa sabo da an soma ta tun lokacin “amicale” ta Damagaram. Daga nan ta zama “troupe” ɗin “Maison des Jeunes” ta Damagaram.

IA: Na’am.

SS: Kuma daga nan, bayan juyin mulki, na sugaban ƙasa Seyni Kountché, sai aika maida ta “Troupe Amadou Dan Bassa” ta Damagaram.

IA: Na’am.

SS: To a lokacin nan, ni ma, na shiga cikinsu, ke nan 74. A takaice dai ni yau ina da shekara talatin da nika tare da su.

IA: Ke nan, a can Damagaram kuka faro?

SS: Tun daga Damagaram muka ɗako ta, munka zo nan.

IA: Na’am.

SS: Aiki ne ai ya kawo mu nan garin Yamai.

IA: To!

SS: Kadan kuma duk gaba dai sai muka gamu. Da su mushunan lakwal, da mu ma’aikatan “transit” masu aiki, masu aiki da “custom”, to da muka gamu, muka ce bai kamata ba, tun da mun taru anan Yamai. Ya kamata ƙungiyar nan tamu, ta Damagaram, mai sunan Amadou Dan Bassa, a maido ta nan. Da aka maido ta nan, aka sa mata “troupe” ta C.C.O.G, Oumarou Ganda. To muna nan muna nan, muka ce, tunda haka ne, dom mi “troupe” kin nan ta “théâtre”, ba ma iya ba ta sunan mafi jimawa a cikin ta? Wato Malam Yazi Dogo. Tun da ransa, kafin ya

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan Kwaiƙwoyo

- mutu, mu binne shi.
- IA: Na'am.
- SS: Mu sa mata Yazi Dogo ya rifa ji da kunnensa. Ka ji mafarin da anka maida ta "troupe" Yazi Dogo. Kuma a lokacin nan kai yaro, tun kana lakwal, tun kana makaranta, ba yau ba ne.
- IA: Kwarai ko! Kwarai kwa! To ina son in san malamin ga da ka ce Yazi Dogo. Yaya zamanku yake da shi cikin wannan "troupe"? Kaƙa kuke aiki?
- SS: To, ka san dai shi Yazi, lokacin da ya soma yin aikin "théâtre", tun mu kammu, muna yara. Ba yau ba ne. To, kuma, sai Allah ya yi shi e tankam da e "acteur" na turai, wanda duk abin da suka gani, aka ce su yi kaza, suna yi, kuma ya dace. To, shi ne, a hannun halshenmu na turanci, muke cewa "polyvalent", ke nan mai hauni da dama. To haka muke tafia da shi, e.
- IA: To, Malam Souleymane Sanda, muna son ka faɗa muna kaɗan ga wada kake tsara wasannin naka, zuwa ga y'an makarantar naka, masu son ka rifa koya musu.
- SS: Ka san shi, sha'ani kamar wasan ƙwaiƙwoyo abu ne wanda yake ba a koye shi, a jami'a ta karatu, na turawa wanda muke cewa "school" ko lakwal. Ana koyon ne shi ne a rayuwar yau da gobe ta duniya. Kuma abu ne wanda ake haifuwar ka da shi, ba koya ba kake, a cikin jiki yake, a cikin jini yake. Yanzu akwai mutun da yawa, sai ya ce ya yi dogon karatu ko ka ce ya hau bisa "podium" ya yi kaza "théâtre", ba zai iya ba.
- IA: Kwarai ko.
- SS: To muna aiki da kamar yanda muke ganin mutun, kamar yanda yake, sai a ce ai wane ya yi kamar kaza. To ya yi kamar kaza? Ya dace ko ba zai dace ba? Sai mu gwada shi, mu gani. To ka ji yadda muke yi. Sabo da, hankali daban, ilimi daban, fusa'a daban, zaman ... sanin zaman duniya daban ne.
- MT: Uhum.
- SS: To sai duka hudan nan sun gamu, ake zama korarre a cikin "théâtre", e.
- IA: To, Malam Souleymane Sanda, tambaya kuma wadda muke son mu yi muku, wai a zamanku na malamin e yin wasan ƙwaiƙwoyo da malamin karantadda wasan ƙwaiƙwoyo, yau wane anfani aka samu cikin wannan harakoki?
- SS: E, ka san shi wasan ƙwaiƙwoyo, anfaninshi, fanni biyu ne. Lalle duniya ta zama abin da ta zama, sabo da duk mutun yana so, a cikin rayuwar abin da yake yi, ya samu ƙaruwa. Ƙaruwa ta anfani, na kudi, ƙaruwa ta anfani ni girma a ma'aikata da ƙaruwa ta anfani a cikin ƙasa. Ƙaruwa ta hulɗa da jama'a. Wannan anfani guda ne.
- Anfani na biyu, shi wasan ƙwaiƙwoyo, ai yana sa ka gane zaman duniya, da wanda aka yi a jiya, da wanda muke yi a yanzu, kuma ka yi lissafi, abin da zai same gobe. Sai ka ga, in ka samu wannan, harshen uku, to rayuwar kanka, ba ta da matsala ko guda ne. To ka ji babban anfanin wasan ƙwaiƙwoyo ke nan. Kuma babban anfani guda, babu mafi kyau kamar taimakon jama'a. Yanzu, wani a cikin, wasannin ga da muke yi, yakan samu dacewa, yana cikin matsala, amma idan ya ga abin da muke yi, sai ya ce: Ap! To, wannan abin kamar nawa ne, ke nan, ga maganinshi. To ka ji babban anfani na wasan ƙwaiƙwoyo, na "théâtre".
- IA: To, Malam Souleyman, muna son mu san mi kuke yi a zamanku na duniya?
- SS: Kamar ...
- IA: Na samun abincin bakinku.
- SS: To ni dai, bayan na yi karatu na ƙare, na shiga cikin aiki na "transit" wanda yake hulɗa da ƙostan 1 in y'an kasuwa suka yo oda kaya, zasu zo ta wurinmu, mu, zamu yi musu e e takardu, su je ga ƙostam, a biya abin da ya kamata a biya, a huddo a sallame su. Sabo da muna cikin aiki na "Groupe Boloré" shi kuma Bolore mutunen Faransi ne, wanda yake da kudi mai yawa. Yana da jiragen ruwa na Delmas, yana da jiragen ruwa na e e na Delegieux. Kuma yana da kungiyoyi kamar na jiragen sama, kamar na "transit". To ka ji aikina ke nan, a rayuwata ta duniya, tun da na soma ke nan.
- IA: To, yaya kuke samun lokaci ku da adda wanga aiki duka? Yaya kuke samun lokaci, kuma, kuna yin wasan ƙwaiƙwoyo?
- SS: To ka san, duk abin da mutun ya sa kanshi, ai ba ya ba shi wuya. Aiki, dan an sabka daga aiki, a gida muka rubuta, an da rana ne, an da marece ne, da, da, da mu je mu rika kewaye-kewaye cikin "bar dancing" ko wani "might club" "boîte de nuit", to sai mu ce mu gamu a wuri kaza, mu zo a tsara "théâtre" kin nan, a hauda ta. Saimu yi ta aikin "théâtre" daga ƙarfe takwas na dare har zuwa sha biyun dare. Kuma gobe da safe, kowa sai ya tafi aikinsa. E.
- IA: To malami, mun yi ma godiya.2
- SS: To, na gode.
- MT: Madalla.
- IA: To Malam Souleymane Sanda, muna da tambaya kuma. Wane kira kuke da zuwa ga matasa, zuwa ga hakuma, zuwa ga duk wanda ke iya anfani da wannan wasannin ƙwaiƙwoyo da kuke yi?
- SS: To, kira guda da nika yi, shi ne, mutane su bado da hankalinsu wajen wannan wasan ƙwaiƙwoyo. Sabo da wasa ne, ba wasa ba, aiki ne. Aiki ne na ƙaruwa, aiki na ƙaruwar jama'a. Duk ƙasar duniya, ba ta ci gaba in babu wanda ake cewa "artiste", kamar masu wasan ƙwaiƙwoyo ko na "théâtre" ko na "ballet" ko na "comédie musicale". Duk dai abin da ya shafi harshen da zaka kwatamta wa jama'a, ga abu mai kyau, ga abu maras kyau. E. Ga mahakuntar ƙasa kamar namu, kamar na sauran ƙasashe matalauta kamar Niger, don Allah su kula da wasan ƙwaiƙwoyo, su jayo mutanen nan a ba su farfin guywa, a ba su hanya da dalilin da zasu yin karatu su yi aiki na wasan ƙwaiƙwoyo a makaranta, tun daga "primary" abin da ya kai "university" a dinga koya wa yara aikin da ya kamata a dinga yi na

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

- wasan kwaiKwoyo. A makaranta, ana yin ta.
- IA: Uhum.
- SS: Sabo da kal mutane su dauki wasan kwaiKwoyo kamar wani “théâtre” abin wasa ne. An ba ka yi ta ba, ba ka zama mutun. Nawa aka yi? Wanda suka yi shugaba yanzu ga, marigayi Reagan, da ya mutu, makon da ya huce.
- IA: Uhum.
- SS: E, ai wasan kwaiKwoyo, ya kai ga “théâtre” ga “théâtre” ya shiga sinima, ya zan babban “acteur” na “théâtre”, ya zama shugaban kasa na Amerika, babbar kasa wadda ta fi kowa karfi a duniya. Sai da ya yi rikon ta shekara takwas, “manda” biyu ya yi ke nan. Kal ka fudda a kanka, gobe ni Souleymane “acteur” na “théâtre” in zama shugaban kasar Niger.
- IA: Allah ya sa, Allah ya sa, Allah ya sa, Allah ya sa. Madalla.
- MT: To za’ a fara.
- SS: To, “daccord”.
- Ya kamata wannan “troupe” din tamu, ta “théâtre” ta Yazi Dogo mu yi dan wasan kwaiKwoyo dan karami, da muke ce ma sunanta “sketch” ke nan. Akwai wani “thème” da na samo, wanda in muka duba, muka hauda shi, zai dace. Ko mi kuka gani?
- YD: Fadi “thème” din mu ji. A sai ka je mun ji yannan.
- SS: Ka san akwai wani “histoire” din, tarihin wani tsofo ne. Wanda ya je ya armi, e yarinya y’ar karama.
- YD: Yo, ai ana yi ko ba a yi?
- Jama’a Ana yi sosai.
- SS: Mai shekara ashirin.
- Jama’a E.
- SS: Kana ji? Aka kawo ta, aka yi arme. Ashe tsofo shi duk rayuwar da ake yi, ba shi da kasara kirki. Ba ta da anfani.
- Jama’a Assha! Ta lalace.
- YD: Ce ta kare anfani.
- SS: Tsofo, aka yi, aka samu mako daya, mako biyu, mako uku, har aka kai wata guda. Yari nan, bai ya yi mata komi.
- YD: Ka san ko akwai irin haka nan.
- IA: Akwai irin haka nan.
- SS: Mais ba sai reni ya shiga tsakaninsu.
- YD: Da shi da yarinyar?
- SS: Iyi, matar.
- YD: Iyi.
- SS: Sam, ta rena shi a gidan. Ta dauke shi da macce, da wani dan karamin yaro, duk guda.
- YI: E, yau duk guda ne.
- SS: In ya zo gida, ya yi magana, sai ta rika fada, ta rika zage-zage, tana wani gatsine-gatsine. To ran nan, sai wani abokinshi, sai ya samo maganin “Viagra”.
- YD: Maganin mi?
- SS: “Viagra” ka san “viagra”.
- YD: A’a.
- SS: Wani magani ne, wanda, in aka sha shi, ake samun mazakunta kara tsaye.
- YD: A, dakan maza ko?
- SS: Na turawa ba?
- YD: E. To, to.
- SS: Dan karamin “comprimé” ne haka. Amma sai ka yi misalin kwana uku, kwana uku kana aiki da shi, bai kare ba.
- YD: E.
- SS: A gami guda.
- YD: E.
- SS: In ka sha shi, sai ka dauki mata hudu ka arma gaba daya.
- YD: Lalle!
- SS: Tsofo, ba sai ya sayi wannan maganin ba, a wurin abokinshi.
- YD: E.
- SS: Ya je ya sha. Yau yaya suka kare da matar?
- YD: Uhum.
- SS: Lahauli walakauwata.
- Jama’a [dariya]
- SS: Gami guda ya yi wa matar nan, ran nan tsofo ya fita gari kuma ya samu shiga, gindin karuwai, yake shiga, yake fita. Tsofo dai ran nan, sai da ya gama, sai da ya nemo ... sai da ya nemi macce wajen ... ko so biyar mata biyar. A gami guda.
- YI: Ce tsofo ya mutu ke nan.
- SS: Bai kare ba. Tsofo bai mutu ba. [dariya] Tsofo, karshe sai da aka kwasa aka kai likita. [dariya]
- IA: To.
- YD: Jama’a! Kun gane da wanga “thème” din ko?
- SS: Ya yi ko bai yi ba?
- Jama’a A, ya yi.
- DD: Ya yi amma, ina da magana.
- SS: To.
- DD: E, a fudda sunan maganin. Kada a fadi, a ce dai ya samu wani magani. Sabo da “publicité” ce zamu yi musu. Mu kuma, babu wani “contrat” tsakanin mu.
- SS: Yau ai ka ji, cewa muka yi, sai da aka kai tsofo likita fa.
- DD: E amma dai a fudda.
- YD: A fudda sunan maganin.
- Yahaya Dakan maza, na turawa.
- DD: Yauwa! E, e. Dakan maza.
- SS: Dakan maza na turawa ko?
- DD: E, e.
- SS: To yanzu, ba bata lokaci zamu yi rarraba. E, e, e.
- YD: Mutun nawa zai dauka? Shi “sketch” kin?
- SS: Non, sai na duba na gani.
- DD: Mutun uku ya isa.
- SS: Non, ya fi nan.
- DD: Ya fi mutun uku ko?
- SS: Kai! Kai yanzu kana iya tsofon? Ka fi mu kwanakki ai.
- YD: Sai in jaraba. Ba komi.
- SS: “Voilà”.
- DD: Wannan mai ruwan y’an Nigeria.
- SS: A’a. Wannan, wannan, mai ruwan farayi. Shi, ya kamata a yi ma mai sada magani, mai saida magani, e mai saida magani.

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

Ke, tashi tsaye in gani, tsayinki. Tsaya kusanta.

IA: A wagga, tana daidai da ni, tana daidai, tana daidai da.

SS: Ke ce matar, ke koma can, kai komo nan, ke, koma nan.

DD: To kai.

SS: Ke koma can zamna.

YD: Komo kusana ke.

SS: "Voilà".

YD: Ita ce matar tawa ko?

SS: Iyi, ita ce matarka.

To, ke, yanzu, yanda zamu yi, in ya zo ya yi magana, kal ki rage mishi, da fada, ki dauke kadai kamar, mutunen, mutunen wofi. Kai! Ina anfaninka? Yau kai da macce duk ba guda ba ne? Konda ma ni da kai. Kawai zagi kike yi.

DD: Har ta riƙa cewa: gore.

SS: Ni ko zane nika ba ka, ka darma?

DD: Gore.

SS: Ke, kina ji na? Ina anfaninka yanzu. Ba ni wandonka in sa, in kana so. Kada ki rage mishi. A lokacin nan da zai sha maganin nan. In ya zo, iske ki yake, kina kwance, kamar haka, kina gani? Yi kwance kamar haka kin ga haka? To in ya zo, ta nan zai hau ki, ta nan wurin. Lahauli walakauwata, shi, minene kake yi? Ta ture shi.

Lahauli, kai ne wanna? [dariya] Halan mutummiyar ce, ta yi karfi haka? E, e.

Kina ji na? Ya ce: Ita ce. To mu shiga daki. [dariya] Kina ji na? Shi ke nan. ...

IA: Daga nan ma ya isa.

DD: Iyi, daga nan ma ya isa.

SS: To sai mu yi niyya ko?

DD: E, e. Sai ku, ku tashi ku koma daga nan wajen. Kowa ya koma. A bar hira. A bar shi dai da jama'a tai.

IA: Kai! Yana nan?

SS: Kai dibi nan, tashi kai koma daga nan, kai koma daga can. Ta nan zaka yi sallama, ke, komo nan, "voilà". Kai, sai ka kalli nan wajen. "Voilà". To ke komo nan.

IA: "Souleymane, en tant que metteur en scène, si quelque chose ne te plaît pas, tu peux nous dire de reprendre. Ça fait partie quoi."

SS: "Voilà".

YD: Dauki kayanka.

SS: Ke, sai kin komo nan, inda kamera ba ta gan ki ba.

IA: Komo nan wajen.

SS: In na kiraye ki, sai ki shigo ta nan dauke kayan Dodo, "tiens mon sac là".

IA: Ke, daga cikin gida kike fitowa.

SS: Daga nan, nan zaki shigo.

IA: "Voilà".

SS: Amma in kika shigo, kin ga haka? Kal ki bada baya. Haka zaki yi mishi. Minene wai kai? Kiran mi kake yi mini? Ha? Kai ko, in ka shigo, nan zaka zamna.

IA: "Daccord".

SS: "Voilà". Um! Wai, dan wane ya zo, ki kawo mishi ruwa. Ba ka san inda randar take? Shiga dauko

mana kai. Sai ka damu mutane da aiki, ba ka da anfanin komi. "Ceci est très important".

SS: Kina ji na? Dibi nan, "c'est très important". Sai ka sa mutane aiki, ba ka da anfani. [dariya] "C'est très important ça."

IA: Sai son, sai son daukar kamera ba ka da anfanin komi. [dariya]

SS: To, sai mu je ko?

IA: E.

SS: Sai mu je?

MT: To, wanene zai fara magana?

IA: Nan ne, ni ne, ni ne, ni ne zan shiga, ni zan shiga. "J'entre".

DD: A'a, kiran su yake.

IA: A, "daccord, OK."

SS: Wai, kai kiran mi kake yi mini? Wai don na ga, kin kwanta daki, na kwanta daki, don naka ne?

DD: Don in ji ko jikin ne.

SS: Aan. [dariya] Iske ne zaka yi? Anka iske ni ma, anfanin mi zaka yi? Sai ka damu mutane. Ba ka da anfanin komi!

DD: A'a.

SS: Kana ji Issoufou?

IA: "Oui, oui, je comprends". 2

SS: Sai ta koma, a lokacin nan, kake sallama.

DD: Sai ya tambaya: Ko jikin ne naki? Jikin mi gare ni. Abin da kullum ba ni da lafiya.

YD: Ina ruwanka da jikina?

SS: "Tu es prêt? Tu es prêt?"

MT: Uhum. In fara da Yazi? Ita ce ita ...

SS: Kiran ta zai yi.

MT: Uhum.

SS: Sai ta shigo. "Attention, silence, attention".

"Troupe Yazi Dogo, premier sketch. Action."

MT: To.

YD: Gulgule! Gulgule! Kai ... Gulgule!

AM: Na'am kai, jaraba.

YD: Macce ce kana kira, daga can ...

SS: "coupe" [dariya] Passe par là! Directement tu entres." E ... nan zaki biya, kada ki bi ta. "Reprends".

YD: Gulgule! Gulgule!

AM: Kai wai lafiya? Ni ce ka shafa mini lafiya ko ba ka ji na?

YD: Kiran ki na nika.

AM: To, ga ni na tafo.

YD: Yaya jiki?

AM: Jiki? Dole ka ce mini: Yaya jiki? Tun da kullum ina zamne, ba ni da lafiya. Lafiya, ka zo ka ga na saba yi? Ka sha mini kai da kira. Mi kake kira na kana yi?

YD: To maida yuƙarki.

AM: Kullum dai sai ka sha mini kai da dumi. Ba ka gyaran komi cikin gida. Ga ka nan ko ni na fi ka. In da ma na ba ka zane ka darma.

YD: Na ji. [dariya] Ni da ma, don in tambayi lafiyar jikinki ne, shi a mafarin na kiraye ki.

AM: Lafiya gare ni? Ka shafa mini lafiya na ce. Ba na buƙatar magana.

YD: To, sai an jima.

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

- IA: Salamu alaikum.
YD: Amin alaikum salam.
IA: Kana gida?
YD: Ina nan.
IA: Wai lafiya ma ban gan ka ba, wurin suna? A'an.
YD: Makara na yi, kuma ka san gidan nawa, ni in na tashi, safiya ta Allah kullum, safiya ta Allah da da tashin hankali muka, muka, karyawa.
IA: Ikon Allah! Lafiya ma?
YD: Gide, da safe, da na kiran banza, in na kiraye ta wai don in tambaye ta lafiyarta, ta saba yi min fada. Awo, kaza-kaza, in minene nike yi ... Ni wallahi, ban san abin da na yi ba.
IA: To tsaya, ni zan yi ma tambaya. Zan yi ma tambaya. Kana ba ta abinci tana ci?
YD: Kwarai ko. Abinci, sai wanda ta zaɓa kana ji?
IA: Uhum.
YD: Kama min, daga shinkafa, wani "macaroni", wani nama, wani malku, wani minene, kai abinci dai sai wanda ba ta so, sai wanda abin da babu.
IA: To, tsaya in yi ma tambaya ta biyu. Kana yi mata tufafi?
YD: Ai ka gani. Ka ga irin e e e "bazin" kin da a gajikinta? Kai ko wurin buki da zaka, a ce: Ka matar wane kai dubi matar wane can, wancan irin "bazin" sai wurin matar wane. A ce ban yi mata tufafi? Ba ta rasa komi ba, ga zancen ga da nike yi ma.
DD: "Continue".
IA: Ba shi ba ake, yana cewa, cikin zanenka, ban zana uku ba?
DD: A'a kai ne zaka fadi, kai ma.
IA: A "daccord". To.
DD: To a sake, "tu reponds".
SS: U'um, u'um, "continue, voix, voix."
DD: Don Allah tada mini shi, tada mini shi Souleymane. To ya sake, "Oui! Oui! Tu reponds."
IA: "Merci".
SS: "Tu reponds quoi?"
IA: Oui, je reponds.
DD: Oui, oui, on repond.
YD: "Il faut voir le metteur en scène".
DD: Oui alors.
SS: Oui haka ne, il faut refaire s'il y a une erreur. E, lokacin da ka zo kofa, wane muna lafiya? Ko wane lafiya? Ban gane ka ba wurin buki? Ka san gidan nawa ne kullum sai na tsara, na yi kamar na tuba a wurin matar tawa.
IA: Ee.
SS: Bari ma in kirayo ta. Gulgule, "tu, tu, tu l'attends une seconde fois".
IA: "Voilà, voilà, c'est ça".
SS: Wai kai kiran mine kake yi? Da ma ka kiraye ni. A'a, wai don wane ya zo, ba ka kawo mishi ruwa? Ruwa" Ba ka san ba inda randar take? Ba ka zuwa ka dauko ai ga pampo nan? Je ka dauka mana. Minene bambanci tsakanin ni da ke? Don Allah, ... ba ka anfanin komi, da ni da kai babu abin da ya raba mu.
IA: "J'entre, j'entre, votre attention.
SS: A'a, "on reprend le tout."
IA: A, "on reprend le tout."
SS: Mais seulement ce que je veux, s'il vous plaît" ... kai, bafulatani.
IA: Kai don Allah, mai shayin ga ka tafi ka ba mu wuri don Allah.
SS: "Ce que je veux", abin da nike so, in anka sake.
DD: Uhum.
SS: Don Allah kal a tsaida, kuma kal a gama da wasa. Kai kuma, ka riƙa "expression vocale" sabo da kamararshi karama ce.
IA: O.K.
SS: Ba ta da mikro.
DD: Yazi, Yazi, wurin da yake cewa: Kana yi mata kayan jiki, ka ce: In ba son take ba in lulluɓe ta da kanti.
SS: E. [dariya] Ke, "prépare toi à reprendre. Mais" amma kada ki mance, ina .... Sai yawan kira, ba kada anfanin komi. Kina zuwa, kamar zaki taba ta fa. Kina ji. Kada ki damu. "C'est comme ça le théâtre". Haka ne "théâtre". Ba ka da anfanin komi. "Attention, zamu sake. "On va tout recommencer. Attention, attention, reprends." Gulgule!
YD: Gulgule, Gulgule.
AM: Don Allah, don Annabi, ka shafa mini lafiya. Ni ce minene wai?
YD: Ikon Allah.
AM: Kai!
YD: Minene abin fada?
AM: Kai! Diba, ni ka sha mini kai da kiran banza a'an.
YD: Ni kiran da na yi miki ...
AM: Ba ka aikin komi. Ba ka gyaran komi, kai, nan sai magana.
YD: Wai ...
AM: Ina anfanin zamanka cikin gida?
YD: Wai don in tambayi lafiyar jikinki.
AM: Lafiya jikina?
YD: E.
AM: E ke nan, da ma ka san ba ni da lafiya ke nan? Kullum ina zamne, ba ni da lafiya, gyaran komi ba ka yi.
YD: To ...
AM: Don Allah ... Ni wallahi konda ma ka fita cikin gidan ka shafa mini lafiya.
YD: To maida wuƙarki, ni ban na fada.
AM: Kai don Allah ka tafi ka ba ni wuri.
YD: Wannan sha'ani.
IA: Salamu alaikum.
YD: Amin alaikum salam.
IA: Kai kana gida?
YD: Ina nan.
IA: Lafiya ma, ban gan ka ba wurin sunan ba?
YD: To ka san gidan, hita ma sai na tsaya na yi wani roƙe-roƙe. E, in ma zaka fita sai ka tsaya ka lallaɓa, ka lallaɓa.
IA: Lafiya?
YD: Haba don Allah, bari. Macce ce dai, ga ta nan, ni in ta same ni, fada, iri-iri. Ni, ban san abin da na ;yi mata ba. Ban san laifin da na yi mata ba. Shi ne ... kai, sha'anin duniya, fada. Wai ba ka

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

anfanin komi, ba ka da anfanin komi. Da
zamanka ai konda ma a ce kaza ke cikin gidan
wai wai abinga ... Ina anfanin wannan e. ...
Gulgule! Gulgule!

AM: Kai.

YD: Ka jiya ko?

AM: Wai minene kake ta kira na? Don Allah, don
Annabi, ka shafa mini lafiya. Ko bashi ka biyo
ni? A'an.

YD: Ni ce, ni ce.

IA: Ina kwana?

YD: Moutari ya zo, ko da ruwa ki zo ki deɓo mishi.

IA: Ina kwana?

AM: Ina kwana? Kana lafiya?

IA: Lafiya lau.

AM: Ruwa?

YD: Ruwa ne na ce ...

AM: Kai, ba ka san hanyar randa ba? Ko ba ka san
inda pampo yake ba? Ka je ka deɓo mishi ruwa,
ka sha mini kai fa, wallahi ka sha mini kai. Kana
ji na ko? Ka kyaye ni, kana ji? Ba ni buƙatar
zamanka cikin gida. Wallahi kuma in, banda
baƙon da wallahi, ba ka isa in deɓo maka ruwa
ka sha ba. Baƙonka zan kawo ma, ba kai ba.

IA: Wai ni, kai da mai daƙinka, lafiya?

YD: Wallahi, zaman ga, haka yake kullum. Duk,
safiya ta Allah, haka ne.

IA: To tsaya, ni zan yi ma tambayoyi, kuma, ka fada
mini, kada ka boye mini komi. Ka san ni da kai
ba ...

YD: A'a, ni tsakanina da kai, ba ta yar boyo.

IA: To.

YD: Uhum, ba ta y'ar boyo.

IA: Wai a zamanku, matarka tana abinci sosai?

YD: Kwarai ko. Abinci, yau dai in ta ce ta rasa abinci,
sai dai in ta yi min karya.

IA: Na'am.

YD: Abinci, duk irin abincin da ka sani, sai na ce
mata: Wane iri kike so?

IA: To.

YD: Ka ji ko? E.

IA: To tambayata ta biyu.

YD: E.

IA: Kana yi mata tufafi?

YD: Tufafi? In ba kanti take son in lulluɓe ta da shi
ba, ka yi min zancen tufafi? Ka ga tufa ...
zannuwan da a ga jikinta/

IA: E.

YD: Kuma duk bukin da da ... in ta huce kana jin.

IA: E.

YD: Ga matar wane can. "Bazin" iri-iri, sai wanda ta
ga dama, take daɗmawa e! A ce, ban yi mata
tufafi yanzu?

MT: A, a, a, to ya kare.

IA: Ya kare?

SS: To, sa wata.

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

Cassette V

IA: Cewa ake yi: ci, sha da kyaukyawan makwanta.

To! Kyaukyawan makwantar nan, ta samu?

YD: Wurin kwanci mai kyau, ya fi matallu, matala, wajen uku ni kawo, ni sa cikin dakin ga.

MT: Uhum [dariya]

IA: Tsaya lattijo, tsaya lattijo, dakata. Ba zancen matala nike yima ba.

YD: E.

IA: Kana ji na?

YD: E.

IA: Wai tsaya.

SS: Top. Daga “wai tsaya”.

IA: E.

SS: To dakata. Ba tsayin ba za shi yi. Gulgule!

IA: E.

SS: Ke da na ce ki kawo ma mai gida ruwa, har yanzu ba ki kawo ba? “Pourqu’elle puisse revenir là, elle va vous interrompre et après tu continues.” Wai tsaya, matan nan, “est-ce que” kana biya mata bukata? In ta zuba muku, sai ta zuba maku ruwa kadan. “Attention, prépare toi.” Wai tsaya. “Tu le coupes, tu l’interromps,” da ya ce: Wai tsaya sai ka yi “coupenshi. Action.”

IA: Wai tsaya.

YD: Tsaya, tsaya, dakata. Gulgule! Gulgule!

AM: Kai! Haba! Ina zuwa.

YD: Ruwa ne ni ce.

AM: Wai minene?

IA: To, ba ga irinta ba. Wai tsaya lattijo, son nike Gulguleg ga, in kuka gamu da dare, wai Gulguleg ga, in kuka gamu da dare, kana biya mata bukata?

YD: To.

IA: Ba sosa kai zaka yi ba, fada min, kana biya ma bukata? [dariya]

YD: To nan dai ne dai, in matsala ce, nan ne take ... don dai ni ...

IA: Ya ...

YD: Sai barci.

IA: Yo, renin nan ne yake.

YD: Don Allah?

IA: Na rantse da Allah, nan ne yake. Ba ka gurzat ta. Inda kana gurzatta ta, ba ta rena ka haka. Wallahi ba ta rena ka.

YD: Yo, gurzat ce, ba ka ganin. [dariya] Mataimakan [dariya] mataimakan ne. [dariya] A bari dariya.

IA: “Cameraman” kin ma dariya] yake.

[dariya]

SS: Kana ji ko? “Tu vas ressortir quelque chose.”

IA: Uhum.

SS: “Dintérêt général pour nous, d’ailleurs dans le monde entier.

IA: E.

SS: Wane, in gaya ma.

IA: E.

SS: Duk duniya, duk namijin duniya da ka sani.

IA: E.

SS: In ba zai wa macce.

IA: In bai gama jikinta ba.

SS: In dai kayanshi na aiki, ba sa zuwa gare ta yadda yake so ... to arme ba ya dafi.

IA: To.

SS: “Il faut bien ressortir, avec les gestes à l’appui.”

IA: “C’est bon.”

SS: Parce que le geste démonstratif est très important même pour ceux qui ne comprennent pas le Hausa.

IA: “C’est bon.”

SS: “Voilà ... Reprenez.”

[dariya]

IA: “On reprend à partir d’où?”

SS: Wai zancen kayan aiki. Dakata takwan!

MT: Kayan aiki. [dariya]

SS: Zancen kayan aikin. [dariya] “Attention”.

YD: Wai zancen kayan aikin.

IA: E.

YD: Ka san, mataimaka.

IA: E.

YD: Su ne a ba su motsawa kamar yadda ake ...

IA: Yo! Yo! To tsaya in ba ka labari yau. Duk duniya duk duniya, tsakanin macce da namiji, in namiji bai biya ma macce bukata, aikin banza ne. Walaƙanci kaƙai zaka gani. Ko’ina ko duk duniya.

YD: Ka san ko ... ka san ko, mataimaka, sai su ma sai in taimaka musu.

IA: E.

YD: Yaji, ba irin wanda ban, ban sha ba.

IA: E.

YD: An ba ni, wanda zan sha, cikin miya, akwai wanda za a sawa, a ci da nama.

IA: Iyi.

YD: Kai har bunsuru an sa na runguma saboda irin wannan aikin.

IA: Aikin banza, a aikin banza. To bari, ni zan kawo ma taimako.

YD: Madalla.

MT: Uhum.

IA: Dakata, dakata takwana.

YD: E.

IA: Zan kawo ma taimako, amma fa, nawa, dakan maza, na, na turawa ne.

YD: Na Turai?

IA: Na Turai ne.

YD: Kawo.

IA: Kuma tsada gare shi.

YD: Tsada? Kai kawo min, in jaraba, komi tsadarshi.

IA: To.

YD: Komi tsadarshi, kawo min.

IA: Dakata! Dakata!

YD: Wannan renin ban yarda.

IA: Tsaya, zan ba ka kadan.

YD: E.

IA: Ka shirya?

YD: A shirye nike.

IA: To.

SS: “Approche vers la caméra,” zakuƙo ki zo “vers la caméra”.

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

IA: Ka gan shi?
YD: E.
IA: Wanga da guda ne fa.
YD: Na gani.
IA: E, da guda na.
YD: E.
IA: Tsada ni ce ma gare shi.
YD: Yo, tsada ... shi, komi tsadarshi, ni na gaya ma don biyar bukata ni ma zan saye shi. Ko ba haka ba?
IA: To.
YD: E.
IA: Yanzu nan.
YD: E.
IA: Abin da yake, jikka goma sha biyu.
YD: Goma sha biyu?
IA: E.
YD: To, ni kuma, in na jaraba, na ga ya dace.
IA: E.
YD: Kai na saye shi, jikka goma sha biyar. Kuma a karo mini.
IA: To.
YD: E.
IA: Yanzu sai ka samu nama.
YD: Uhum.
IA: Ko ka ci abinci dai har ka koshi.
YD: Yo, ai abincin ne.
SS: Bari in tambaye ta in ta kare.
YD: Bari in tambaye ta, don abincin ko.
IA: To.
YD: E, Gulgule! Gulgule! Ai ka ji wannan in dai ya yi, yadda nike so.
IA: Aa, wanga yi zai yi, in sha Allahu, walaƙanci ya kare ai.
YD: E, to madalla.
IA: Kwarai kwa, an kare yi ma walaƙanci. Daga yau.
YD: Ni dai in samu biyar bukata.
IA: Daga yau an kare ma.
YD: Kuma karya ta kare. Madalla, madalla.
IA: E, e, to.
YD: Gulgule! Gulgule!
IA: In dai ka sha wanga, yau sai ka Gulgule ta.
YD: Gulgule! Gulgule! Gulgule!
AM: Na'am. Kai jaraba.
YD: Uhum.
AM: Ga ni.
YD: Kaka? Tuwo an kare?
AM: A, mi?
YD: Abinci.
AM: Abinci ko?
YD: E.
AM: Wane irin abinci?
YD: Ka ji wata irin Hausa?
AM: Ka san abincin iri iri ne fa. [dariya] Wane iri?
AM: Mai y'ar romuwa-romuwa nan dai ...
AM: Da ma shi ka saba ci.
YD: E.
AM: Da ma sai ka ci dai, ka sha ruwa, ka kwanta, ba ka gyaran hus. To, ban yi ba. Kuma ba ka cin

shi yau. Ko na yi cikin gidan ga, ba ka cin shi.
SS: "Coupe, arrête, pause, reviens." Wane irin abinci? Kada ki gaji. Wane irin abinci? Abinci wanda ka sani. Wannan ko wannan?
Jama'a [dariya]
DD: A'a kai ma, "il ne faut pas exagérer."
IA: Souleymane "c'est bon, c'est bon, ... c'est pour blaguer. [bruitage, vacarme, rire Kai ma, na Kalarawi na kaka yi muna?
SS: To, attention, prépare toi."
IA: "Caméra sur moi".
SS: To ka ga abin da na gaya maka ko? "Voilà." Abincin ma ba ta yi ba. To ke nan, a nemi wani abinci.
IA: Yanzu tashi mu.
SS: "Reprends". Ba akwai mai nama wancan ba?
YD: E.
SS: Mu je ka ci nama, ka sha ruwa kop guda biyu kamar wannan ka gani. "Attention, prépare toi."
YD: Yo! Ai ka ga zancen da nike yi ma. Yanzu wai abincin, ka ga ba ta yi ba.
IA: To tsaya.
YD: Uhum.
IA: Ba, ba ta yi abincin ba? Yanzu ba akwai mai nama nan ba?
YD: Kwarai ko.
IA: Zo mu je ka ci nama.
YD: Madalla.
IA: Sai ka samu ... irin wanga ...
YD: E.
IA: Ka dora ma, wanga maganin.
YD: E, e.
IA: Sai ka dawo.
YD: E, ya shiga hannuna. IA: Ka samu minti talatin kafin ka shigo mata cikin gida.
YD: Ya shiga hannuna.
IA: Sai ka dawo, ka ba ni labari.
YD: E, tashi mu tafi wurin mai nama.
IA: Tashi mu tafi.
YD: Ai karyar ta kare.
SS: "Vous dégagez la scène. Bien." To kai yanzu. "Maintenant", sai ka komo, ka kiraye ta. Ita zata shigo, ta tafi ta kwanta.
YD: E.
SS: Sai kin zamna tokwan. Sai kin yi "commentaire" fa. Ina ma anfaninshi, ba konda ma ya bar gidan? Ya tafi gari, sakarcinshi. A gari ba shi anfani, a gidan ba shi anfani. Sai cin abinci kadai. Ka zo, ni ka sani, kana ta wahalta ni, da yarintata do komi. Tun da na arme ka, wajen wata biyu, ban san ko minene namiji. Kai ko, ba ka da anfanin komi a gidana; "ce n'est pas la peine". Ni da na gaya ma uwayena, an raba muna arme.
YI: In zancen abinci ne, a gidanmu, ba ma saye?
SS: Bari in kwanta, in futa. Sai ki kwanta, ki yi rub da ciki. Amma zubda wancan ruwan da yake ... sabo da kada ya zamna bisansu. "Attention, attention, dégagez, dégagez le passage. Prête?" Kin shirya?

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

AM: Konda ma da ya fita, ya bar mini gidan. Yo, ina anfaninshi cikin gida? Da yana nan, da ba ya nan, duka “zero” ... Aikin banza, aikin wofi, Allah ya raba ni da irin waɗanga mutane. Wallai da ma da na ce an raba armen nan, sam ma in futa. Yo kullum sai abinci, in ci, in kwanta, in ci, in kwanta, in tashi, sai ya hau gado ya cika mini gado da saleɓa kawai ya yi ta kwana. Yo, yo, abinci a ba ni ci a gidanmu? Da zai zo ya cusa mini abinci, bay a biya mini bukata. Bari ma in kwanta in futa.

YD: “Souleymane? Suis parce que.” [dariya] Yauwa! Daidai!

SS: A’a, tashi koma. A’a, ba haka nan ba nika so. Kwanta yanda kike yi. Kal ki yi dariya.

YD: Bari dariya.

SS: Kawai? Maigida mi ya same ka? Lafiya? Lahaula.

AM: Tsoro ne, na ji.

SS: Tsaya ki jiya dibi nan.

YD: Ai kin san da ina zuwa ai.

SS: Tsaya, ina zuwa Yazi. Lahiya? Halan mutumniyar ce, ta tashi haka? Ita ce mana mu je ... Kin gane?

AM: To.

SS: To kwanta yanda kika yi. Anka zo ka.

YD: Uhum.

SS: Kwanta “normalement” to ka san “ce qui t’arrire”?

YD: Uhum.

SS: “Ce sont ses fesses. Donc quand tu viens, tu commences par regarder ici d’abord.” [dariya]1

SS: Kwanta kanki, ka ga haka? Ka gani? Ina ... wannan.

MT: Tuɓurkai?

SS: “De toutes les façons pour l’apprécier.” Kana gani?

YD: “Oui. Oui.”

SS: Donc kwanci zaka yi “de façon”, akwai “position telle” a lokacin nan sai ki tashi hauka.

YD: Uhum.

SS: “Attention! Attention!”

YD: “Comme si je voulais me coucher derrière elle.”

SS: “Exactement, derrière elle ... vas y!”

YD: Yauwa.

AM: Kai! Kai! Kai! Kai! A’an. Mai gida! Wagga ce wannan?

YD: Kwarai ko, ta shi mu ...

AM: A to mu tahi. [dariya]

SS: “Il y a un vide, on sent qu’il y a un vide donc une mauvaise rotation de ta part. Reviens, reviens, assois-toi!”

YD: “Rotation comment?”

SS: Ke! Kwanta [dariya] Ka gani, in kika zamna, walahaula walakauwata ... ki riƙa cewa: Minene wannan mai gida?

IA: Minene wai?

SS: Tashi dai ke!

IA: Minene? Minene?

SS: Tsaya ka gani.

IA: Minene, minene? Kai? Lafiya ko?

YI: Gama shi, gama shi.

DD: A’a, a’a.

IA: Gimbiyar ce?

YD: Iyi.

Jama’a [dariya]

SS: “Voilà. ... Attention! Attention!”

IA: To.

SS: Kwanta. Ke yarinya, abin da dole ne, ko ƙin ki za’a yi, ki tsaya kina, kina wani, kina goce-goce. “Attention ... tu es prêt? Action!”

AM: Kai! Kai! Kai! Kai kai kai dakata, kai tsaya.

YD: Na ƙi.

AM: Kai tsaya, minene wanga? A a a...

YD: Gimbiyar ce.

[dariya]

AM: Mu je, mu je!

[dariya]

YD: “Ça peut? ... un peu.”

IA: “C’est bon.”

SS: Amma, wannan yana da muwarka, mai shayin nan? Kana ganin shi ko?

MT: A’a. “Moi j’avais commencé à regarder seulement et pas filmer.”

IA: Allah ya kawo mu yau unguwar ga da ake ce ma “Route Filingué”. Muna neman gidan Yazi Dogo. Yanzu, sai mu, mu gani yalla gidan ne, ga kwatamcen da aka yi muna. Ina zaton nan ne. Tsaya dai mu taɓa mu jiya. Salamu alaikum.

YD: Nan ne?

IA: Eye.

YD: Amin alaikum salam.

IA: E. Muna tambayar e e gidan Yazi Dogo. Nan ne?

YD: E.

IA: To madalla. Nan ne gidan.

MT: To.

IA: Zamu tambaya, muna iya shiga? Ba kare?

YD: Bisimilla.

IA: To madalla. An ba mu izinin mu shiga. Bisimilla ... Salamu alaikum.

YD: Amin alaikum salam.

IA: Yazi ma yana nan zamne.

MT: Uhum.

IA: Ya yi kyau. Salamu alaikum Malam Yazi.

YD: Amin alaikum salam.

IA: Barka, muna lafiya ko?

YD: Lafiya ƙalau.

IA: Ni da wannan bakon nawa ne muke tafe.

YD: Wanne?

IA: Malam Tijani mana.

YD: Ah! Yana garin?

IA: E, yana nan.

YD: To bisimilla.

IA: To madalla.

YD: Ga kujera.

IA: To madalla. To Malam Yazi.

YD: Muna lafiya?

IA: Salamu alaikum.

YD: Amin alaikum salam.

IA: Nan ne gidan ko?

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan Kwaiƙwoyo

YD: Kwarai ko.
IA: To madalla. Tun yausha kake wannan gidan?
YD: To wannan gidan dai ka ga, lokacin da ni fare aiki na gwomnati.
IA: E.
YD: Na yi ritaya.
IA: Na'am.
Yazi 1997 nika tsammani.
IA: Iyi. 1997 ko?
YD: 1997.
IA: Haka aka yi.
YD: A lokacin nan, sai na tataro ni komo nan.
IA: Na'am.
YD: Nawa ne, na kaina.
IA: A, alhamdulillah.
YD: Ba haya ba ce.
IA: Alhamdulillah, alhamdulillah, alhamdulillah.
YD: Dan abin da aka tattara ne aka samu.
IA: Aka samu.
YD: Aka tsara ita ritayar, ka san.
IA: To madalla.
YD: Shi mai'akacin na gomnati in ka ga, an ce ma ya yi ritaya.
IA: E.
YD: In bai da gidan shiga.
IA: Akwai wahala.
YD: To ya yi banzar.
IA: Akwai wahala.
YD: Amma ka ga ni, yanzu alhamdulillah.
IA: To madalla.
YD: Ba ni da wata damuwa, idan wata ya mutu, a zo a ce mini: Kawo kudin haya.
IA: To madalla.
YD: Iyi, wallai.
IA: To yanzu nan duka, iyali, duk nan iyali ne, da uwargida, da yara.
YD: Duka, da nawa diyan nawa na kaina, da diyan dange, na yannaina.
IA: To, madalla.
YD: Duka muna nan wuri guda.
IA: To madalla.
YD: Nan muke zamne.
IA: Akwai jikoki ko?
YD: E, akwai jikoki.
IA: To madalla, to madalla.
MT: [dariya]
IA: To Malam Yazi.
YD: Na'am.
IA: E, muna son mu yi ma tambaya.
YD: To.
IA: Bisa ga kan wasan kƙwaiƙwoyon nan naka.
YD: Na'am.
IA: Yanzu, yaya mutane, makwobta ke dibin ka da wannan? Tun da da suna ganin ka a tele, sai yanzu ga.
YD: Kuma sai ga ka.
IA: Sai ga cikin unguwar taka.
YD: Lalle gaskiya ne. Shekarar da na zo nan.
IA: To.

YD: Abin mamaki yake ba su.
IA: Na'am.
YD: Akwai wadanda suke zakkuwa takanas a lefa a ce: Nan ne gidan nashi?
IA: E.
YD: Sai sun zo, su duba su ce: Aa, ko shi dai na.
IA: Ikon Allah.
YD: Shi dai na. [dariya] Sai su yi ta mamaki.
YD: Sai ka ji ana cewa wannan mutane da kullum a tele na muke ganin shi. Yau ga mu ga fili, ga shi ga fili.
IA: To madalla.
YD: To.
IA: E, tambaya kuma.
YD: E.
IA: E. Bisa dai kan wasan kƙwaiƙwoyo.
YD: Na'am.
IA: Su ko iyalin naka?
YD: Uhum.
IA: Zuwa ga wasan kƙwaiƙwoyon nan da kake yi, yaya kake zama da su?
YD: To, ni dai, ka san, shi komi, aka ce, kai kake gyaran kanka.
IA: Uhum.
YD: Ni dai, tun da ni fara wasan kƙwaiƙwoyo,
IA: Uhum.
YD: Ka ga, da diyan nawa,
IA: Uhum.
YD: Da diyan abokaina, da diyan y'an uwa,
IA: Uhum.
YD: Ba wanda ya damu kuma, babu wanda ya kawo wani abin ga shi.
IA: A to madalla.
YD: Gaskiya ne. In sunka je kamar y'an fankana da suke zuwa lakwal,
IA: E.
YD: In sunka je lakwal.
IA: E.
YD: Sai ka ji ana cewa: Jiya ai mun ga ubanka a tele. Jiya mun gan shi, yana kaza kaza.
IA: Uhum.
YD: Yana cali-cali, "des trucs comme ça". Ka gani ko?
IA: To madalla.
YD: Amma ni ce musu: Ka ... wasa ce.
IA: Kada su damu, wasa ce.
YD: Ko a ka, ba su kawo ba.
IA: Madalla.
YD: Ko so guda, ba su yi faɗa da wani.
IA: E.
YD: Sabo da ya ce.
IA: E.
YD: Mun ga ubanka a tele.
IA: To.
YD: Ko kaɗan ba su damu ba.
IA: Wai, son nika in sani: uwar gida, ba ta taɓa ɓata rai ba zuwa ga wani "rôle" da ka yi "jouer" haka?
YD: A'a.
IA: Bai dace ba da kai.

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

YD: A'a. Ai, inda kamar tana nan,
IA: E.
YD: Ka ji ko?
IA: Na'am.
YD: Dan yawanci, duk wani abu, in munka tsara shi.
IA: To.
YD: Kamar wani abu ko na dariya, ko na ... ai sai na shawara, ba shawara ba ne.
IA: Uhum.
YD: Sai in kwatamta ma ... Tana kawowa gyara da yawa cikin abin da muke yi.
IA: To madalla.
YD: Duk yawancin "pièces" da muka tsara.
IA: E.
YD: In muka tsaro su daga can inda muke taruwan nan, can C.C.O.G.
IA: E.
YD: Koma lokacin da muna Zander ma.
IA: To.
YD: In na zo kuma gida, sai mu sake zama tare da ita.
IA: E.
YD: In ce: Ga yadda muke son mu yi wannan. Sai ta ce: In kuka yi haka nan, bai dace ba.
IA: Uhum.
YD: Da haka kuka ...
IA: Ku yi haka.
YD: To ka ga akwai gyaranta da yawa cikin irin wannan.
IA: E yauwa.
YD: Akwai hannunta, kwarai ko.
IA: A, ya yi kyau kwarai, ya yi kyau kwararai.
YD: Ai ka san da, su matan namu.
IA: E.
YD: Su ma kamar "acteurs" suke.
IA: Uhum.
YD: Su ma, kamar suna yi.
IA: Uhum.
YD: Don ina ji ka ga cikin "troupe" din tamu, tun ...
IA: Uhum.
YD: Tun ta farin, akwai saren "acteurs" a cikin "troupe" din ne, suka samu mata, suka yi arme.
IA: To, madalla.
YD: Wallai "actrices" ne.
IA: Madalla.
YD: Ka ga, kamar su Kaïlou, a cikin "actrices" ne ya samu ma.
IA: A to to.
YD: E.
IA: To yanzu son nika mu zo bisa kan wasannin kwaikwoyo.
YD: To.
IA: A kwalwalwarka.
YD: Uhum.
IA: Abin da kake da tunani da shi yau.
YD: E.
IA: Kana iya zana muna wasannin kwaikwoyo da kuka fara, tun fara zakkuwa yanzu?
YD: To.1
IA: Na san, ba ka iya tunani da duka.

YD: E e, tana yiwuwa.
IA: Amma ka zana muna dai guda guda.
YD: Ina in iya.
IA: Iyi.
YD: Tana yiwuwa.
IA: Mu ji har ina zaka tsayawa.
YD: To, to, in ji turawa, suka ce "commençons par le commencement."
IA: Na'am.
YD: Mu fara da ta farko.
IA: To.
YD: To da dai da muna yi, babu tele.
IA: Uhum.
YD: Ko ba gaskiya ba?
IA: Uhum.
YD: Muna dai yi, muna dan yawace-yawace.
IA: E.
YD: Muna zuwa, makobta, garuruwan makobta kamar Nigeria, su Magaria, su Mirria, wasu Tanout.
IA: Uhum.
YD: Lokacin nan, babu tele. Da tele ta zo, aka fara daukar mu a tele.
IA: Na'am.
YD: Ina tune da wadda muka fara yi, wadda kuma ita ce "pièce" kin, ita ta sa sunana ya fito sosai.
IA: E.
YD: Ita ta *Sojen Da.2*
IA: *Sojen da?*
YD: E, wato ita tana, a cikin ta, mun kwatamta yadda ake daukar soje da.
IA: Aan.
YD: Lokacin akwai yaƙin duniya.
IA: E.
YD: "Deuxième guerre mondiale".
IA: To.
YD: To lokacin nan, ana daukar sojina da ƙarfi, ba so suke ba, tun da ...
IA: E.
YD: An san mutuwa za'a yi.
IA: Uhum, kwarai ko. Tun da akwai yaƙi.
YD: E. Ka ga duk wani jagwal-jagwal da aka yi in anka ce: Ku kawo diya, sai a kawo wasu guragu.
IA: Uhum.
YD: Don kada a je da su.
IA: Don kada a je da su.
YD: E. [dariya]
YD: Yo! To ka gani, cikin "rôle" din da na yi.
IA: E.
YD: Kuma na san abin sosai.
IA: To madalla.
YD: E, donc pièce" ...
IA: *Sojen da* ke nan, ita ce ta farin.
YD: Ita ce ta farin.
IA: To madalla.
YD: Daga *Sojen Da*.
IA: E.
YD: Sai muka zo, cikin waƙanda dai muka yi, masu ban dariya, kuma kamar wani tarihi hakan ga

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

shi.
IA: Uhum.
YD: E, wannan, *Sarki ya hana sabkar baƙo*.
IA: *Sarki ya hana sabkar baƙo?*
YD: E, ita ma'anarta: A lokacin da, siyasar da.
IA: E.
YD: Lokacin nan, an yi wannan abin ga shi:
"Terroristes".
IA: "Terroristes".
YD: Yanzu ko, ake cewa "rebelles".
IA: E, "Rebelles".
YD: "Terroristes" wato kamar y'an Sawaba nan da suka gudu, kuma suka komo.
IA: Suka komo.
YD: Suna komowa, suna cuta.
IA: Uu.
YD: Suna ɗan kashe-kashe. To, aka ga abin nan bai da kyau. Sai aka ce, nan gaba, duk wanda ya sabke baƙo, bai shaida ma sarki ba, a kansa.
IA: Uhum.
YD: Sai a ma'anar ita wannan, da kake ji *Sarki ya hana sabkar baƙo*.
IA: Yo, ai tsari ne, in zaka sabke baƙo, ka faɗa ma hukuma.
YD: Dole ne.
IA: E mana.
YD: Don, ba ka san cutar da za shi yi ba.
IA: Yauwa.
YD: Don da an yi wani abu, sai a ce, ai baƙon gidan wane na, ko kuma akwai baƙo gidan wane, yalla shi ne, ka ji ma'anarta.
IA: "On peut mettre une paus, ils vont sortir leur véhicule là."
To Malam Yazi, mun samu biyu.
YD: An samu biyu.
IA: Wasan kwaiKwoyo.
YD: Na ce ... sun.
IA: E.
YD: To, muna nan, muna aikace-aikacen nan.
IA: To.
YD: Kana ji ko?
IA: E.
YD: Sai aka fara "Semaine de la jeunesse".
IA: To.
YD: Wadda zamu shiga kamar inda za'a shiga "théâtre" na kombala?
IA: Na kombala?
YD: E, shi kuma lokacin da muka fara "festival" kin da aka fara yi a Zander 76.
IA: Uhum.
YD: A lokacin nan ne muka ɗauki "Si les cavaliers".
Da turanci muka yi ta.
IA: E, *Si les cavaliers avaient été là*.
YD: E, André Salifou.
IA: André Salifou ya rubuta ta.
YD: E e, shi kuma abu ne, tarihi ne.
IA: E.
YD: Lokacin shigowar nasaru.
IA: Nasaru?
YD: A can jahar Damagaram. Da ita muka samu

"premier prix" a wannan "Année" kin. Amma ba a ba mu "premier prix" din ba.
IA: Na'am.
YD: Iyi, muka daure.
IA: To.
YD: Muna nan kuma, muka sake, muka yi wata kuma, ita, ba a yi filmenta ba. Yanzu haka ina jin zafin wannan.
IA: Uhum.
YD: Ita muke ce ma *Zaman duniya iyawa ne*. Da muka yi ta, lokacin ana "selection".
IA: Uhum.
YD: Lokacin nan daga Niamey aka aika "Membres du jury" su tahi su yo "selection".
IA: Uhum.
YD: Muka tsaya, muka yi maka "pièce" kin nan da kyau, *Zaman duniya iyawaa ne*. A lokacin nan kuma, muna tare da André Salifou.
IA: To.
YD: Aka zo, aka yi wani magwal-magwal, aka yi wata y'ar "magouille-magouille" aka yi ...
IA: Shi ma dai ba'a ba ku ba?
YD: Iyi, aka yi "eliminer" kin mu.
IA: To.
YD: Amma, an yi "sûr" da tana da kyau.
IA: Tana da kyau.
YD: Wannan abin ya ba mu haushi, amma ba mu yi, ba mu ji haushi ba.
IA: E.
YD: Muka zo, muna nan, sai aka ce to yanzu kuma a lokacin "festival", lokacin nan sai a ce komi za'a yi, sai a yi da "français".
IA: To.
YD: "Pièce" duk zaki yi, sai kun yi ta da turanci.
IA: Da turanci.
YD: Sai ni yi ma André shawara. Ni ce: Kai, ni fa André, "Pièce" kin nan, kullum a ce mu yi "en français", a yi "en français". Kai mu jaraba mu yi da Hausa.
IA: Da Hausa.
YD: In sun koro mu, su koro mu.
IA: E.
YD: In ba so, su ce ba su so.
IA: E.
YD:
IA: Kwari kwa.
YD: Gado karfin Allah, ita, tana nuna yadda ake neman sarauta.
IA: Ye.
YD: Kamar in sarki ya rasu.
IA: E.
YD: Bayan rasuwar daɗa, yaya za'a yi a samu wani sabo ... mai hawa wurinshi?
IA: Turawa ke cewa "course au trône."
YD: "Course au trône."
IA: E.
YD: Yauwa "course au trône" ka ga duka diyan saraki, kamar su mainawa.
IA: Uhum. Su mainawa.
YD: Duka, ana ta wani shige-shige, a shiga malami, a

shiga boka.
 IA: E.
 YD: Ka gane ko? To ita, shi ne ma'anar wannan gado.
 IA: Gado.
 YD: Gado karfin Allah.
 IA: Ita, ai akwai ta.
 YD: E, akwai ta bisa.
 IA: Bisa kaset.
 YD: Mun yi ta bisa kaset.
 IA: E.
 YD: To yanzu, ka ga ban iya in yi su "tout droit".
 IA: E.
 YD: Ina in dai fadi haka nan.
 IA: E, jeka dai. Yanzu dai mun samu wajen huɗu.
 YD: Huɗu ke nan.
 IA: Uhum.
 YD: Aka zo, aka yi "festival" Maradi.
 IA: To.
 YD: "En 78" ne shi ma "je crois".
 IA: Uhum.
 YD: Muka zo shi kuma da wata "pièce" muna ce mata *Riga ba wuya*.
 IA: A, wagga ta yi wuyar sawa.
 YD: Tsaya! Ka san ma'anar ...?
 IA: A, na san dai, da wuyar sawa. *Riga ba wuya*, ai ta yi wuyar sawa.
 YD: Kowa sa yake yi. In kadauka, ka sa, ta yi ma ...
 IA: A to ... ba wuya, a to ...
 YD: Shine riga ba wuya.
 IA: Uhum.
 YD: *Riga ba wuya*. Ba ka gane ba ke nan.
 IA: Uhum.
 YD: Ita ma ma'anarta, a lokacin nan, a lokacin da muka yi ta, ma'aikatan gwamnati, ana cuku-cuku iri iri.
 IA: Uhum.
 YD: Cuku-cuku iri iri, a yi wannan tsari, a fudda kamar kai ma'aikaci ne, ka san ka yi kusan ritaya.
 IA: Uhum.
 YD: Ba ka son ka je. Sai ka je ka yi wani cuku-cuku a sake ma takardar aifuwa, don ka samu.
 IA: Dan ka samu ka fara ... shekaru?
 YD: Iyi mana, ka samu ka fara.
 IA: To.
 YD: E, ita kuma a Maradi muka zo "premier prix" da ita.
 MT: A lokacin Kountché ne?
 YD: A lokacin Kountché ne.
 IA: Lokacin Kountché ne.
 YD: E, da muka zo...
 IA: Lokacin "festival" ne.
 YD: Iyi, ta yi "premier prix" kuma aka gayyato muka zo Yamai da ita. Da ita aka fara bude tele dai hakan ga shi, "télévision nationale".
 IA: Ke nan, ke nan, in ina tune, ke nan wajen shekara alip dari tara da sit ...
 YD: Saba'in.
 IA: Da saba'in.
 YD: Da takwas.

IA: Da takwas.
 YD: 78.
 IA: E e.
 YD: Haka nan ne.
 IA: E e, haka aka fara.
 YD: To, ka ga muka zo, muka yi wannan, aka huce.
 IA: E e.
 YD: Da muka huce, aka zo, aka yi "festival" din Tahoua.
 IA: To.
 YD: Tahoua, ba mu je ba da "pièce" din "théâtre" na "troupe".
 IA: Na "troupe".
 YD: Mun yi, mun yi "éliminatoire", muka zo "premier" kuma aka ce, kuma aka yi "magouille". Ka san ba ta farewa.
 IA: Uum.
 YD: Aka ce: A, lokacin nan, mun je Lagos mun dawo daga FESTAC.
 IA: FESTAC ko?
 YD: Eye.
 IA: 7.
 YD: E e, sai aka ...
 IA: Alip dari tara da saba'in da bakwai.
 YD: E.
 IA: To.
 YD: Sai aka ce: A, ai sun je Lagos, kullum su ne minene? Aka hana mu zuwa Tahoua.
 IA: To.
 YD: A lokacin nan ne muka yi *Kalakuta*.
 IA: *Kalakuta*.
 YD: Iyi *Kalakuta*.
 IA: Ita mi ce ce?
 YD: *Kalakuta* dai, kamar zaman mutanen da muka gani can Lagos.
 IA: Lagos?
 YD: Da mutanen ...
 IA: A da ..
 YD: Da nan.
 IA: Da na nan?
 YD: E e.
 IA: Nan, Niger?
 YD: E e, ka ga, muna cikin wannan, sai muka zo aka tsara "festival" wanda za'a yi.
 IA: A Dosso, a Dosso, ... Maradi dai.
 YD: Diba, yanzu ban "suivre".
 IA: A ba ka nan ga "suivre". To mu je.
 YD: Diffa, muna je da *Talala*.
 IA: Ujum, *Talala*.
 YD: *Talala* mai kamar sake. *Talala* mai kamar sake. Kuma ka ga duk yawanci "pièces" kin da nike gaya ma, duk yawancinsu, ni nike "jouer le rôle principal".
 IA: Uhum.
 YD: Cikinsu.
 IA: *Talala*, tuna muna kadan, mi ake yi cikin ta?
 YD: *Talala*, shi kuma, kamar a ce cin amana.
 IA: Awo.
 YD: Eye.
 IA: Kai inda, tsaya ina tune, inda, wani, wanka ya

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

rasu.
 YD: E.
 IA: Ka canye ma ... e.
 YD: Yauwa.
 IA: E e.
 YD: Wani ɗan uwana ne ya rasu ...
 IA: Ya rasu.
 YD: Wani ɗan uwanar da ya rasu, ya bar dukiya da yawa.
 IA: Aka sa ta a hannunka?2
 YD: Dukiya, aka ce: A raba ma iyalinsa, sai uwayen, iyali, suka ce: A'a. Kada a raba, sabo da arzikin baci za shi yi.
 IA: Uhum.
 YD: Sai matan suka ce a sa a hannun kanenshi.
 IA: Kanenshi!
 YD: Shi ne, Talala.
 IA: Talala. Eye.
 YD: Ni kuma da aka sa a hannuna,
 IA: Sai ka, ...
 YD: Sai na yi ta yin abin da na ga dama.
 IA: Ka yi ta yin abin da ...
 YD: Ni yi ta juyawa.
 IA: Ka yi ta juyawa.
 YD: Na yi ta juyawa.
 IA: E.
 YD: Duk, na kashe kudinsu, har abin ya kai ni gidan juju.
 IA: Ee. [dariya] Ina tune, ina tune.
 YD: Ka ga, bayan Talala, sai munka zo munka yi wata ita kuma, ita ma yalla ko 3 ne ko? *Mai Kanu*.
 IA: *Mai Kanu*?
 YD: E, *Mai Kanu*.
 IA: Inda wani ...
 YD: Inda aka cuci bakauye.
 IA: Bakauye.
 YD: Iyi bakauye.
 IA: Aka canye mai sa.
 YD: Iyi, sanshi aka saya da taiki.
 IA: Da taiki a bisa.
 YD: Ee. To shi bai gane ba, wurin cinikin ... ba.
 IA: E.
 YD: Da san da taiki.
 IA: Shi ko, shi ko ya aza san kadai ne.
 YD: A'a shi ya aza taiki kurum aka saye.
 IA: A ya aza taiki ne kurum aka tsaye?
 YD: Iyi, iyi. Sai aka ce a sabke hatsi, shi ya huca da sanshi.
 IA: Uhum.
 YD: Sai aka ce, a'a, abin dai ya kawo cikar.
 IA: Wayyo Allah, bawan Allah.
 YD: Ka ga ita wannan ta gwada: Kada ka yi tsammanin ka ce bakauye ba ya da hankali.
 IA: Bai da hankali.
 YD: Ko kuma bai ya da ilimi.
 IA: Uhum! Uhum!
 YD: Shi, ai sai da ya rama. An cuce shi, shi kuma sai da ya rama.
 IA: A to!

YD: Haka aka yi mishi.
 IA: Ya rama ko?
 YD: E ramawa ya yi.
 IA: A to to to.
 YD: Don, da aka cuce shi, sai ya ce shi kuma sai ya rama.
 IA: To.
 YD: Sai ya iske ... sabo da mahauta ne suka yi mai wannan cutar.
 IA: Ahan.
 YD: Sai ya tarda su a can kasuwa.
 IA: To.
 YD: Ana, suna saida nama, gudan yana saida kanu.
 IA: To.
 YD: Kawuna na awaki da tumaki.
 IA: E.
 YD: Sai bakauye ga, ya zaka, ya dafa kanshi, sai da ya aza hannu, bisa kanshi, ya ce: Kai! Barumje, nawa kai?
 IA: E.
 YD: Shi ya yi tsammanin kan tumkiya ake fadi.
 IA: E.
 YD: Bai san ba kanshi ne ake nan ana ciniki.
 IA: Wayyo Allah ye.
 YD: Sai da aka je, a je ciniki ya fadu . A biya, a biya, aka biya, sai ya dauko kai, ya ce to sai ku tafi da shi. Sai ya ce, a'a. Wannan kuma ta tashi.
 IA: Uhum.
 YD: Mu, kanka muka saya.
 IA: Kai kai kai!
 YD: Lokacin nan ya ce: Kaina?
 IA: [dariya] Lalle banna.
 YD: Ai, abin sai kawo tashin hankali.
 IA: Ba karamin tashin hankali ba.
 YD: To ka ji dai, har abin ya kai su gidan sarkin kasuwa. Daga can, sai aka raba abin. To ka gani, ita cuta ba ta da kyau.
 IA: Uhum.
 YD: Kuna tsammanin kun cuci shi, wannan shi bakauye ne. Kun ga ya gwada muku shi ma, ba bakauye ba ne.
 IA: Madalla.
 YD: Shi ilimi, yana da anfani.
 IA: Kwarai kwa.
 YD: Bayan wannan, ita ce *Mai Kanu* ko?
 IA: Eye.
 YD: E mun yi da muka dawo nan. A a akwai wata kuma da muka, ana ce mata *Jagwal*.
 IA: *Jagwal*.
 YD: E, *Jagwal*.
 IA: *Jagwal* mugun ciniki.
 YD: *Jagwal* mugun ciniki. Iyi, ita "en resumé" kamar in an fadi da turanci ne: "Détournement".
 IA: A to to.
 YD: Kamar "détournement" wato wani ma'aikacin gwomnati ne, aka dauke shi, yana aikin kudi.
 IA: To.
 YD: To kudi yake dauka yana juyawa, har ya, ya yi arme cikinsu.
 IA: Kai! Kai! Kai!

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

YD: E to armen ya kawo mishi tashin hankali.
 IA: E e.
 YD: Ya yi arme ke nan, sai aka aiko mai bincike.
 IA: Mai bincike?
 YD: Sai aka buɗe akwati, babu komi.
 IA: Babu kuɗi.
 YD: Duk an juye. Ashe ya yi arme.
 IA: Kuɗi ya sa cikin arme.
 YD: Lokacin ana can, ana fati'ar arme aka zo aka ce mishi: Ai ka ci kuɗi.
 IA: E.
 YD: Sai, ya amshi kile ga kare.
 IA: To. [dariya]
 YD: Sai ya zabura wurin da ake fati'a.
 IA: E.
 YD: Yana zuwa, ana fati'a, sai ya ce: Karya ne, ba fatiyu ba. [dariya] Ya ce ba ta fatiyu ba, a sake.
 IA: Iyi mana.
 YD: A sake. Ita, ta gwada yadda ma'aikata da, ...
 IA: Wallai inda ni ne.
 YD: Suke wasa da kuɗin gwomnati.
 IA: Ni, ina zaton ko yanzu ana yin shi.
 YD: Kwarai ko ake yin shi.
 IA: Ko yanzu ana yin shi.
 YD: Kwarai ko ake yin shi.
 IA: Ba a ga dai ...
 YD: Kwarai ko.
 IA: In ana bincike.
 YD: Amma, mu lokacin da muka yi ta.
 IA: E.
 YD: Ana yin sosai amma, da muka gwodo shi a "théâtre", kuma abin sai aka samu maganinshi.
 IA: To madalla.
 YD: Sai aka samu maganinshi. Mutane sai su ce a, tun da haka ne, ai mu ma, barimu dena. Duk wanda yake da niyya ya yi wani ɗan "détournement".
 IA: Sai ya bari.
 YD: Sai ya bari, sabo da anfanin "théâtre" ƙin ke nan ai da.
 IA: To madalla. Yauwa.
 YD: To ka ga da muka yi wannan kuma, mun yi da muka zo ... to, ita faɗi haka nan.
 IA: E. Yi ta faɗi haka nan.
 YD: Mun yi wata, da ake ce ma *Girman kai rawanin tsiya*.
 IA: Haka dai Hausawa suka ce.
 YD: Ita babba ce don ta samu wajen awa da rabi.
 IA: Hausawa haka suka ce.
 YD: E. *Girman kai rawanin tsiya*. Shi kuma wannan, wani yaro ne, mai taurin kai. Ai ka ji anka ce 'girman kai'.
 YD: To, ubanshi babban malami ne.
 IA: Awo.
 YD: Shi kuma, sai ya zamanto, irin jigilan yaran ga.
 IA: E.
 YD: Masu ɗan shaye-shaye, masu dai wani abin ga.
 IA: E.
 YD: Kai dai, abin ga shi, yana bada mamaki. Uba, babban malami, sai aka samu da. Shi bai biyo

hanyar uban ba.
 IA: E.
 YD: Yana ta abin da ya ga dama.
 IA: Hausawa da turawa ke cewa "la montagne a accouché d'une souris."
 YD: "D'une souris."
 IA: Uhum.
 YD: To, ana nan, ana nan, sai uban ya mutu. Da uban zai mutuwa, ya san zai mutuwa. To sai ya ce: Bai kamata ba in mutu, ban bar ma ɗana ba gadon wani abu.
 IA: E e.
 YD: Kuma ya san dukiyata, inda take.
 IA: To.
 YD: Sai aka tura, aka ce a je a nemo shi, a gaya mishi ya zo maza, ga babanshi zai mutuwa.
 IA: Zai mutuwa.
 YD: E. Ya zo a ba shi sauran kuɗi, a ba shi ɗan abin da za'a ba shi, wani asiri hakan ga.
 IA: Uhum.
 YD: Aka iske shi gidan giya.
 IA: Shi ke nan.
 YD: Kai, ko a ka bai kwo. Sai ya ce musu: Kai ku tafi, ya mutun in ya ga dama.
 IA: Ai. [dariya]
 YD: Dan giya. [dariya] Kafin ya zo, yana zuwa, aka samu dai da ƙarfi aka ...
 IA: Aka jayo shi.
 YD: Iyi, aka jayo shi. To sai uban, kafin ya mutu ya ce: To wane, akwai wani abokinshi.
 IA: E.
 YD: Na kusanshi, sai ya ce: Tun da yaron nan bai zo ba, in ya zo, ga abin da zaka gaya mishi. Shi kuma, yana cikin gaya mishi, sai ya mutu. Bai faɗi duka ba.
 IA: Uhum.
 YD: Shi dai ya ce: Kuɗi suna wuri kaza. Bai faɗi ba wurin. Sa'a nan ne, yaron ya zo. Ya ce: Minene ake nema na? Aka ce: Ka ji, ka ji, aka kwatamta mishi. Sa'anana, uba ya mutu bai faɗi abin ba.
 IA: Uhum.
 YD: Shi dai, an ce: akwai kuɗi.
 IA: "Tu vas changer de cassettes?"
 MT: "Oui."
 IA: On porte pas ça, Yazi. J'aime bien ça, parce que ça va te permettre.

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

Cassette VI

YD: Ya ce: A je a nemo dan. Aka je can inda yake shaye-shayenshi.
IA: To.
YD: Aka ce: Ya zo, ubanshi, yana son ganinshi. Sai ya ce: Kai ku je kun dame ni. Ban na zuwa sabo da ya bugu. Shi ke nan da aka koma, aka ce ma uban: Ai yana can, yana abin da ya ga dama.
IA: Uhum.
YD: To sai uban ya ce ma babban abokinshi.
IA: Uhum.
YD: Ya ce to: In yaro ya zo, ga abin da zaka gaya mishi.
IA: Na'am.
YD: Iyi, ka gaigaya mishi ga abin da ya bari.
IA: Uhum.
YD: Shi malam, ya rasu.
IA: Allahu akabar.
YD: E, koda aka zo. Yaro ko da ya zo, sai ya iske uba ya mutu.
IA: Uhum, ya mutu.
YD: Aka kwasa, aka je wurin binnewa.
IA: Uhum, uhum, uhum.
YD: Da aka je makwantai, aka kare biso, da aka kare, sai wannan abokin uban nashi sai suka ce to: To jama'a mu dai da, malam in anka zo, ko malam ne, ko wanene?
IA: E.
YD: Bai ce ba. In anka, da an zo, malam shi yake cewa: To, gobe ko kuma jibi, ko kuma daga nan zuwa wata guda, wanene zai mutuwa?
IA: Ikon Allah.
YD: Dan uban, shi ya samu wannan asiri.
IA: Asiri.
YD: Wajen Ubangiji.
IA: To, to.
YD: Shi yake cewa: Kuma in sake zauwa, wane zai mutuwa.
IA: Wanda za'a zakkuwa a binne?
YD: To yanzu daɗa, tun da malam ya riga ya mutu. Wa zai yi wannan abu? Sai aka ce: A, ai a tambayi dan nashi.
IA: Uhum.
YD: Yalla ko ya gaya mishi.
IA: To.
YD: Kana ji ko? Ashe yaro, da ake nan ana ce mishi, nan wurin da ya zo, a bakin kushewar ta ubanshi.
IA: E.
YD: Nan, sai ya sa kafa ya danne rigar wani da gangan shakiyyen yaro ne.
IA: E.
YD: Sai aka waiwayi yaro, aka ce: Kai yaro ubanka bai gaya ma ba komi?
IA: Uhum.
YD: Kafin ya mutu? Tun kuna tare?
IA: Uhum.
YD: Sai yana dan soshe-soshe. Sai aka ce: Fadi nan wurin fadin gaskiya ne.
IA: To.
YD: Yaro ya ce: A'a. Shi tsoro yake ji. Aka ce: Kada ka

ji tsoron komi, fadi mana.
IA: Ahan.
YD: Sai ya ce: A, shi uban ce mishi ya yi, da shi ke, shi da duk, wanda ka binne. To gobe wane ne zai mutuwa.
IA: To.
YD: Amma shi uban ya ce mishi:
IA: To.
YD: In anka binne shi, ...
IA: Uhum.
YD: Shi uban, in anka binne shi, duk wanda ya riga tashi, ...
YD: Kai, kai kai!
YD: Duk wanda ya riga tashi, shi zai mutuwa.
IA: Wayyo, wayyo, wayyo! To.
YD: Nan, duka, da malamman da waɗanda suka zo wurin bisa, babu wanda ya motsa, tsak, ana nan, ana ta shawara, babu mai son ya tashi.
IA: Iyi mana.
YD: Sai, tsumin aka yi wanda ya riga tashi.
IA: Don, wanda ya riga ...
YD: E, ana nan ana yi, ana nan ana zamne. Rana tana bugun su.
IA: To.
YD: Daga nan zamne ake cewa, to wane ku motsa.
IA: E.
YD: Wane a motsa, a tafi gida.
[dariya]
YD: Yau, a motsa, kai ba ka motsawa?
IA: E.
YD: A motsa? Kai da suka ga dai abin dama, waɗansu, sai suka yi wata dubara.
IA: E.
YD: Da jan ciki.
IA: E.
YD: Kamar maciji, ana rairafe, ana rairafe. Sare suka je gida haka nan.
IA: Iko na Allah!
YD: Waɗansu, da birki daɗoniya aka samu aka tafi gida.
IA: E.
YD: Shi wannan, abokin uban nashi.
IA: Uhum.
YD: Yaro ya danne mishi riga.
IA: Wayyo! Wayyo!
YD: Da ya so ya, ya, ya juya shi ma ya tafi, sai ya ji an riƙe riga. Shi sai ya yi tsammanin wanga da aka binne, malam.
IA: Malam.
YD: Ce shike yi malam ne, ya riƙe rigarshi.
IA: Wayyo Allah! Ce shike yi malam ne?
YD: Sai ya tsaya nan yana roko ya ce: Malam, ka san mun zamna tare. In wani abu ne zaka gaya mini, gaya mini, duk an tafi an bar ni.
IA: Uhum.
YD: E, in kuma rigar ce da a ga wuyana kake so, bari in fudda in ba ka.
IA: Ikon Allah.
[dariya]
YD: Sai ya fudda riga.

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

IA: Ya bar mishi.

YD: Ya bar mishi. Sai shi, ya fara rairafe. Ashe yaro, shi ya san shegantakar da ya yi.

IA: E.

YD: Haba, da nan ya tashi, shi ke nan, yana ta dariya, yana ta dariya. Ashe, kun gani ko? Kun gani ko? Mutuwa ba ta da dafi.

IA: E.

YD: Ku duba ku gani, wannan fa shi malamin da kuka gani. Rigam, ni ne na danne ta. B abu wanda ya riƙe ta. Ce shike matacce ne ya riƙe ta. Ya samu nan dai, da jan ciki ya tafi gida. A tsorace, don ya jin, akwai cikin lokacin da ya rabuka.

IA: Uhum.

YD: Ya so zai tashi sai ya ce: Kai. Amma an ce kada tashi. Sai ya sa wannan a kanshi. Da ya je gida, sai ya ce: Kai, ni, cikin abin nan, na dan motsa.

IA: Uhum.

YD: Ban tashi ba ko?

IA: Uhum.

YD: Sai ya sare.

IA: Ya sare.

YD: Sai masassara ta kama shi. Wannan dai, ita ta kashe shi. Donc, lokacin ...

IA: Kuma shina aka gaya ma.

YD: Kuma shina aka gaya ma abin ... inda zai gaya ma yaro.

IA: Yaro.

YD: Dukiyar take. Shi kuma ya zo, yana zuwa ya ce: Bari in je wajenshi, ai ya gaya mini. Yana zuwa sai ya mutu.

IA: Ke nan, ba fada mai ba?

YD: Ba a fada mishi ba. Yana zuwa, a gaban shi dai, e shi wannan malamin yana mutuwa, yana daukar rai ake cewa. Yadda ake cewa shina cewa: To, e ubanka ya ce: Kudi suna ... suna ... suna ... bai fadi inda suke ba, sai ya mutu. Shi ke nan, ya rasu.

IA: To.

YD: Ashe ko da gaskiya ne wannan abin. A lokacin nan ne dada, yaro ya yi ta tunani yake cewa: To, yalla kudi nan, ko a gona ne ya bar su? Tun da shi wancan kafin ya ... Shina cewa: A gindin, a gindin. Sai ya tuna da cikin gonarsu akwai ko tsamiya ko kuka ce?

IA: E.

YD: Ko wani icce. Sai ya tafi cikin gona, ya ce: Ni dai an ce mini a gindin, a gindi.

IA: E.

YD: Yana ta tonon ko'ina, kamar mahaukaci, ya dauki kalma. Ya tona nan, ya gina nan, ya tona nan, yana bida.

IA: Uhum! Ina?

YD: Sai da mutane aka zo: Kai yaron nan yalla ya haukace, ya haukace. Aka zo kusan shi, aka kama shi, aka ce: Minene? Sai ya ce: A'a kudi ne, da ubana ya bari. Ya ce mini nan suke, a gindin kaza. Ashe yaro ya kusan haukacewa. To, da haka, aka kamo, aka tsayar da shi, aka yi mishi ...

IA: Kwatamce.

YD: Kwatamcen da, laifinshi ne. Ka ga, ka yi girman kai, ba ka zo ba.

IA: Ba ka zo ba.

YD: Ka gani, da aka neme ka, da yanzu ya gaya ma yanzu ka ga wannan dukiya ta bace.

IA: Ya zan matsiyaci.

YD: Ya zan matsiyaci. To, wannan, ita ce *Girman kai rawanin tsiya*.

IA: Rawanin tsiya.

YD: To bayanta, kuma mun yi wata, *Kankili*.

IA: *Kankili*.

YD: *Kankili*, wannan wani suna dai ne muka sa mishi.

IA: Uhum.

YD: Mu, munka sa mishi, shi ma *Kankili*. Shi kuma, wani taƙadarin yaro ne, taƙadarin yaro ne. A cikin ta wannan ita ana ganin shi kuma kamar akwai wawanci.

IA: Uhum.

YD: Akwai wawanci ciki. Don shi wannan yaron wayo gare shi, wayo gare shi. Kuma ubanshi, e aka ba wa wahala, in ya je fadar sarki.

IA: Yo, shi.

YD: Kowa yana ganin laifi nai. Kullum ana ganin laifinshi.

IA: E.

YD: Sai uban ya gaya mishi ya ce: Ni wane, ka ga, ni dai a fadar sarki, an tsane ni komi ni yi, sai a ce kaza-kaza. A sa ni ayukka da yawa. To ina jin na mance da yadda take. Aka je can, da shi aka je can fadar sarki. Ya yi dubara, da shi da uban. Da ya zo, ina jin sai aka ce: A. Shi yaron ya kwatamta shina da komi da komi, kamar wani asiri hakan ga. Shina da asiri iri-iri. Sai ya ce, ai shi, yana iya ya kashe mutun kuma ya tada shi.

IA: To.

YD: Kana ji? To ina jin daga nan, sai ya yi wata dubara-dubara.

IA: Uhum.

YD: Aka kashe mutun. Yana da wata y'ar laya. Sai aka gwada layar, sai mutunen ya tashi.

IA: To.

YD: Kai sarki, ba sai ka ce a ba ka wannan y'ar layar ba?

IA: To.

YD: Da aka ba shi, sai ya ce shi ma, sai ya jaraba. Yana da mata. Ya ce ...

IA: To.

YD: Tun da in ya kashe ta, ma, tada ta za shi yi. Matarshi mai kyau.

IA: Uhum.

YD: Y'ar fulani. Sai ya zo da dare ya ce: Ke, yanzu ina kashi ki, ina kashe ki.

IA: Uhum.

YD: Wai shi, yana kurin yana da laya.

IA: Laya!

YD: Ko ta mutu, zai tada ta.

IA: Yana, yana tada ta.

YD: Yo, ai sai ya kashe ta, kuma babu tashi. Laya ta banza ce.

IA: Ahan, ta banza ce.

YD: Aka yi wannan. Aka ce kuma wannan aikin

- yaron ne, ranka ya daɗe. Aka ce wannan aikin yaron ne. Shi ya yi wannan abin macuci. Aka zo, akwai kuma inda, don dai na mance, kame-kame ne nika yi yanzu. Akwai kuma inda ya zan ... aka ce: Uban sarki yana son wani doki.
- IA: To.
- YD: Sai aka ce: Ai, yaron nan shi ya kamata a biɗo shi, shi samo dokin nan.
- IA: E.
- YD: Sai ya zaka ya ce ma sarki, ai su, dokinsu, tutun zinnariya yake yi.
- IA: Uhum.
- YD: Aka sayi doki da tsada, aka ba shi kuɗinshi ya lumke. Doki ko bai kashin zinnariya, tutun banza ne yake yi ɗan durin uwa. [dariya]
- YD: Tutu da kyat ke nan da kake ji.
- IA: E.
- [dariya]
- YD: to, aka yi wannan ta huce. Kai, kada in kai ka nesa. Aka kai inda ... aka ce: A kashe shi. Sarki ya ce: Tun da wannan ne, cutar yaron nan ta yi yawa. A kashe shi, a nasa ruwa.
- IA: Uhum.
- YD: Sai aika sa shi cikin buhu.
- IA: Buhu?
- YD: Aka ɗarme, aka ce: A je, a nasa cikin Isa can kada ta canye. To da aka ɗarme, aka sa cikin buhu, sai aka yadda a hanya.
- IA: Uhum.
- YD: Tun ba a tafi Isa ba, daga nan cikin buhun shike cewa, shike kara: Ni ban na so. Wannan keta ce za'a yi mini, ni na ce muku: Ban na son sarauta, ban na son sarauta! Shekaruna ba su kai ba. Sai wani yana hucewa, wani ɗan koli.
- IA: Uhum.
- YD: Da ji yaro, cikin buhu yana cewa: Ni ban na son sarauta, sai ya zo kusa ya ce: Kai! Minene! Ya ce: A'a, ubanshi ne, minene? Shi zo shiyi "remplacen" uban, a yi mishi sarauta. Shi ko, bai ya so. Sai ɗankoli ya ce: Ai ni ina so. Sai ya ce: To yanzu, hudda ni, hudda ni daga cikin wannan buhun, kai ka shiga.
- IA: Kai ka shiga.
- YD: A yi ma sarauta. Sai ya yi mishi wayo ya sa shi cikin buhu ya ɗaure. Shi sai ya tafiyarshi. Sai ya kama jakin na ɗankoli. Da ma jakin.
- IA: Uhum.
- YD: An yo mishi lodin kaya.
- IA: Kaya.
- YD: Shi ke nan, ana can, an ji daɗi. Shegen yaron nan, an ...
- IA: An rabu da shi.
- YD: Tun da dai yanzu an samu, duk inda yake yanzu ya mutu. Sai ga shi ya zo.
- IA: Uhum.
- YD: A fadar sarki.
- IA: Uhum.
- YD: Daga nesa ana cewa kai.
- IA: Ga shi nan ya zo.
- YD: E, mutane suna mamaki. Kai wancan wane ne, kai ba shi ba ne, a'a shi ne. Sai da ya zo da kanshi, shi ne.
- IA: Uhum.
- YD: Mutane suna ta mamaki, to! Wannan da mamaki, yaron da an ce ya mutu, ya yi kaza. Sai ya ce: Iyi lalle ya mutu, ya mutu, don ya je lafira, har ya dawo.
- IA: Kai, kai, kai!
- YD: Iyi, ya ce: Ya mutu, yanzu ma daga lafira shike.
- IA: Bisa jakin?
- YD: E, sai ya ɗauko wasu mangwororinshi da wani abu da ya sayo sai ya ... ka san ita matar sarki ta mutu da ma?
- IA: E.
- YD: Da ma ko? Da ya huddo mangworo.
- IA: Uhum.
- YD: Bulbulbul.
- IA: To.
- YD: Sai ya ce: Wannan mangworon, ranka ya daɗe, matarka y'ar fulani ta ce in kawo ma.
- [dariya]
- IA: To.
- YD: E, ya ɗauko dai kayayyaki iri-iri yana cewa ...
- IA: Wai don a tabbata.
- YD: E, ka ji ko? Donc ana haka nan, yana ɗaukowan kaya yana cewa: Wannan kuma, wane ya ce ... na ga su wane can, duk sun ce, suna gaida ku. Ya yi ta zana mutane waɗanda suka mutu da. Sai cewa ake yi: Gaskiya ne? Sai sarki ya ce: A tambaye shi: Ina? Ina ake bi in za'a lafira?
- IA: To.
- YD: Aka tambayi yaro. Sarki ya ce a tambaye ka shi ma yana son ya tafi lafira. Ina za'a bi? Sai ya ce: Ai wannan mai arfa ne. Sarki ya ce: To, a gwada mishi hanyar. Shi zuwa yake yi. Ba sai aka sa sarki cikin buhu ba shi ma. Da aka sa cikin buhu, sai aka je, wannan bakin Isa, aka kada shi ruwa, aka nasa. Bidim, sarki ya mutu.
- IA: Babu sarki.
- YD: Ka ga da sarki ya mutu, shi wannan yaron, sai aka yi mishi shi ya hau, shi ya yi sarauta. To ka ji *Kankili* ke nan.
- IA: Lalle *Kankili*.
- YD: Ka ji *Kankili* ke nan. To bancin wannan kuma mun yi, lokacin da siyasa ta shigo.
- IA: Uhum.
- YD: Inda muka kwatamta yadda y'an siyasa, suke karyace-karyace, da suka gwadin iya magana.
- IA: Uhum.
- YD: In ana kokowar neman iko. Shi ne muke ce ma *Ba'a san maci tuwo ba, sai miya ta kare*.
- IA: Sai miya ta kare.
- YD: Wato y'an siyasa nej. Wannan shi, ni zan ci, ni zan ci, ni zan cin zaɓe. Kowa na ta faɗin irin nashi.
- MT: Shi ne? Wace shekara ke nan?
- YD: Kai, kana tune da ...
- IA: Shkara 1992.
- YD: 1992. E, haka yake, 92, e.
- MT: [dariya]
- YD: Ita ce, inda muke kwatamta hauka da karyace-karyacen y'an siyasa.

IA: Uhum.

YD: Kowa na ta fadin in na, in an dauke ni, zan yi muku rijiyar fura. In dai kun dauke ne, zan sa a gidanku a sa fanfo wanda in kun mirɗa sai madara ta fito, ba ruwa ba. Kai dai suka yi ta karyace-karyace.

To shi ne *Ba'a san maci tuwo ba, sai miya ta kare.*

IA: Sai miya ata kare.

YD: Bayan wannan, mun yi wata ita ma ana ce mata *Gwangwala*. *Gwangwala* ta, tana gwada munafucci ko kuma a ce danfara.

IA: Danfara.

YD: E, irin malamman nan, y'an danfara.

IA: Awo.

YD: To shi, *Gwangalan* nan, ba shi da wani aiki sai danfara.

IA: Sai danfara.

YD: Ka ga da ya zo dai, ya fara daga kasuwa, yana saida tumaki. Aka ba shi tumakin sarki ya saida ya yi gaba da su. Kai dai danfara ko 'ina ya tafi, ta danfara yake ye. Da ya sake wuri, ya je wani kauye can kuma ya samu wata macce. Ita ma ya danfare ta. Irin y'an kayanta, wani zannuwanta, wani "tapis" dinta, duka ya danfare. Ya samu wani Alhaji mai ... wani mai kudi. Wani mai kudi yana, yana, yana tara kudi, shi za shi Makka. Sai wannan malamin ya zo, ya same shi, ya danfare shi sosai. Duk kudin nashi ya amshe, ya ce ai shi, yana iya ya kai shi Makka, ba sai, ba sai ya shiga cikin jirgi ba? Ya kai shi can cikin wani daji ya yi mishi dai wani irin dibilwa. Ya yi mishi dubaru inda duk ya kwashe kudin ya tafi da su. A lokacin nan ne aka samu labarinshi. Shi wannan malamin danfara ne. A nemo shi, duk inda yake a nemo shi. Ya zo, ina jin, da aka zo, an yi mutuwa. Ina jin ko uwar sarki ce ta mutu ko matar sarki ce ta mutu ita ma? Malamin ga da ya zo sai ya ce: A, ai wannan karamin aiki ne. Yaushe ne ta mutu? Aka ce: Yau da kwana biyu. Saiya ce: Ba ta yi nisa ba, ai ana iya tado ta duk dai danfarar ce. Sai nan kuma ya danfari sarki. Aka ba shi dukiya iri-iri. Kai dai, shi wannan mutunen, bai da wani aiki sai danfara da cuta. Iri-iri ya gwada iri-iri. Ya kwatamta dai zai iya dawo da matar sarki. Sai aka ce a tafi. Sai aka dauki sarki da shi, da fadawanshi, aka je makwantai, aka ce: Ga kabarin nata nan. Shi malami, dan danfara ya gewaya, ya gewaya, ya gewaya, ya ce: Wannan ai, ana iya a tado ta tun da ba'a yi ma sadakar kwana biyu ba.

IA: Uhum.

YD: Mais, ana iya a tado ta. Ya yi wani karyace. Karyacenshi, har da aza kunne ya shurara. Wai da ya aza bisa kabari, sai ya yi, yana gyangyadi da kai, yana fadi, e kamar magana.

IA: Yana magana.

YD: Yana magana da wanda yake cikini kabari.

IA: E, e.

YD: Da ya kare, sa'anan ya ce ma sarki: To ranka ya dade, komi da komi ya yi. To ka ga ...

IA: Uhum.

YD: Na same su. Sun yi niyyar su dawo. A can uwar taka, ko babanka ne, yana kusa. Ashe, kakan ma yana kusa.

IA: E.

YD: Ya ji labari. Shi ma ya zo ya ce a gaida ku. Amma shi baban naka. Ya ce shi zai dawo. Amma ya ce in ya dawo, wurinshi zai dauka. Sarautar da yake yi, donk in ya dawo, kai ba ka da sarauta.

IA: Babu, babu sarauta.

YD: Sarki ya yi dam. Ya ce: Wato in ya komo, ni ture ni za'a yi ko? Sai ya dauki wurinshi, ni, a yi banza da ni. Shi kuma kakanshi da a can, in ya zo ... kai dai ga shi, aka yi wani irin jagwal. Aka yi dam. Sai malamin ga dan danfara ya ce: To ni dai yanzu na kare aikina. Kai, yanzu, shawara tana gare ka.

IA: Tana gare ka.

YD: E.

IA: Ko a maido su duka?

YD: A ce: Su fito ko kaka?

IA: Uhum.

YD: Yo, ai sarki da ya ga, in ubanshi ya dawo, ...

IA: Bai da sarauta.

YD: Wurin zai dauka, ya ce kai, a bar su.

IA: Shi ke nan.

YD: Iyi, bukata ta biya, a dauko shanu da komi, da komi aka ta ba shi dukiya. To a lokacin nan ne, aka samu labari, ashe wannan malamin, dan danfara ne. dan danfara ne. Aka ce, a nemo shi, a nemo shi maza. Lokacin nan, ya shiga ruwa, yana kokarin zai ketarawa.

IA: E.

YD: Zai ketarewa, kai sai aka cabo shi. Nan ne aka yi mishi shara'a, da aka kwatamta: Mutane, ku yi hankali, ku yi hankali da kanku. Akwai mutane y'an danfara, kada ku yarda da su cuce ku. Nan ne aka yi galgadi, aka ja hankalin mutane.

IA: Uhum.,

YD: Ku yi hankali da mutane masu wayo y'an danfara.

IA: Uhum. *Gwangwala* ke nan?

YD: Iyi, *Gwangwala* ke nan, *Gwangwala* ke nan. To bancin *Gwangwala* ka ga anyi wata ana ce da ita *Sheri*. *Sheri* mata ita wannan tana da ma'ana kwarai.

IA: Uhum.

YD: Mata da miji ne, suna zama tare, suna talakkawansu.

IA: Uhum.

YD: Ba su da komi. Shi mijin dama lebara ne.

IA: Lebara ne.

YD: Uhum, to sai Allah ya ba shi sa'a. Wata rana zashi wurin aiki.

IA: Uhum.

YD: Sai ya tsinci kudi da yawa. Ya tsinci kudi da yawa. Da ya dauko kudin nan sai ya zo, ya ba mata ya ce: Ki aje. Yau Allah ya biya. Na yi tsintuwa.

IA: Tsiyarmu yau ta kare.

YD: E tsiya ta kare. Daga yau babu mai bin mu bashi.

IA: E.

YD: Kudi ne ga su na dauko, ni samu. Ta amsa, ta duba, ta ce: Kai! Wane ina ka samo wadanga kudi? Ya ce: Wallahi, shi dai bisa hanya wani, yalla wani ya yadda su ko kuma sadaka.

IA: Uhum.

YD: Irin wadda aka yi?

IA: Uhum, uhum.

YD: Ni sai na dauko. Yanzu, aje su, adana, zani can wurin aiki. Sai in na koma da rana mu san yadda zamu yi.

IA: Mu san yadda zamu yi?

YD: Iyi. Bayan ya tafi, matatai, ta juye ta ce: Wannan kuɗin, bai ya cin su. Sai ta yi dubara, ta boye kuɗin. Miji ko da ya zo, ya dawo ya ce: To, wance, yanzu, mu shiga daki, mu zo mu yi tsarin, da mi, da mi zamu yi da su? Mi ya kamata mu yi da su? Sai matar ta ce: Wane kuɗi? Sai ya ce kuɗi, in zo da safe, in na komo daga wurin aiki, ni kawo miki kuɗi ni ce: Ki aje. Sai ta ce: Ni? Ni ka ba kuɗi?

IA: Kai!

YD: Sam sam ta kiya, ta ce ...

IA: Ta ce, bai ba ta kuɗi ba.

YD: E, wai ita bai ba ta kuɗi ba. Ka haukace ne, mai gida, ka haukace. Sai ta aza mishi haukar da gangan, tana ihu.

IA: Ikon Allah.

YD: Jama'a ku taimaka mini. Mai gidana ya haukace. Makobta suka zo, aka same shi aka daddarme, ana kashi. Kana son ka kashe diyar mutane? Shina ban da hauka yana ta neman kanshi. Kai ...

IA: An tare shi.

YD: Sai aka maida shi mahaukaci, aka ta yin tarainiya da shi, gidan likita, wurin bokaye. Wurin minene? Minene? Abin har ta kai ... ita matar, ko da ta riƙe kuɗin sai ta armi wani. Wan can, wanda ta arma, shi, suka cin kuɗin tare.

IA: Wanga ya zama banza.

YD: Iyi, shi wanga an darne shi. Akan mahaukaci can aka kai shi likita. Likita ya bincika, ya duba, ya yi mishi "analyse", a duba lafiyarshi lau.

IA: Lafiyaƙarshi lau.

YD: Likita ya ce: Kai ni wanga abu, yana ba ni 1 mamaki. Wannan mutunen, lafiyaƙarshi lau, a ce mahaukaci ne.

IA: Uhum.

YD: To lokacin nan, da "affaire" kin, an kai ta "commissariat", ana ta bincike, ana ta bincike, ana ta bincike, kai dai har da aka samo ... ashe, bai da hauka.

IA: To.

YD: Bai da hauka, matarshi ce kurum ta cuce shi.

IA: Ikon Allah.

YD: Aka, sa'anana fa ta yi arme, aka nemo ta da aka zo, aka lallaƙe ta, da wasa, da gyara. Ake ce ta faɗi in ta dauki kuɗi. Ta ce a'a. Aka ce: Minene? Minene? A kawo arkuƙur'ani, ita ... ita ke cewa a kawo, ka ji, kamar mai gaskiya.

IA: To.

YD: Sai ta ce: A kawo arkuƙur'ani, zata dafawa. Ana cewa: A a a, ba a barin macce ta dafa. A'a, a dai san dubarar da za'a yi. Da can sai aka samu cikin lattijawa, wani mai wayo, sai ya ce: To in ba ta yarda ba.

IA: Uhum.

YD: Yanzu, a yi mata shara'ar Baban Bila.

IA: To.

YD: Baban Bila, irin maƙeran ga ne, na da.

IA: E.

YD: Aka je, aka nemo Baban Bila.

IA: To.

YD: Baban Bila, da ya zo, da ma ya zo da kayan aiki.,

IA: Kayan aiki.

YD: Su awartaki, wani minene, minene, aka sa wuta.

IA: Uhum.

YD: Ana zuga, ana zuga, ƙarfe da ya yi ja, sosai, sai Baban Bila ya dauko da awartaki sai ya nufu ta da shi wajen idon nata. Zai sa mata a ido.

IA: Uhum.,

YD: Sa'anana, tsoro ya kama ta. Tana ihu, tana wayyo, ai ita, kuɗin nan ita ta ci su. Sai ta faɗi. Sai gaskiya ta fito.

IA: Shi ke nan.

YD: Iyi sai gaskiya ta fito. To ka ji shara'ar Baban Bila. Shi kuma wannan ...

IA: Sheri.

YD: E sherin mata ne. Ka ga, ta sa mishi haukar banza da wofi.

IA: Da wofi don ta ci.

YD: E don ta ci dukiyarshi. Ka ji. To ban cin wannan, an yi wata e ... ai mun yi Sarki ya hana sabkar baƙo ko?

IA: Iyi, an yi Sarki ya hana sabkar baƙo.

YD: E, to an yi wata kuma Zamba cikin aminci.

IA: E.

YD: Wannan sha'ani ne na aboki biyu.

IA: To.

YD: Aboki biyu ne: gudan yana karatu; dayan, mai auren, zashi karatu. Da ya yi aure, ya yi sabon aure kuma sai wajen aiki aka ce za'a tura shi ya tafi ya yi karatu.

IA: Uhum.

YD: Da zai tafi karatu, sai ya ce: To wance kin ga ke amarya ce, ki koma gidan. Aka yi dai shawara, ko gidanku zaki komawa kafin in je in dawo?

IA: Uhum.

YD: Ko kaƙa dai za'a yi. Sai ya ce duk dai, bai hana ya sa ta a hannun babban abokinshi. Sai ya zo.

IA: Amana.

YD: E, ya zo ya bidi babban abokinshi, suka zamna ya kwatamta mishi: To wane, ka gani, zani karatu. Ga matata nan, amana.

IA: Awo.

YD: Duk buƙata, zancen abinci, ko tufafinta, ko minene dai.

IA: Uhum.

YD: A hannunka, ni kuma ina aikowa. Ana nan zaman, sai kwana ka tashi, wannan abokin sai ya saki hanya.

IA: Sai ya ci amana.

YD: Sai ya ci amana.

IA: To.

YD: Shi ya koma neman wannan matar.

IA: Wayyo, Allah ye.

YD: E, ana nan, Allah ya kama shi kuma. Ranar da ya

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

- zo, da ma mutane suna gani.
- IA: Uhum.
- YD: Ana shiga ana fita, ana shiga ana fita har ana kish kish kish.
- IA: Uhum.
- YD: Anya wane ba wurin, anya wane ba kaza? Yake yi ba? Anya wane ...
- IA: To.
- YD: Ashe ko haka nan ne kin. Ran nan, da rana ta baci, shi, bai da labari. Ashe mai karatu ya dawo.
- IA: Abokin ya dawo.
- YD: Aboki ya dawo. Aboki ko da ya sabko cikin jirgi, an yo zanzaro da kyarun. An fito daga Faranshi, ana walkiya. Da ya zo, sai ya kyankyana., Ashe lokacin nan, abokin yana nan yana cin amana.
- IA: Kai!
- YD: Iyi mana. Sai ya tambayi yarinya ya ce: Ina Madan? Sai ta ce: Wace Madan? Sai ta ce: Tana cikin gida tare da mijinta.
- IA: La'ila.
- YD: Ya ce miji? Shi ko, shi ne mijin, ya ce miji?
- IA: Ai ko, an yi banna.1
- YD: E an yi banna mana. Ita y'ar gida mai aiki, sai ta ce: "A'a, tana nan tare da mai gida, mijinta.
- IA: Uhum.
- YD: Donc sai shi wannan ya ce: Bari mu gani ko wanene mijin nata. Sai ya kyankyana wancan, daga can ciki, har fada: Kai! Wanene? Ka dame mu.
- IA: E.
- YD: Kai! Wanene? Ka dame mu.
- IA: E.
- YD: Kai! Wanene? Wanga ka dame mu.
- IA: To.
- YD: Iyi, shi bai sani, ashe maia gidan ne. Ya yo ma tamulle da "serviette" a gind ... a a tsatso. Kana ji?
- IA: Lalle.
- YD: Ya dai, kamar, kamar dai, ka gane abin da nika son fadi?
- IA: Na gane.
- YD: Ya fito da "serviette".
- IA: E.
- YD: A gindi, sai ya kan. ... Da ya bude, sai ga a fili sai aboki ya komo. To, shi abokin, da yake mai hankali ne, bai ya wani tashin hankali ba. Bai yi wani fada ba. Kurum, sai ya kama matar, shi abokin ya ce: Ka gafarce ni. Sai ya ce: Ku tafi! Ku zamna!
- IA: Uhum.
- YD: Ka ga shi, ya gwada diyanci.
- IA: Uhum.
- YD: Dan wani ne.
- IA: Uhum.
- YD: Sai ya ce ya yi fada, ko ya dauko wata bindiga ko ya dauko wata yuka ya kashe shi.
- IA: Uhum.
- YD: Ka gani, shi ma duk dai ana jan hankali mutane ne.
- IA: A bar yin zamba cikin aminci.
- YD: E to ka ga, ya zambaci abokinshi. Abokinshi ne ko, na kirki. To banci, ina ji kuma mun yi.
- IA: Ina ji, ana tune da wasannin kwaikwoyo da aka yi.
- YD: E, kuma ba su ke nan ba fa.
- IA: Na'am.
- YD: Kai! Akwai saura.
- IA: To.
- YD: Akwai saura.
- IA: To yanzu, tambayar da muke son mu yi muku.
- YD: Uhum.
- IA: E cikin duka wasannin ga na kwaikwoyo ...
- YD: Na'am.
- IA: Wanne ne, cikin su, ko wadanne ne suka fi dacewa gare ka, suka fi burge ka?
- YD: To, in ka ce mini haka nan, sai in ce duka sun burge ni amma.
- IA: Uhum.
- YD: Akwai wadda ta sa sunan nawa ya fito.
- IA: Ahan.
- YD: Ko ba gaskiya ba?
- IA: Ahan.
- YD: Ita ce Sojen da.
- IA: Sojen da ko?
- YD: Iyi. Ai ka ga yanzu, in muna yawo da kai, ko kuma kuna yawo cikin ...
- IA: Kwarai kwa.
- YD: Duk inda mutane: Ciwake.
- IA: Kwarai kwa.
- YD: To, ai Ciwaken ba sunana ba ne.
- IA: E.
- YD: Sunan da a gare ni, na "acteur" cikin wanna.
- IA: E, cikin wannan Sojen da.
- IA: E, e.
- YD: Ita ce, in kana tune, inda na yi muku ...
- IA: Ciwake dan Lauje ko?
- YD: Iyi dan Lauje.
- IA: Ikon Allah.
- YD: E, e. Wadda ni yi muku zancen irin yadda ake daukar sojina.
- IA: Daukar sojina.
- YD: Da, a lokacin "deuxième guerre mondiale".
- IA: Haka ne.
- YD: E.
- IA: To madalla.
- YD: To ka ga akwai wata, ita ma guda ban san ko haka nan kin ne.
- IA: Uhum.
- YD: Wadda "rôle" kin wanda na yi.
- IA: Uhum.
- YD: Wanda ni da kaina na ji dadi, ina jin dadi.
- IA: Na'am.
- YD: Ba dan ina jin dadi, amma don na san na yi shi yadda ya kamata.
- IA: Ya kamata. To.
- YD: Ita ce Tsofo mai jayayya.
- IA: E, e.
- YD: Ban ba ka "titre" din ba.
- IA: Ba ka ba ni "titre".

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

YD: Ita ce A gyara.
IA: A gyara.
YD: Société Wadata.
IA: Société Wadata.
YD: Mutane sun fi ganewa da a ce Société Wadata.
IA: Société Wadata haka nan ne.
YD: To nan ne, da na yi tsofon ... don haka, kake jin ana cewa *Tsofo mai jayayya*.
IA: *Tsofo mai jayajja*.
YD: Wallahi Allah, in na shigo cikin kayan ne.
IA: E.
YD: Kuma, ina tafiya, irin ta tsofi.
IA: E.
YD: Jin nika, kamar tsofon nika.
IA: To madalla, to madalla.
YD: Iyi mana, wallahi.
IA: To ka ga, ka hana ni ma in yi ma wata tambaya.
YD: To.
IA: Da ni ce wacece? Cikin wacece, ka fi jin dadi?
YD: E.
IA: Wasar da ka yi?
YD: E.
IA: Ke nan, *Sojen da ce?*
YD: A'a, A gyara.
IA: A gyara.
YD: Société Wadata.
IA: Yauwa, A gyara.
YD: Lalle kana nan.
IA: *Tsofo mai jayayya*.
YD: *Maijayayya*.
IA: E.
YD: Sabo da nan, ji nake gaskiya, ba ni ba ne, tsohon ne da kanshi.
IA: Ikon Allah.
YD: Kuma ina jin, har akwai wani na da, shi ma wani "fonctionnaire" sai da ya zo, washe garin da "puisque a Festival" munka yi ta. Washe gari sai da ya ce: "Mais, mais, un tel, tu sais, wannan "role" kin da ka yi.
IA: Iyi.
YD: "C'est exactement moi".
[dariya]
IA: Ya fada ma?
YD: Iyi, shi da kanshi. Ya ce "mais c'est exactement moi".
IA: To ka ji.
YD: Iyi mana.
IA: To yanzu, bari mu yi ma tambaya kuma ta farshe watafila.
YD: E.
IA: Cikin wadannan wasanni da kuke yi.
YD: Uhum
IA: Ka san, ku da dama, kuke yi ko?
YD: Kwari kwa, yi ko, mu da yawa ne.,
IA: To wane, wane dan wasan kwaiKwoyo ka fi jin dadin ku da shi a ce ku zo ku yi "jouen wanga rôle"?
YD: Madalla. Lalle in kamar duk "pièce" in dai munka tsara ta.
IA: To.

YD: In dai munka tsara tare da Oumarou Naino.
IA: Na'am.
YD: Shi da aka fi ganewa.
IA: *Maman Arrivé*.
YD: *Maman Arrivé*.
IA: *Maman Arrivé*.
YD: To in ina wasa da Oumarou Naino.
IA: To.
YD: In muna gyarawa aka yi ai kullum. A ba mu "rôle" mai gama ni da shi.
IA: Na'am.
YD: Shi, ya san inda zan tasowa. Shi ya san inda zai tallabo ni.
IA: Ikon Allah.
YD: Wato muna gane ma juna ke nan.
IA: E.
YD: Yana da dadin wasa.
IA: E.
YD: Kuma ka ga akwai Dodo.
IA: Dodo Abdou Nagondja.
YD: Shi ma, in muna wasa, ya san yadda zai yi ya tallabo ni.
IA: Ana ce mishi 'Dan baki mai geza.
YD: 'Dan baki mai geza.
IA: Uhum.
YD: Shi kuma, in muna "jouer", ya san inda zai tallabo ni.
IA: To.
YD: Ni kuma, na san inda zan tallabar shi mu gamu.
IA: Na'am.
YD: Ba kamar in kuna "rôle" ana wani kamekame.
IA: Kamekame.
YD: Sai ka ga mtun ...
IA: In wanga ya face, bai iya tada shi.
YD: Bai iya a tado shi "voilà".
IA: Bai iya ...
YD: Ka gane ke nan.
IA: Bai yi ba, bai yi ba. To madalla, to madalla.
IA: To Malam Yazi, e.
YD: Uhum.
IA: E, muna son mu sani ...
MT: A'a, c'est fini.
IA: To madalla.
MT: Non, ce n'est pas fini, vas y.
IA: To, Malam Yazi.
YD: Uhum.
IA: Muna son mu san duk cikin wanga taimako, cikin wanga waye kai.
YD: Uhum.
IA: Cikin wanga, nuna abin da ya kamata a yi.
YD: Uhum.
IA: Da wanda bai kamata a yi ba.
YD: Uhum.
IA: Kai dai, cikin wanga galgadi.
YD: E.
IA: Wanga taimakon ci gaban fasa da kuka yi.
YD: Uhum.
IA: Wane anfanin aka samu?
YD: To, anfanin, sai a ce alhamdililahi.

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

IA: Madalla.
YD: Ko ba gaskiya ba?
IA: Madalla.
YD: An samu anfani, daidai gwargwado, don
“surtout” cikin kamar anfanin nan, akwai biyu.
IA: Uhum.
YD: Da suka ... na riƙa sosai, sun yi “marqué”.
IA: Uhum.
YD: Turawa suke cewa “Ça m’a beaucoup marqué.”
IA: Uhum.
YD: Su ne, akwai wata shekara da shugaban ƙasa da
kanshi Seyni Kountché ...
IA: To.
YD: Ya aiko mutun a gida, aka tarda ni, aka ce: Gobe
Décembre.
IA: E e.
YD: 1984.
IA: To.
YD: Ka je tun da safe “Place Toummo” mai ƙasa da
kanshi, zai sa ma gala “galon ou médaille” ta
jin dadin aiki da ka yi.
IA: Ikon Allah.
YD: Ai, akwai ta galar.
IA: Akwai ta galar?
YD: Iyi mana.
IA: Ana iya nuna muna ita?
YD: Bari in ɗauko ka gani.
IA: To madalla.
YD: Iyi, ai, ina nan, na yi tsari ma, nan da y’ana
kwanakki, nan da y’an kwanakki, zuwa
Décembre kin ga da take zuwa yanzu.
IA: E.
YD: E, 2004.
IA: To.
YD: In yi, in bada ɗan sha.
IA: To, to, to.
YD: Sabo da cikon shekara ashirin na wagga
“Médaille” ɗin.
YD: Yau dai, da ka sa na fuddo ta, ka ga, sai na tuna 1
da shi. Bawan Allah.
IA: Ikon Allah.
YD: Allah ya jifansa.
IA: A, e. Ka san shugaba ne mai ...
YD: Mai kulawa da ...
IA: Mai kulawa da ....
YD: Da harakokin al’adu.
IA: Al’adu.
MT: To.
YD: Ka ga kuma na biyu.
MT: Ya ƙare.

Cassette VII
YD: Ka ga, kamar yadda ni gaya muka.
IA: Uhum.
YD: Wannan “médaille” ƙin, Seyni Kountché da
hannunshi, shi ya balla mini ita.
IA: Uhum.
YD: Ka ga tana ɗai daga cikin, abin da ya yi “marqué”
ɗina kamar yadda ake cewa. Bayan wannan.
IA: To.

YD: Akwai, tun da, tun ina Zander.
IA: Uhum.
YD: Akwai shi kuma wani.
IA: To.
YD: Ban kama sunanshi ba.
IA: To.
YD: Amma shi ya sani. Shi ne, lokacin da muka yi, na
yi ma zancen wata “pièce” da muka yi: *Talala*.
IA: *Talala*, uhum.
YD: A Diffa muka yi ta.
IA: Uhum.
YD: Ranar da ta yi “passer” shi yana nan Yamai, ya yi
“suivre” an “direct” ne.
IA: Uhum.
YD: Washe gari, sai ya yi mini waya a can Diffa. Ya
ce, da mun zo, ko in zo da kaina, ko in ... in
turo mutun, ya ba ni kudɗin Makka.
IA: To to to.
YD: To a lokacin nan, zan shiga “université”.
IA: Uhm.
YD: Ban tafi Makka ba, amma sai na ba matata ni ce:
Ke ki tafi.
IA: Ke ki tafi. Yauwa.
YD: Wannan shi ma ya yi “marqué” ɗina ƙwarai.
IA: Ya yi kyau.
YD: Wani ne mai ... “opérateur” ne a nan Yamai.
IA: Uhum uhum, ya yi kyau.
YD: “Téléphoner” ya yi, ya ce: Wannan abin, na ji
ɗadin shi.
IA: Na’am.
YD: Ga kujerar Makka.
IA: Na’am.
YD: Ka zo ka tafi.
IA: Ikon Allah.
YD: Ni zo kurum, ni zan shiga “université”, lokacin
nan, “période” kin zuwa Makkan, da “rentrée”
sai ya zama ɗaya.
IA: Uhum.
YD: Sai na ce to, kada a yi hasara da yawa.
IA: Uhm uhm.
YD: Sai na ce: Madame, zo ke ki tafi.
IA: Allah ya saka da alheri.
YD: Inda rabo, ni ma a gaba na samu.
IA: Allah ya saka da alheri.
YD: E. Wannan shi ma ina yi mishi godiya.
IA: To madalla.
YD: Na uku.
IA: E.
YD: Nan ... turawa suka ce: “Il n’y a jamais deux ...
trois sans” ko mi? Ban sani ba.
IA: “Deux sans trois”.
YD: E.
IA: Eye.
YD: To ka gani. Akwai shi kuma. Y’an jami’a.
IA: To, y’an “université”.
YD: “Université” wannan tamu ... Abdou
IA: Abdou Moumouni.
YD: Uhm. Su kuma sun tuna.
IA: Sun kawo nasu.

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

YD: Kai ai nasu, ai shi ma, babban ko ... taimako ne.

IA: To.

YD: Ka ji ko? Su kuma, sai suka aiko mini takarda suka ce: Muna so, rana kaza.

IA: Uhm.

YD: Mu gamu da ku wuri kaza.

IA: Uhm.

YD: A can "université".

IA: "Université". To.

YD: Da ni, da shi Souleymane Sanda da Oumarou Naino.

IA: Uhm.

YD: Da mariganyi Abdoua Louché.

IA: Abdoua Louché.

YD: Shi, "à titre posthume".

IA: Uhn, uhm.

YD: Muka zo, na ... muka zo, an tara jama'a duka, sai "Doyen" kin, shi da kanshi ya dauki magana.

IA: Uhm.

YD: Yake kiram mu da guda-guda. Ina wane? To ni abin da ya ba ni ... na ji dadi, da aka kiraye ni, ka ji ko?

IA: Uhm.

YD: Duka y'an "université, étudiants," taɓi ake yi rab rab rab da na taso. Na zo, nan shi "Doyen" kin, da kanshi ya dauko magana: Yana karantawa, yana karantawa.

IA: Yana wasa ku.

YD: E yana wasawa: Wane, ka yi kaza, wane ka yi kaza.

IA: Taimako da kuka yi.

YD: Mu, ba mu da kuɗi.

IA: Hum.

YD: Ba mu da kuɗi, amma ga wani ɗan taimako da zamu ba ka.

IA: Na'am.

YD: Su, suka ba ni wannan takardar.

IA: Témoignage de satisfaction.

YD: Témoignage de satisfaction pour service rendu à la culture.

IA: Ça c'est bien ça.

YD: Shi kuma wannan abin ya shiga cikin raina kwarai.

IA: E ya yi kyau.

YD: Ça m'a beaucoup marqué.

IA: Ya yi kyau kwarai.

YD: Don da suka gaya min, sai da suka ce: Ka tambayi iyalinka, in suna iya zuwa, su je. Muka je, da ni da yara muka je. Kai! Wannan mun ji ɗadin shi.

IA: To ya yi kyau.

YD: Ya yi kyau kwarai.

IA: Allah ya saka da alheri.

YD: Ka ji kuma, inda ya ce: Ka ga, mu, ba kuɗi gare mu, balle mu ba ku kuɗi.

IA: Yo ai wannan.

YD: Amma ... na ce ... wannan shi zai biya ta. Inda kuɗin sunka ba ni da yanzu, ban gwada muku ba.

IA: Da ba ka gwada muna ba.

YD: Ban gwada muku ba. [dariya] Iyi mana da yanzu

kuma na canye su.

IA: Uhum.

YD: To wannan ka ga ...

IA: Kamar har ...

YD: Inda ma'ikanta ...

IA: Har rana da Allah ya amshi.

YD: Iyi.

IA: Aron ranshi.

YD: Iyi.

IA: Kana tunawa da shi.

YD: Ina tunawa da shi ... to wannan shi ne ya kamata, ma'ikanta.

IA: Uhum.

YD: M'aikanta, su zanka kulawa. E. Tun da ba wasa kai ba.,

IA: Uhum.

YD: Abin da muka yi ma kasar ga, ba kaɗan ba ne.

IA: Kwarai kwa, kwarai kwa, wannan kowa ya san da shi.

YD: Ba zan cewa ba komi, don, in na faɗi sai a ce ya zamanto kamar roko.

IA: Roko.

YD: Kamar roko. Ba zan ce komi ba.

IA: Iyi.

YD: Amma ka ga shi wannan, Doyen.

IA: Uhm.

YD: Allah shi yi mishi albarka. Shi, da suka tuna suka kirkiro irin wanga abu.

IA: A, ya yi kyau kwarai.

YD: Kuma, cewa ya yi, ba su tsaya nan ba.

IA: Ya yi kyau, ya yi kyau.

YD: A gaba zasu tunawa, in akwai waɗansu da ya kamata, kuma, su ma a yi musu su ju dadi. C'est tout ce qu'on peut faire pour un artiste."

IA: Uhum.

YD: Haka nan ya faɗi.

IA: Kuma tun da ranshi.

YD: Tun da ranshi.

IA: Ba sai ya mutu ba.

YD: Ba sai ya mutu ba.

IA: A ce wane ya ...

YD: Kai kana can, kasa ta danne ka. Ana nan ana cewa: Ai mutunen kirki ne, ya bauta ma kasa. Ina? Ka yi a gani a gaban idonka.

IA: Madalla.

[pause]

MT: Bisimilla.

IA: Uwar gida ina kwana?

HA:: Lafiya lau, Issoufou.

IA: E, malama wace ce?

HA: Bon, Hajiya Aminata.

IA: Hajiya.

HA: Djima.

IA: Hajiya Aminata?

HA: Amma yanzu da yake ina ɗakin Aarme sunana Madame Yazi Dogo Aminata.

IA: To madalla, mun gode. To yanzu, a gafarce mu, muna son mu san tun wane lokaci kuke tare da Yazi?

HA: Tun shekara 64.

IA: Tubara kalla.

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

HA: Dan cikin watan ogusta aka yi armenmu.

IA: To, muna iya mu sani iyali nawa aka samu cikin wanga zaman aure?

HA: Iyalinmu biyar: maza hudu, macce guda.

IA: Tubara kalla. Duk ko suna da rai yau ko?

HA: Lafiyarsu lau.

IA: To madalla.

HA: Kowanne, ya kai matsayin kanshi.

IA: To madalla. To Madame Yazi, e e ba boye ba yake ga kowa. Mijinku yana cikin dai ga wadanda suke kawowa nasu taimako zuwa ga wasanni kwaikwoyo a kasar ga. Ko muna iya samun ra'ayinki bisa kan wanna, babban girma da gare shi a nan kasar ga?

HA: To, shi dai Yazi, Allah ne ya ba shi wannan baiwa na wasan kwaikwoyo. Ya yi shi kamar abin da, abin wasa dai da ake yi. Kowane dai sarmayi ya tashi, cikin yarintarshi, cikin kuriciya, yana yin abubuwa dai, cikin abukai har ya kai inda kuma Allah ya zaɓo maka abin da zaka yi, wanda zai anfone ka, ya anfani kasar ga, ya anfani iyalinka. Yau cikin wannan da aka yi, na iske shi yana yin ta. Yana cikin yin ta, na arme shi. Muna yi har tare, ni dai, dan ban shiga ne, sabo da, ka san kasar mu, ba ta da wayewar kai. Miji in yana irin wannan abu, na wasan kwaikwoyo matarshi ta shiga, sai a ga kamar ba daidai ba. Duk wanda suke tare haka, sai su ji, ba su jin dadi. Don sabo da shi ne. Amma duk abin da za'a yi, duk abin da zai tsara, tare da ni ake tsara shi. Abin da ya ga ya yi mishi yauni, wanda bai gane ba, sai ya tambaye ni. Mu yi abu kaza. In na yi kaza, ya yi? Sai in ce mishi iyi, in yana yiwuwa, in kuma bai ya yiwuwa, sai in ce: Da ka yi kaza, ko ka yi haka, ka yi haka, ya fi. To mun sha yin shi tare, kuma muna cikin yin shi. Ko yanzu ma, ko yanzu zaman nan da muke yi, in dai akwai abubuwa da zai yi, wanda zai tsara kamar na kwaikwoyo ne, ko kuma na ban dariya, wannan na lokaci kadan da ake ce ma "sketch" da nasaranci, in zai yi shi, yana tambaya ta, kuma ni ma cikin jama'a akwai abubuwa da nika ji wanda yake bada dariya] haka. Sai in je, in gaya mishi, in ce: Ka ji, ka ji. Sai ya je ya yi nazari bisan shi. Sai ka ga ya yi shi wata rana, sai ka ga abin ya zo daidai da yanda aka yi fata. Wata rana ma, habaici ne ma, sai mu dauke shi, sai ya dauke shi, in na yi zancen. Ka ji wani habaici kuma, sai ya dauke, ya daidaita ya gyara. Sai ya zamanto abu wanda ya anfani kowa da kowa, har kasar Niger ma, kowa ya san shi. Tun abin ma ba a yi tammahani ba, zai kai haka. Wallahi dai alhamdililahi, amma dai, abin dai ne, don dai kasar mu ta Niger, ba su san girmansu ba. Ba su san darajarsu ba. Ba su ba su karfi ba, sai dai, ana dan kira dai, a ce kaza amma dai ba don ana jin dadin abu ba. Mais shi dai, yana yin shi don abu ne wanda ra'ayinshi, ya yi mishi dadi.

IA: Uhum.

HA: Kuma mu, da a iyalinshi, ba mu kawo darmun kai ciki ba.

IA: Na'am.

HA: Muna taya shi. Daga ni har iyalinshi, ba wanda ya taɓa kawowa matsala. Ya ce: A baba wannan abu da kake yi, bai yi mini dadi ba. Tun da ni, cikin haka nan ma, har na shiga kamar ina waye ma mutane xmutunane? ma. Ina waye ma mata kai.

IA: Uhum.

HA: Ina magangannu, wata rana, cikikn radio haka ina magana, wata rana kuma, tare da mata ina tara su, ina ... musu wayewar kai.

IA: To, shi da kanshi Yazi, da muka yi mai tambayoyi, ya ce muna kina kawo naki kofari kwarai zuwa ga tsare-tsaren wasanni. Yanzu kuma, ke bayyana muna shi. Ina son in sani, cikin wasannin kwaikwoyo "rôle" din da ya yi wa ... ya yi "jouer", akwai "rôle" din da watafika, ba a sani ba, yalla ya yi miki cinyo, 1 ko ya yi miki dadi kwai? Ko mutane suna zargin "rôle" kin nan da ya yi wasa, ya yi "jouer" yalla bai dace ba suna yi miki zancen?

HA: Haka ne, ka san shi duk cikin abubuwan da ake yi, zaman duniya, ...

IA: Uhum.

HA: Akwai abubuwa da kake yi, wani wuri, ya yi ma mutane dadi. Wani wuri bai ya yi musu dadi. Wani wuri kuma a gani, a rika cewa: Kai! Ka san, kasar musulmi yadda take, sai a rika wani zato, ko kuma a rika kawowa wani tsoro, ana cewa: A, ka yi kaza, kada ya zo, ya zama kaza. To gaskiya ne. Ni duk abin da yake yi ciki, ni ban ga wata matsala a ciki ba. Ma, duk yana yi mini dadi. Wuri guda ne kadai, inda ba ... ba ... ba ma ... ba ma mutane ba, lalle mutane, har danshi ma lokacin nan yana karami. In an sa wannan "théâtre" kin, sai ya rika kuka ya ce a kashe tele. Shi ne, in da ya yi "rôle" kin mahaukaci.

IA: Awo.

HA: Uhum. Da ya yi "rôle" kin mahaukacin wannan mutane sai suka ... har zuwa ake yi ana iske ni wurin aikina ana cewa: Hajiya, dan Allah, ki ce ma Yazi, duka wasan da zai yi, kada ya yi wasanni inda ake hauka. Sai ni ce: To, ai wannan ba wani ... ba wani matsuwa ba ne. Ba wani matsala ba ne. Abu ne an gwada.

IA: Wasa kwaikwoyo ne.

HA: Abu ne, an gwada ma mutane. Don komi zai same ka cikin duniya in ba ka yi hankali ba.

IA: Uhum.

HA: In ba ka tsare kanka ba kuma in ba ka kyaye kanka ba. Ai gwadi ne ba wani abu ba ne. Sai in ba su magana, in wayattar musu da kansu, in ce wannan ba wani abu ba ne.

IA: Uhum.

HA: To amma akwai dana, autana.

IA: Uhum.

HA: Shi lokacin nan yana karami, yana da shekara hudu haka.

IA: Uhum.

HA: Da aka yi, ake abun. To an sa wurin wannan, inda babanshi yake ... abin hauka, sai ya ce: Ban

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan KwaiKwoyo

ni so Maman, kashe tele Maman, wayyo ku kashe tele, ban na so. Ba baba ba ne.
[dariya]
IA: Ikon Allah.
HA: To shi kadai ne, shi ma ko, yarinta ce amma daga wannan, shike nan.
IA: Sai, sai, sai ...
HA: Amma duk abin da ya yi, duk abin da yake yi, mu, ta yi muna dadi sabo da, minene, taimako ne na jama'a.
IA: Uhum.
HA: Mutane ne ba su sani ba. Mutane ne kuma kasarmu, ba ta ba irin mutanen nan girma. Ba ta darajatta su aba, don sabo da wanda yake waye ma al'umma kai.
IA: Kai.
HA: Ya kamata a darajanta shi. To amma abu ne ya zamanto daga manyan kasarmu. Su ba, ba su darajanta ba abin, balle baya ta darajanta.
IA: Ta darajanta.
HA: E. Sai gaba ta darajanta. Baya take darajantawa. To amma, Allah ubangiji dai shi, yana saka mishi da alheri, tun da dai alhamdililahi, duk inda ka bi dai, an san ka kuma inda iyalinka suka bi an san su. To ai ka ga dai wannan.
IA: A, alhamdililahi.
HA: Babban abu ne.
IA: Sosai.
HA: Wata baiwa ce kuma ga ubangiji.
IA: Kwarai kwa.
HA: Uhum.
IA: To Hajiya muna son mu san duk cikin, duk cikin wasannin kwaiKwoyo da malam Yazi ya yi, kina iya bayyana muna wasan kwaiKwoyo wadda yau, ko gobe, ko jibi, ko gata, kina son ki sake kallon ta a tele don/domin ta burge ki?
HA: To, wallahi gaskiya ne, akwai da yawa.
IA: Uhum.
HA: Wanda nika jin dadin kuma kullum ban na gajiya in kalle su, amma wadda ta fi kayatar da ni, ban san ba ko don lokacin nan ina kuma, ina da yarinta ne.
IA: E.
HA: Ya yi ta, tun da har akwai yarana a cikinta. Ita ce *Ta jahodi ba jahodi ba.*
IA: Uhum.
HA: Iyi.
IA: Wagga? *Sojen da.*
HA: Iyi, *Sojen da.*
IA: *Sojen da.*
HA: To ita ce. Duk kullum in na gan ta, sai ta, ... tana ... tana raya ni kwarai.
IA: Uhum.
HA: Ina jin dadin ta, sabo da kuma akwai yaranmu da ya sa a ciki. In ni ga yaran nan na ...
IA: Sai abin ya ba ki.
HA: Ba yaran, ba diyana ba kadai, duk "groupe" kinsu, sai suka kawo yaransu suka sa a ciki. To har yanzu in ni ga ... sai in ga, mun zaman hadin kai, kuma wata rana, sai abin ya ba ni mamaki in ce: Diba yanzu, tun muna cikin

yarinta akwai hadin kai, har diyanmu, komi zamu yi, sai a sa su ciki. Amma yanzu ga shi duk mun watse. Shi ke nan, sai dai wani lokaci haka a gamu, shi ne kadai yake. Amma kullum ina son in gane shi sabo da yaran nan da nika gani, dan wane, dan wane, dan wane, ya yi mini dadi kwarai.
IA: To, madalla.
HA: E.
IA: To yanzu, muna son mu yi miki wata tambaya kuma. E, ga zancen hadin kan nan da kika yi. Yanzu akwai, na san dai, akwai wadansu abukan wasan kwaiKwoyo na Yazi da aka fi sani su ma kamar su Dodo Abdou Nagondja, su Oumarou Naino, su mariganyi Abdoua Louché, su Souleymane Sanda, kafa zamanmu yake tare yanzu da wadannan mutanen?
HA: To, ka yi mini babbar tambaya, mai ma'ana, wadda ta yi mini dadi. Inda ma za'a ganin ta cikin tele Niger, da na ji dadi kwarai abin da yau wadannan da muke tare da su, tun muna yarintarmu, tun wadansu cikinsu, ba su yi arme ba ma.
IA: Tabbat.
HA: Akwai wanda ma cikinsu, tare da ni aka yi wani armensu. Lalle muna da hadin kai, kuma har yau, da dadi, da cinyo. Ba wanda ya ji tsakaninmu. Ana tsegumi, ana magangannu, ana fadi. Ba abin da ba'a yi. Ka san shi dan Adam duk yadda aka yi, dan tara ne, bai ya cikawa goma.
IA: Bai cika goma.
HA: Duk yadda aka yi, sai an zo, an ... an yi magangannu. Amma sai muka kawo, kan mu matan, kan su mazan, ba wanda ya kawo a ka, har muka kawo girmanmu har munka san ciyon kanmu. Don yanzu haka, Dodo Nagondja, ya yi mini abu wanda ni, har in mutu ba na mance ba cikin zaman tare, cikin abutta, cikin wannan gamuwa da muka yi, na wasan kwaiKwoyo da shike tare da mijina. Ya yi mini dadi kwarai, kuma Allah ya saka mishi da alheri. Don akwai wata diyarshi da aka aife ta, da ni, aka je "maternité" aka yi komi. Amma ita diyar da ana yi mata zance mu kullum, ana cewa: Ai Yazi da da, da, da matarshi ne uwayenki. Da aka ce ... da ta fidda miji, sai ta ce, ta je ta iska babanta ta ce: Baba, ka yi mini gafara. Kullum na ji kana cewa: Yazi da matarshi ne uwayena. To na roke ka duk abin da za'a yi, a je gidan Yazi, a yi shi.
IA: Ikon Allah.
HA: Su ne uwayena. Wannan abu, har yanzu ina jin dadi. Shi kuma Allah ya saka musu da alheri. Dodo ya ce: Kai! Shi da kanshi abin ya sa shi ya yi sanyi, ya ce: Alhamdililahi tun da har diyanmu suka san muna tare, har har su ma suka samu wayewar kai har suka ce: A je, a yi abu kaza gidan wane. Alhamdililahi. Aka zo, aka darma armen wannan a nan gidan. Kowa, jama'a duk tubara kalla, bisimilla, kan "troupe" kin, kan dai abokan arziki, aka taru jingim aka yi arme. Yau dai zancen da nika yi muku, ko

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan Kwaiƙwoyo

- minene yake tsakaninta da mijinta, ba ta je ba ta ga uwarta da ubanta. Ni take zakkuwa ta gani sai ni kuma, in gaya ma Yazi.
- IA: Ikon Allah.
Amina E, wannan abu, ya kayatar da ni, ya yi mini dadi. Kuma, dukansu, muna tare. Ko da yake, ka san zaman Yamai shi ne mai wuya don shi gari, ya zama babban gari, wuri ya bambanta. Akwai wuya a riƙa gani juna kullum. Amma duk lokacin da zamu gamu juna, sai mu ga kamar da ne.
- IA: Ikon Allah.
HA: Lokacin muna yarintarmu, muna jin dadi.
IA: A, alhamdililahi.
HA: Alhamdililahi.
IA: Alhamdililahi.
HA: Su dukan su, dukan su kap ba wannan, ba wannan, Dodo, Johny, Oumarou Naino, Allah ubangiji ya kawo mishi sauki.
- IA: Amin.
HA: Abdou Louché, Allah ya hifanshi, ya rahamshe shi.
IA: Amin.
HA: Allah ya gafarta mishi. Souleymane Sanda kai! Wadannan duka, da muke tare da su, Allah ubangiji ya kara barin mu tare. Allah ya sa diyanmu kuma su so juna.
- IA: Amin, amin.
HA: Uhm.
IA: To yanzu a ƙarshen hirar tamu, kina da wani ɗan galgadi da zaki kawowa bisan kan wasan ƙwaiƙwoyo? Namu na galgajiya yau da muka sani da su Yazi sunka bunkasa ƙasar ga?
- HA: Ƙwarai ko. Ina da babban galgadi, shi ne, cinyona ɗaya, da ba zan samu ba. Ya fito cikin ƙasar Niger wannan, a ganshi, a yi maganarshi, a ce matar wane, ta yi magana, bisa kan wasar ƙwaiƙwoyo. Don, wasan ƙwaiƙwoyo, yana da daraja, yana da girma. Ya bunkasa, bunkasa lalle, lokacin da aka yi shi. Lalle akwai manyan Yazi amma su manyansu, masu ilimi ne kamar André Salifou, kamar, sauransu dai duka wadanda suka yi zaman wasan ƙwaiƙwoyo, wadanda Yazi ya zamna tare da su, ya yi aiki tare da su, amma yau sunan Yazi ya fi fitowa bisa kan kaman Ƙasar Niger, al'umma. Minene ya sa, sabo da shi ya yi kamar wasan ƙwaiƙwoyo ne, na kamar karantadda mutane, da waye musu kai. Ya yi abubuwa da yawa, da kai, in magidanci ne, kake zamne a gidanka, ka ga wannan "théâtre" kin, wasan ƙwaiƙwoyo sai ka ce: Kai! Ko da ni ake?
- IA: Uhm.
HA: Sai ka ce: Kai wannan abin da nika yi bari in bar shi. Ashe dai wannan abu da nika yi an.
IA: An san da shi.
HA: An san da shi, an san da shi. To in kuma in ka yi wani abu, in na kirki ne hallau in ka yi, sai ka ƙara yin abun sabo da ka taimaki mutane. Ka ce: Ashe abin nan da nika yi, mai kirki ne. Bari in ƙara yin shi. Duk wasan ƙwaiƙwoyo ya kawo haka nan. In yara ne, matasa, aka yi, sai ana ba su ƙarfin. Sai su ce: Ashe dai ya kamata mu yi tarbi'a mu bi hanya mai kyau. Tun da ana koyama yara ma tarbi'a, fiye ma da yanda ake so, don dai ka san ƙasar yanda take. Ina kullum ana sawa, kuma ana ƙara kiransu, su yi abubuwa da yawa. Da yara da yawa yau, matasanmu tun da yau diyanmu, tubara kalla, bisimilla.
- IA: A, alhamdililahi.
HA: Ga ba aiki, kuma ba wani dubarar. Bari in nemi in yi wani abu.
IA: Uhm.
HA: To shi, ita ko ƙasa, ba ta bada hankali ga wannan ba. Duk wannan abu yau da ake zancen "pauvreté" da a riƙa yi ɗan wasan ƙwaiƙwoyo, ana kwatamta ma yara, ga hanyar da ya kama ta ...
IA: Ya kamata.
HA: Ku bi.
IA: Uhm uhm.
HA: Zai kawo muku alheri. Zai taimaka muku cikin abin da kuke yi. Amma sai aka bi kawai, a ba yaro kuɗi a ce: Tafi ka yi sana'a. Ina ana yin shi cikin wasan ƙwaiƙwoyo, ana kwatamta ma yara.
IA: Ya fi anfani.
HA: Da yaranmu, da sun ... abin da zasu yi, da lakwal ɗin ma, lalle ka yi ta, ka samu takarda ta girma, ta ka yi ilimi, sai ka aje ta, zaka neman kuɗi. Tun da abin, yanzu mun yi yawa, mun yi yawa ...
IA: Kowa bai iya samun aikin gwamnati.
HA: Diyanmu, ga shi, aikin gwamnati bai iya ɗaukar kowa da kowa.
IA: Ba shi iyawa, ba shi iyawa.
HA: Don mu, nan da muke zamne, da ni da Yazi, diyanmu da suke zamne nan, ɗiya biyar gare mu, diyarmu ɗaya macce, da ta yi karatun likita, ita kadai, ita ma yau tana har In'gall.
IA: Ikon Allah.
HA: To, ka ga tana nesa da mu. Amma abin da ya yi saura, diyanmu nan maza duka, ka ga ina da "juriste", ina da "gestionnaire". Ga ni ina da guda wanda ya yi 'ar "mécanique".
IA: Uhm.
HA: Ga guda shi kuma bana yake "bac" amma babu mai aiki a cikinsu. Dukan, mun yi zamne dai, muna dai zamne haka. Allah ya sa dai, da yake, Allah ya shirya mu ya shirya kuma iyalin namu, ba ma ... Allah bai ba su ba tashin hankali. Wannan ya fita, ya yi wani ... wannan sakarci. Muna dai kanmu a haɗe, ɗan abin da muke nema, wani y'an ruwan sanyinmu, da muke kullawa mu saida ɗan "appolo" tare ake gamuwa ana yi, ana samun abin da za'a biya buƙata.
IA: A, alhamdililahi.
HA: Alhamdililahi. Shi kuma abin da ya fita ya ɗan samo, da ni ma, da yake, ina wani ɗan wayewar kai, mata na kira na, in akwai wani ɗan aiki da muke yi "volontariat" haka nan, mata ... Na waye ma mata kai ni ma, ɗan abin da na samo.

Zaman Duniya na Yazi Dogo da Kungiyarshi ta Wasan Kwaiƙwoyo

IA: Yana anfani.

HA: Na buƙatar gida.

IA: Gida.

HA: E, amma in ba haka ba, wallahi mu ma, muna cikin matsala ta yaran nan. To sai dai a ce, Allah shike da maganin abin.

IA: Shike da magani, amma ...

HA: Amma inda za'a yi, za'a kiraye, za'a sa wannan, sai ya janyo hankalin mutane, magabata. Su sa wasan ƙwaiƙwoyo sosai bisa kan yara su yi tarbi'a, su yi neman kuɗi, su san ba karatu kaɗai ba ne aiki.

IA: Da aiki, uhm. To mun gode ƙwarai.

HA: Ni kuma ina godiya. Shi kuma Yazi, Allah ubangiji ya nesasa. Allah ubangiji ya yi hankurin ba daɗi. Allah ya ba mu hankurin zama, mu kai inda muka kai sai dai a yi ta hankuri. Kuma Allah ubangiji yara da suke neman abincin baki, Allah ya buɗe hanyar da zasu samu abincin bakinsu. Kuma Yazi, duk abokanshi da yake tare da su, Allah Ubangiji ya ƙara haɗa kansu.

IA: Amin.

HA: Allah ubangiji ya saka musu da alheri.

IA: Amin.

HA: Allah ya ba su hankuri da zama da juna. Tun muna yarinta, ba mu ji ba an ce, an ce bale yanzu da tsufaninmu. Allah ubangiji, mu kuma, ni kuma da nike tare da shi Allah ya ƙara ba ni hankuri. Allah ya ba ɗiyanmu hankuri, Allah ubangiji ya bar mu tare har dai yadda Allah ya yi.

IA: To da kyau.

HA: To, amin. Mun gode. Salamu alaikum

IA: Y'an mata, mi a sunanki?

LM: Sunana Leila Aboubacar Soumaila Maiga.

IA: Leila Aboubacar Soumaila Maiga.

LM: Uhm.

IA: A, tubara kalla, minenenki ne Yazi? Yazi Dogo? Ke san shi?

LM: Uhm.

IA: Mi inki ne?

L Kakana ne, kuma mijina ne.

IA: A. To ka ji.

MT: Mijinki?

IA: Miji ne. To madalla. Wai me yake yi mijin naki?

LM: Mushen lakwal ne. Ya yi "retraite" kuma yanzu ga shi yana wasan ƙwaiƙwoyo.

IA: To wasan ƙwaiƙwoyo?

LM: Uhm.

IA: To madalla, muma don sabo da shi, muka zo mu yi mai atambayoyi. To, a wasan ƙwaiƙwoyo da kakanki, ko mijinki a ce ko? Yake yi wane da wane kika sani wasan ƙwaiƙwoyo nashi?

LM: Ni, wadda ni sani, da na "parti".

IA: To.

LM: Da na kayan miya.

IA: To.

LM: Da na "publicité" da suka yi na ruwa.

IA: Na ruwa. To tsaya, na "parti" kina tune da shi?

LM: E.

IA: Minene kakanki ya yi? Wane "rôle" ya yi cikin?

LM: Shi, "rôle" kin "parti Biri" ya yi.

IA: To. Ni ba shi a mai shayi cikin?

LM: E. Shi ne a mai shayi.

IA: To.

LM: Har suka yi faɗa su da "Tonton" ibili.

IA: To.

LM: Suka yi faɗa, aka ƙone mishi runfarshi.

IA: Aka ƙone mishi runfa?

LM: Uhm.

IA: To, e, yanzu mu komo, kika ce na, wane kuma?

LM: Na wajen "publicité".

IA: Wanne ne? Na ruwa kika ce ko?

LM: E.

IA: Kaƙa ne yake shi kuma?

LM: Shi kuma, wanda ni gani, yana da wurin da yake zama, na ruwa, shi ne "gardien".

IA: To.

LM: Aka sace mishi ruwa, sai sai ya tafi wajen wani "tonton" kina.

IA: To.

IA: To.

LM: Wanda yake magana.

IA: To.

LM: E, sai ya zo neman ruwa. Shi kuma sai aka yi mishi sata.

IA: To.

LM: Sai aka kama barawo.

IA: Aka kama barawo.

LM: Shi ma ya kama barawo da kanshi.

IA: To madalla. A lalle ke san, ke san, ke san wasan ƙwaiƙwoyo na mijinki. To Leila, ke wace lakwal kike?

LM: Ni, lakwal ɗi ta, sunanta Canada.

IA: Canada.

LM: Uhum.

IA: "Classe" ta nawa kike?

LM: "Classe" ta biyar.

IA: "Classe" ta biyar?

LM: E.

IA: A tubara kalla, za ki ta shidda.

LM: Uhum.

IA: To a lakwal kinku, ana wasan ƙwaiƙwoyo?

LM: Wata rana ana wasa, wata rana ba a yi.

IA: To, in ana wasan ƙwaiƙwoyo, kina yarda ki yi shi ki shiga ki yi wasan ƙwaiƙwoyo?

LM: Iyi.

IA: Kina son ki yi wasan ƙwaiƙwoyo.

LM: E.

IA: To madalla. Ya yi kyau. C'est bon il reste ta cassette, il reste encore? C'est bon.

MT: Ya yi kyau.

IA: C'est bon, elle a bien parlé.